

1. Zakon o ratifikaciji Protokola o sodelovanju pri preprečevanju onesnaževanja z ladij in ob izrednih dogodkih v boju proti onesnaževanju Sredozemskega morja (MPPOL)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SODELOVANJU PRI PREPREČEVANJU ONESNAŽEVANJA Z LADIJ IN OB IZREDNIH DOGODKIH V BOJU PROTI ONESNAŽEVANJU SREDOZEMSKEGA MORJA (MPPOL)

Razgllašam Zakon o ratifikaciji Protokola o sodelovanju pri preprečevanju onesnaževanja z ladij in ob izrednih dogodkih v boju proti onesnaževanju Sredozemskega morja (MPPOL), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. decembra 2003.

Št. 001-22-137/03
Ljubljana, dne 29. decembra 2003
EPA 1056-III

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SODELOVANJU PRI PREPREČEVANJU ONESNAŽEVANJA Z LADIJ IN OB IZREDNIH DOGODKIH V BOJU PROTI ONESNAŽEVANJU SREDOZEMSKEGA MORJA (MPPOL)

1. člen

Ratificira se Protokol o sodelovanju pri preprečevanju onesnaževanja z ladij in ob izrednih dogodkih v boju proti onesnaževanju Sredozemskega morja, sestavljen 25. januarja 2002 v Valletti.

2. člen

Besedilo protokola se v izvirniku v angleškem jeziku in v prevodu v slovenskem jeziku glasi:

PROTOKOL

CONCERNING COOPERATION IN PREVENTING POLLUTION FROM SHIPS AND, IN CASES OF EMERGENCY, COMBATING POLLUTION OF THE MEDITERRANEAN SEA

The Contracting Parties to the present Protocol, Being Parties to the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution, adopted at Barcelona on 16 February 1976 and amended on 10 June 1995, Desirous of implementing Articles 6 and 9 of the said Convention,

Recognizing that grave pollution of the sea by oil and hazardous and noxious substances or a threat thereof in the Mediterranean Sea Area involves a danger for the coastal States and the marine environment,

Considering that the cooperation of all the coastal States of the Mediterranean Sea is called for to prevent pollution from ships and to respond to pollution incidents, irrespective of their origin,

PROTOKOL

O SODELOVANJU PRI PREPREČEVANJU ONESNAŽEVANJA Z LADIJ IN OB IZREDNIH DOGODKIH V BOJU PROTI ONESNAŽEVANJU SREDOZEMSKEGA MORJA

Pogodbenice tega protokola, ki so pogodbenice Konvencije o varstvu Sredozemskega morja pred onesnaženjem, sprejete v Barceloni 16. februarja 1976 in spremenjene 10. junija 1995, ki želijo izvajati 6. in 9. člen omenjene konvencije,

ki se zavedajo, da pomeni hudo onesnaženje morja z nafto ter nevarnimi in škodljivimi snovmi na območju Sredozemskega morja ali grožnja takega onesnaženja nevarnost za obalne države in morsko okolje,

ki sodijo, da je za preprečevanje onesnaževanja z ladij in ukrepanje ob onesnaženju ne glede na izvor potrebno sodelovanje vseh obalnih držav Sredozemskega morja,

Acknowledging the role of the International Maritime Organization and the importance of cooperating within the framework of this Organization, in particular in promoting the adoption and the development of international rules and standards to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from ships,

Emphasizing the efforts made by the Mediterranean coastal States for the implementation of these international rules and standards,

Acknowledging also the contribution of the European Community to the implementation of international standards as regards maritime safety and the prevention of pollution from ships,

Recognizing also the importance of cooperation in the Mediterranean Sea Area in promoting the effective implementation of international regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from ships,

Recognizing further the importance of prompt and effective action at the national, subregional and regional levels in taking emergency measures to deal with pollution of the marine environment or a threat thereof,

Applying the precautionary principle, the polluter pays principle and the method of environmental impact assessment, and utilizing the best available techniques and the best environmental practices, as provided for in Article 4 of the Convention,

Bearing in mind the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea, done at Montego Bay on 10 December 1982, which is in force and to which many Mediterranean coastal States and the European Community are Parties,

Taking into account the international conventions dealing in particular with maritime safety, the prevention of pollution from ships, preparedness for and response to pollution incidents, and liability and compensation for pollution damage, *Wishing* to further develop mutual assistance and cooperation in preventing and combating pollution,

Have agreed as follows:

Article 1 DEFINITIONS

For the purpose of this Protocol:

(a) "Convention" means the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution, adopted at Barcelona on 16 February 1976 and amended on 10 June 1995;

(b) "Pollution incident" means an occurrence or series of occurrences having the same origin, which results or may result in a discharge of oil and/or hazardous and noxious substances and which poses or may pose a threat to the marine environment, or to the coastline or related interests of one or more States, and which requires emergency action or other immediate response;

(c) "Hazardous and noxious substances" means any substance other than oil which, if introduced into the marine environment, is likely to create hazards to human health, to harm living resources and marine life, to damage amenities or to interfere with other legitimate uses of the sea;

(d) "Related interests" means the interests of a coastal State directly affected or threatened and concerning, among others:

- (i) maritime activities in coastal areas, in ports or estuaries, including fishing activities;
- (ii) the historical and tourist appeal of the area in question, including water sports and recreation;
- (iii) the health of the coastal population;
- (iv) the cultural, aesthetic, scientific and educational value of the area;
- (v) the conservation of biological diversity and the sustainable use of marine and coastal biological resources;

ki priznavajo vlogo Mednarodne pomorske organizacije in pomen sodelovanja v okviru te organizacije zlasti pri spodbujanju sprejemanja in razvoja mednarodnih pravil in standardov za preprečevanje, zmanjševanje in nadziranje onesnaževanja morskega okolja z ladij,

ki poudarjajo prizadevanja sredozemskih obalnih držav pri izvajanju teh mednarodnih pravil in standardov,

ki priznavajo tudi prispevek Evropske skupnosti k izvajanju mednarodnih standardov v zvezi z varnostjo v pomorskem prometu in preprečevanjem onesnaževanja z ladij,

ki se zavedajo tudi pomena sodelovanja na območju Sredozemskega morja pri spodbujanju učinkovitega izvajanja mednarodnih predpisov za preprečevanje, zmanjševanje in nadziranje onesnaževanja morskega okolja z ladij,

ki se še naprej zavedajo pomena hitrega in učinkovitega ukrepanja na državni, subregionalni in regionalni ravni pri sprejemanju nujnih ukrepov ob onesnaženju morskega okolja ali grožnji takega onesnaženja,

ki uporabljajo previdnostno načelo, načelo plača povzročitelj obremenitve, metodo presoje vplivov na okolje ter najustreznejše razpoložljive tehnologije in najboljšo okoljsko prakso iz 4. člena konvencije,

ki upoštevajo ustrezne določbe veljavne Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, sestavljene 10. decembra 1982 v Montego Bayu, katere pogodbenice so številne sredozemske obalne države in Evropska skupnost,

ki upoštevajo mednarodne konvencije predvsem o varnosti v pomorskem prometu, preprečevanju onesnaževanja z ladij, pripravljenosti in ukrepanju ob onesnaženju ter odgovornosti in odškodnini za škodo, nastalo zaradi onesnaženja,

ki želijo še naprej razvijati medsebojno pomoč in sodelovanje pri preprečevanju onesnaževanja in v boju proti njemu, so se sporazumele, kot sledi:

1. člen POMEN IZRAZOV

V tem protokolu:

(a) "konvencija" pomeni Konvencijo o varstvu Sredozemskega morja pred onesnaženjem, sprejeto v Barceloni 16. februarja 1976 in spremenjeno 10. junija 1995;

(b) "onesnaženje" pomeni dogodek ali zaporedje dogodkov istega izvora, katerih posledica je ali je lahko izpust nafte in/ali nevarnih ter škodljivih snovi in ki ogroža ali lahko ogroža morsko okolje ali obalni pas ali s tem povezane interese ene ali več držav in ki zahteva nujno ukrepanje ali drugo obliko takojšnjega odziva;

(c) "nevarne in škodljive snovi" pomeni katero koli snov razen nafte, ki bi lahko pri vnosu v morsko okolje ogrozila zdravje ljudi, škodovala živim organizmom in življenju v morju, poškodovala dobrine ali ovirala drugo zakonito rabo morja;

(d) "s tem povezani interesi" pomeni interese obalnih držav, ki so neposredno prizadeti ali ogroženi in se med drugim nanašajo na:

- (i) pomorske dejavnosti na obalnih območjih, v pristaniščih ali rečnih ustjih, vključno z ribolovnimi dejavnostmi;
- (ii) zgodovinske in turistične znamenitosti zadevne območja, vključno z vodnimi športi in rekreacijo;
- (iii) zdravje obalnega prebivalstva;
- (iv) kulturno, estetsko, znanstveno in izobraževalno vrednost območja;
- (v) ohranitev biološke raznovrstnosti in trajnostno rabo morskih in obalnih bioloških virov;

(e) "International regulations" means regulations aimed at preventing, reducing and controlling pollution of the marine environment from ships as adopted, at the global level and in conformity with international law, under the aegis of United Nations specialized agencies, and in particular of the International Maritime Organization;

(f) "Regional Centre" means the "Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea" (REMPEC), established by Resolution 7 adopted by the Conference of Plenipotentiaries of the Coastal States of the Mediterranean Region on the Protection of the Mediterranean Sea at Barcelona on 9 February 1976, which is administered by the International Maritime Organization and the United Nations Environment Programme, and the objectives and functions of which are defined by the Contracting Parties to the Convention.

Article 2

PROTOCOL AREA

The area to which the Protocol applies shall be the Mediterranean Sea Area as defined in Article 1 of the Convention.

Article 3

GENERAL PROVISIONS

1. The Parties shall cooperate:

(a) to implement international regulations to prevent, reduce and control pollution of the marine environment from ships; and

(b) to take all necessary measures in cases of pollution incidents.

2. In cooperating, the Parties should take into account as appropriate the participation of local authorities, non-governmental organizations and socio-economic actors.

3. Each Party shall apply this Protocol without prejudice to the sovereignty or the jurisdiction of other Parties or other States. Any measures taken by a Party to apply this Protocol shall be in accordance with international law.

Article 4

CONTINGENCY PLANS AND OTHER MEANS OF PREVENTING AND COMBATING POLLUTION INCIDENTS

1. The Parties shall endeavour to maintain and promote, either individually or through bilateral or multilateral cooperation, contingency plans and other means of preventing and combating pollution incidents. These means shall include, in particular, equipment, ships, aircraft and personnel prepared for operations in cases of emergency, the enactment, as appropriate, of relevant legislation, the development or strengthening of the capability to respond to a pollution incident and the designation of a national authority or authorities responsible for the implementation of this Protocol.

2. The Parties shall also take measures in conformity with international law to prevent the pollution of the Mediterranean Sea Area from ships in order to ensure the effective implementation in that Area of the relevant international conventions in their capacity as flag State, port State and coastal State, and their applicable legislation. They shall develop their national capacity as regards the implementation of those international conventions and may cooperate for their effective implementation through bilateral or multilateral agreements.

3. The Parties shall inform the Regional Centre every two years of the measures taken for the implementation of this Article. The Regional Centre shall present a report to the Parties on the basis of the information received.

(e) "mednarodni predpisi" pomeni predpise, namenjene preprečevanju, zmanjševanju in nadziranju onesnaževanja morskega okolja z ladij, sprejete na globalni ravni in v skladu z mednarodnim pravom v okviru specializiranih agencij Združenih narodov in zlasti Mednarodne pomorske organizacije;

(f) "regionalni center" pomeni "Regionalni pomorski center za ukrepanje ob izrednih dogodkih onesnaženja Sredozemskega morja" (REMPEC), ustanovljen z resolucijo št. 7, sprejeto na Konferenci pooblaščenih predstavnikov obalnih držav Sredozemlja o varstvu Sredozemskega morja v Barceloni 9. februarja 1976, ki ga vodita Mednarodna pomorska organizacija in Program Združenih narodov za okolje ter katerega cilje in naloge opredelijo pogodbenice konvencije.

2. člen

OBMOČJE UPORABE PROTOKOLA

Območje, za katero se uporablja ta protokol, je območje Sredozemskega morja, kot je opredeljeno v 1. členu konvencije.

3. člen

SPLOŠNE DOLOČBE

1. Pogodbenice sodelujejo:

(a) pri izvajanju mednarodnih predpisov za preprečevanje, zmanjševanje in nadziranje onesnaževanja morskega okolja z ladij in

(b) sprejemanju vseh potrebnih ukrepov ob onesnaženju.

2. Pogodbenice pri sodelovanju na primeren način upoštevajo sodelovanje lokalnih oblasti, nevladnih organizacij ter družbenogospodarskih dejavnikov.

3. Vsaka pogodbenica uporablja ta protokol brez poseganja v suverenost ali jurisdikcijo drugih pogodbenic ali drugih držav. Pogodbenica za uporabo tega protokola sprejme ukrepe, ki so v skladu z mednarodnim pravom.

4. člen

NAČRTI UKREPOV IN DRUGA SREDSTVA ZA PREPREČEVANJE ONESNAŽEVANJA IN BOJ PROTI NJEMU

1. Pogodbenice si posamično ali z dvostranskim ali večstranskim sodelovanjem prizadevajo vzdrževati in izboljševati svoje načrte ukrepov in druga sredstva za preprečevanje onesnaževanja in boj proti njemu. Ta sredstva so zlasti oprema, ladje, letala in osebje, ki so pripravljene za ukrepanje ob izrednih dogodkih, po potrebi sprejemanje ustrezne zakonodaje, razvijanje in krepitev usposobljenosti za ukrepanje ob onesnaženju in imenovanje nacionalnega organa ali organov, odgovornih za izvajanje tega protokola.

2. Pogodbenice v skladu z mednarodnim pravom sprejmejo tudi ukrepe za preprečevanje onesnaževanja območja Sredozemskega morja z ladij, da bi na tem območju zagotovile učinkovito izvajanje ustreznih mednarodnih konvencij kot država zastave, država pristanišča in obalna država ter svoje zakonodaje s tega področja. Pogodbenice razvijajo svojo nacionalno usposobljenost za izvajanje teh mednarodnih konvencij in lahko za njihovo učinkovito izvajanje sodelujejo v okviru dvostranskih ali mnogostranskih sporazumov.

3. Pogodbenice vsaki dve leti obvestijo regionalni center o ukrepih, sprejetih za izvajanje tega člena. Regionalni center na podlagi prejetih informacij pripravi poročilo za pogodbenice.

Article 5
MONITORING

The Parties shall develop and apply, either individually or through bilateral or multilateral cooperation, monitoring activities covering the Mediterranean Sea Area in order to prevent, detect and combat pollution, and to ensure compliance with the applicable international regulations.

Article 6
COOPERATION IN RECOVERY OPERATIONS

In case of release or loss overboard of hazardous and noxious substances in packaged form, including those in freight containers, portable tanks, road and rail vehicles and shipborne barges, the Parties shall cooperate as far as practicable in the salvage of these packages and the recovery of such substances so as to prevent or reduce the danger to the marine and coastal environment.

Article 7
DISSEMINATION AND EXCHANGE OF INFORMATION

1. Each Party undertakes to disseminate to the other Parties information concerning:

(a) the competent national organization or authorities responsible for combating pollution of the sea by oil and hazardous and noxious substances;

(b) the competent national authorities responsible for receiving reports of pollution of the sea by oil and hazardous and noxious substances and for dealing with matters concerning measures of assistance between Parties;

(c) the national authorities entitled to act on behalf of the State in regard to measures of mutual assistance and cooperation between Parties;

(d) the national organization or authorities responsible for the implementation of paragraph 2 of Article 4, in particular those responsible for the implementation of the international conventions concerned and other relevant applicable regulations, those responsible for port reception facilities and those responsible for the monitoring of discharges which are illegal under MARPOL 73/78;

(e) its regulations and other matters which have a direct bearing on preparedness for and response to pollution of the sea by oil and hazardous and noxious substances;

(f) new ways in which pollution of the sea by oil and hazardous and noxious substances may be avoided, new measures for combating pollution, new developments in the technology of conducting monitoring and the development of research programmes.

2. The Parties which have agreed to exchange information directly shall communicate such information to the Regional Centre. The latter shall communicate this information to the other Parties and, on a basis of reciprocity, to coastal States of the Mediterranean Sea Area which are not Parties to this Protocol.

3. Parties concluding bilateral or multilateral agreements within the framework of this Protocol shall inform the Regional Centre of such agreements, which shall communicate them to the other Parties.

Article 8
COMMUNICATION OF INFORMATION AND REPORTS
CONCERNING POLLUTION INCIDENTS

The Parties undertake to coordinate the utilization of the means of communication at their disposal in order to ensure, with the necessary speed and reliability, the reception, transmission and dissemination of all reports and urgent information concerning pollution incidents. The Regional Centre shall have the necessary means of communication to enable it to participate in this coordinated effort and, in particular, to fulfil the functions assigned to it by paragraph 2 of Article 12.

5. člen
SPREMLJANJE IN NADZIRANJE

Pogodbenice posamično ali z dvostranskim ali večstranskim sodelovanjem razvijajo, spremljajo in nadzirajo območja Sredozemskega morja za preprečevanje, odkrivanje in boj proti onesnaževanju ter zagotavljanje skladnosti z ustreznimi mednarodnimi predpisi.

6. člen
SODELOVANJE PRI SANACIJSKIH UKREPIH

Če so z ladje v morje izpuščene ali vanj padejo pakirane nevarne in škodljive snovi, vključno s tistimi v tovornih zabojnikih, premičnih cisternah, cestnih in železniških vozilih ter tovornih vlečenih plovilih, pogodbenice v mejah možnosti sodelujejo pri reševanju in dviganju teh snovi, da bi preprečile ali zmanjšale nevarnost za morsko in obalno okolje.

7. člen
RAZŠIRJANJE IN IZMENJAVA INFORMACIJ

1. Vsaka pogodbenica se zavezuje pošiljati drugim pogodbenicam informacije o:

(a) pristojni nacionalni organizaciji ali organih, odgovornih za boj proti onesnaževanju morja z nafto ter nevarnimi in škodljivimi snovmi;

(b) pristojnih nacionalnih organih, odgovornih za sprejemanje poročil o onesnaženju morja z nafto ter nevarnimi in škodljivimi snovmi ter obravnavo zadev v zvezi z ukrepi pomoči med pogodbenicami;

(c) nacionalnih organih, pooblaščenih za delovanje v imenu države v zvezi z ukrepi medsebojne pomoči in sodelovanja med pogodbenicami;

(d) nacionalni organizaciji ali organih, odgovornih za izvajanje drugega odstavka 4. člena, zlasti o tistih, odgovornih za izvajanje zadevnih mednarodnih konvencij in drugih ustreznih predpisov, tistih, odgovornih za sprejemne zmogljivosti pristanišč, in tistih, odgovornih za spremljanje in nadziranje izpustov, ki so nezakoniti po MARPOL 73/78;

(e) svojih predpisih in drugih zadevah, ki neposredno vplivajo na pripravljenost in ukrepanje ob onesnaženju morja z nafto ter nevarnimi in škodljivimi snovmi;

(f) novih načinov, s katerimi se je mogoče izogniti onesnaženju morja z nafto ter nevarnimi in škodljivimi snovmi, novih ukrepov za boj proti onesnaževanju, novih razvojnih dosežkih v tehnologiji za spremljanje in nadziranje ter razvoju raziskovalnih programov.

2. Pogodbenice, ki se dogovorijo za neposredno izmenjavo informacij, jih sporočajo regionalnemu centru. Ta informacije sporoči drugim pogodbenicam in na podlagi vzajemnosti obalnim državam na območju Sredozemskega morja, ki niso pogodbenice tega protokola.

3. Pogodbenice, ki sklenejo dvostranske ali mnogostranske sporazume v okviru tega protokola, o teh sporazumih obvestijo regionalni center, ta pa o njih obvesti druge pogodbenice.

8. člen
SPOROČANJE INFORMACIJ IN POŠILJANJE POROČIL
O ONESNAŽENJU

Pogodbenice se zavezujejo usklajevati uporabo sredstev sporočanja, s katerimi razpolagajo, da bi s potrebno hitrostjo in zanesljivostjo zagotovile sprejetje, prenos in pošiljanje vseh poročil in nujnih informacij o onesnaženju. Regionalni center ima potrebna sredstva sporočanja, ki mu omogočajo, da sodeluje pri takih usklajenih prizadevanjih, predvsem pa da opravlja naloge, ki so mu dodeljene v drugem odstavku 12. člena.

Article 9

REPORTING PROCEDURE

1. Each Party shall issue instructions to masters or other persons having charge of ships flying its flag and to the pilots of aircraft registered in its territory to report by the most rapid and adequate channels in the circumstances, following reporting procedures to the extent required by, and in accordance with, the applicable provisions of the relevant international agreements, to the nearest coastal State and to this Party:

(a) all incidents which result or may result in a discharge of oil or hazardous and noxious substances;

(b) the presence, characteristics and extent of spillages of oil or hazardous and noxious substances, including hazardous and noxious substances in packaged form, observed at sea which pose or are likely to pose a threat to the marine environment or to the coast or related interests of one or more of the Parties.

2. Without prejudice to the provisions of Article 20 of the Protocol, each Party shall take appropriate measures with a view to ensuring that the master of every ship sailing in its territorial waters complies with the obligations under (a) and (b) of paragraph 1 and may request assistance from the Regional Centre in this respect. It shall inform the International Maritime Organization of the measures taken.

3. Each Party shall also issue instructions to persons having charge of sea ports or handling facilities under its jurisdiction to report to it, in accordance with applicable laws, all incidents which result or may result in a discharge of oil or hazardous and noxious substances.

4. In accordance with the relevant provisions of the Protocol for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution Resulting from Exploration and Exploitation of the Continental Shelf and the Seabed and its Subsoil, each Party shall issue instructions to persons having charge of offshore units under its jurisdiction to report to it by the most rapid and adequate channels in the circumstances, following reporting procedures it has prescribed, all incidents which result or may result in a discharge of oil or hazardous and noxious substances.

5. In paragraphs 1, 3 and 4 of this Article, the term "incident" means an incident meeting the conditions described therein, whether or not it is a pollution incident.

6. The information collected in accordance with paragraphs 1, 3 and 4 shall be communicated to the Regional Centre in the case of a pollution incident.

7. The information collected in accordance with paragraphs 1, 3 and 4 shall be immediately communicated to the other Parties likely to be affected by a pollution incident:

(a) by the Party which has received the information, preferably directly or through the Regional Centre; or

(b) by the Regional Centre.

In case of direct communication between Parties, these shall inform the Regional Centre of the measures taken, and the Centre shall communicate them to the other Parties.

8. The Parties shall use a mutually agreed standard form proposed by the Regional Centre for the reporting of pollution incidents as required under paragraphs 6 and 7 of this Article.

9. In consequence of the application of the provisions of paragraph 7, the Parties are not bound by the obligation laid down in Article 9, paragraph 2, of the Convention.

Article 10

OPERATIONAL MEASURES

1. Any Party faced with a pollution incident shall:

(a) make the necessary assessments of the nature, extent and possible consequences of the pollution incident or, as the case may be, the type and approximate quantity of oil or hazardous and noxious substances and the direction and speed of drift of the spillage;

9. člen

POSTOPEK POROČANJA

1. Vsaka pogodbenica izda navodila poveljnikom ali drugim osebam, odgovornim za ladje, ki plovejo pod njeno zastavo, in pilotom zrakoplovov, registriranih na njenem ozemlju, da glede na okoliščine na najhitrejši in najprimernejši način po postopku poročanja, v obsegu in v skladu z ustreznimi določbami ustreznih mednarodnih sporazumov obvestijo najbližjo obalno državo in to pogodbenico o:

(a) vseh dogodkih, katerih posledica je ali bi lahko bil izpust nafte ali nevarnih in škodljivih snovi;

(b) navzočnosti, lastnosti in obsegu razlitij nafte ali nevarnih in škodljivih snovi, vključno s pakiranimi nevarnimi in škodljivimi snovmi, opaženih na morju, ki ogrožajo ali bi lahko ogrožali morsko okolje ali obalo ali s tem povezane interese ene ali več pogodbenic.

2. Brez vpliva na določbe 20. člena protokola vsaka pogodbenica sprejme primerne ukrepe, da bi zagotovila, da poveljnik vsake ladje, ki plove v njenem teritorialnem morju, izpolnjuje obveznosti iz pododstavkov (a) in (b) prvega odstavka in lahko v tej zvezi zaprosi regionalni center za pomoč. O sprejetih ukrepih obvesti Mednarodno pomorsko organizacijo.

3. Vsaka pogodbenica izda tudi navodila osebam, odgovornim za morska pristanišča ali naprave za pretovarjanje pod njeno jurisdikcijo, da jo v skladu z ustrežno zakonodajo obveščajo o vseh dogodkih, katerih posledica je ali bi lahko bila izpust nafte ali nevarnih in škodljivih snovi.

4. V skladu z ustreznimi določbami Protokola o varstvu Sredozemskega morja pred onesnaževanjem zaradi raziskovanja in izkoriščanja epikontinentalnega pasu ter morskega dna in podzemlja vsaka pogodbenica izda navodila osebam, odgovornim za objekte in naprave na morju pod njeno jurisdikcijo, da jo po postopku poročanja, ki ga predpiše, glede na okoliščine na najhitrejši in najprimernejši način obveščajo o vseh dogodkih, katerih posledica je ali bi lahko bila izpust nafte ali nevarnih in škodljivih snovi.

5. V prvem, tretjem in četrtem odstavku tega člena izraz "dogodek" pomeni dogodek, ki izpolnjuje pogoje, opisane v teh odstavkih, ne glede na to, ali gre za onesnaženje ali ne.

6. Ob onesnaženju se informacije, zbrane v skladu s prvim, tretjim in četrtem odstavkom, sporočijo regionalnemu centru.

7. Informacije, zbrane v skladu s prvim, tretjim in četrtem odstavkom, takoj sporoči drugim pogodbenicam, ki bi jih onesnaženje lahko prizadelo:

(a) pogodbenica, ki je prejela informacijo, po možnosti neposredno ali prek regionalnega centra, ali

(b) regionalni center.

Pri neposrednem obveščanju med pogodbenicami te obvestijo regionalni center o sprejetih ukrepih, center pa o njih obvešča druge pogodbenice.

8. Za poročanje o onesnaženju v skladu s šestim in sedmim odstavkom tega člena pogodbenice uporabljajo medsebojno dogovorjeni standardni obrazec, ki ga predlaga regionalni center.

9. Kadar pogodbenice uporabljajo določbe sedmega odstavka, jih ne zavezujejo obveznosti iz drugega odstavka 9. člena konvencije.

10. člen

OPERATIVNI UKREPI

1. Pogodbenica ob onesnaženju:

(a) pripravi potrebne ocene vrste, obsega in možnih posledic onesnaženja oziroma vrste in približne količine nafte ali nevarnih in škodljivih snovi ter smeri in hitrosti premikanja razlite snovi;

(b) take every practicable measure to prevent, reduce and, to the fullest possible extent, eliminate the effects of the pollution incident;

(c) immediately inform all Parties likely to be affected by the pollution incident of these assessments and of any action which it has taken or intends to take, and simultaneously provide the same information to the Regional Centre, which shall communicate it to all other Parties;

(d) continue to observe the situation for as long as possible and report thereon in accordance with Article 9.

2. Where action is taken to combat pollution originating from a ship, all possible measures shall be taken to safeguard:

(a) human lives;

(b) the ship itself; in doing so, damage to the environment in general shall be prevented or minimized.

Any Party which takes such action shall inform the International Maritime Organization either directly or through the Regional Centre.

Article 11

EMERGENCY MEASURES ON BOARD SHIPS, ON OFFSHORE INSTALLATIONS AND IN PORTS

1. Each Party shall take the necessary steps to ensure that ships flying its flag have on board a pollution emergency plan as required by, and in accordance with, the relevant international regulations.

2. Each Party shall require masters of ships flying its flag, in case of a pollution incident, to follow the procedures described in the shipboard emergency plan and in particular to provide the proper authorities, at their request, with such detailed information about the ship and its cargo as is relevant to actions taken in pursuance of Article 9, and to cooperate with these authorities.

3. Without prejudice to the provisions of Article 20 of the Protocol, each Party shall take appropriate measures with a view to ensuring that the master of every ship sailing in its territorial waters complies with the obligation under paragraph 2 and may request assistance from the Regional Centre in this respect. It shall inform the International Maritime Organization of the measures taken.

4. Each Party shall require that authorities or operators in charge of sea ports and handling facilities under its jurisdiction as it deems appropriate have pollution emergency plans or similar arrangements that are coordinated with the national system established in accordance with Article 4 and approved in accordance with procedures established by the competent national authority.

5. Each Party shall require operators in charge of offshore installations under its jurisdiction to have a contingency plan to combat any pollution incident, which is coordinated with the national system established in accordance with Article 4 and in accordance with the procedures established by the competent national authority.

Article 12

ASSISTANCE

1. Any Party requiring assistance to deal with a pollution incident may call for assistance from other Parties, either directly or through the Regional Centre, starting with the Parties which appear likely to be affected by the pollution. This assistance may comprise, in particular, expert advice and the supply to or placing at the disposal of the Party concerned of the required specialized personnel, products, equipment and nautical facilities. Parties so requested shall use their best endeavours to render this assistance.

2. Where the Parties engaged in an operation to combat pollution cannot agree on the organization of the operation, the Regional Centre may, with the approval of all the Parties involved, coordinate the activity of the facilities put into operation by these Parties.

(b) sprejme vse možne ukrepe, da prepreči, zmanjša in v čim večji meri odpravi posledice onesnaženja;

(c) vsem pogodbenicam, ki bi jih onesnaženje lahko prizadelo, takoj sporoči te ocene in jih obvesti o vseh ukrepih, ki jih je sprejela ali jih namerava sprejeti, ter hkrati iste informacije pošlje regionalnemu centru, ki jih sporoči vsem drugim pogodbenicam;

(d) še naprej opazuje položaj, dokler je to mogoče, in o njem poroča v skladu z 9. členom.

2. Pri vsakem sprejetem ukrepu za boj proti onesnaženju z ladje se ukrene vse potrebno za zavarovanje:

(a) človeških življenj;

(b) same ladje; pri tem je treba preprečiti ali čim bolj zmanjšati škodo za okolje na splošno.

Pogodbenica, ki sprejme take ukrepe, o tem neposredno ali prek regionalnega centra obvesti Mednarodno pomorsko organizacijo.

11. člen

NUJNI UKREPI NA LADIJAH, OBJEKTIH IN NAPRAVAH NA MORJU TER V PRISTANIŠČIH

1. Pogodbenica ukrene vse potrebno, da zagotovi, da imajo ladje, ki plovejo pod njeno zastavo, na krovu načrt nujnih ukrepov ob onesnaženju, ki ga zahtevajo ustrezni mednarodni predpisi, in da je usklajen z njimi.

2. Pogodbenica zahteva, da poveljniki ladij, ki plovejo pod njeno zastavo, ob onesnaženju uporabijo postopke, opisane v načrtu nujnih ukrepov na ladji, in predvsem dajo na njihovo zahtevo ustreznim organom take podrobne informacije o ladji in njenem tovoru, kot so potrebne za ukrepe, sprejete v skladu z 9. členom, in da sodelujejo s temi organi.

3. Brez vpliva na določbe 20. člena protokola vsaka pogodbenica sprejme primerne ukrepe, da bi zagotovila, da poveljnik vsake ladje, ki plove v njenem teritorialnem morju, izpolnjuje obveznosti iz drugega odstavka in lahko v tej zvezi zaprosi regionalni center za pomoč. O sprejetih ukrepih obvesti Mednarodno pomorsko organizacijo.

4. Pogodbenica zahteva, da imajo organi ali upravljavci, odgovorni za morska pristanišča in naprave za pretovarjanje pod njeno jurisdikcijo, po presoji pogodbenice načrte nujnih ukrepov ob onesnaženju ali podobne načrte, ki so usklajeni z nacionalnim sistemom, vzpostavljenim v skladu s 4. členom, in odobreni po postopkih, ki jih določi pristojni nacionalni organ.

5. Vsaka pogodbenica zahteva, da imajo upravljavci, odgovorni za objekte in naprave na morju pod njeno jurisdikcijo, načrt ukrepov za boj proti onesnaženju, ki je usklajen z nacionalnim sistemom, vzpostavljenim v skladu s 4. členom, in postopki, ki jih določi pristojni nacionalni organ.

12. člen

POMOČ

1. Pogodbenica, ki potrebuje pomoč ob onesnaženju, lahko druge pogodbenice zaprosi za pomoč neposredno ali prek regionalnega centra, pri čemer najprej zaprosi pogodbenice, ki bi jih onesnaženje lahko prizadelo. Pomoč tej pogodbenici lahko vključuje predvsem strokovne nasvete ter zagotavljanje ali dajanje na razpolago potrebnega specializiranega osebja, izdelkov, opreme in pomorskih objektov in naprav. Zaprošene pogodbenice morajo storiti vse, kar je v njihovi moči, da dajo tako pomoč.

2. Če se pogodbenice, ki sodelujejo pri ukrepih v boju proti onesnaženju, ne morejo dogovoriti o organizaciji ukrepov, lahko regionalni center s soglasjem vseh vpletenih pogodbenic usklajuje delovanje objektov in naprav, ki jih pogodbenice uporabljajo.

3. In accordance with applicable international agreements, each Party shall take the necessary legal and administrative measures to facilitate:

(a) the arrival and utilization in and departure from its territory of ships, aircraft and other modes of transport engaged in responding to a pollution incident or transporting personnel, cargoes, materials and equipment required to deal with such an incident; and

(b) the expeditious movement into, through and out of its territory of the personnel, cargoes, materials and equipment referred to in subparagraph (a).

Article 13

REIMBURSEMENT OF COSTS OF ASSISTANCE

1. Unless an agreement concerning the financial arrangements governing actions of Parties to deal with pollution incidents has been concluded on a bilateral or multilateral basis prior to the pollution incident, Parties shall bear the costs of their respective action in dealing with pollution in accordance with paragraph 2.

2. (a) If the action was taken by one Party at the express request of another Party, the requesting Party shall reimburse to the assisting Party the costs of its action. If the request is cancelled, the requesting Party shall bear the costs already incurred or committed by the assisting Party;

(b) if the action was taken by a Party on its own initiative, that Party shall bear the cost of its action;

(c) the principles laid down in subparagraphs (a) and (b) above shall apply unless the Parties concerned otherwise agree in any individual case.

3. Unless otherwise agreed, the costs of the action taken by a Party at the request of another Party shall be fairly calculated according to the law and current practice of the assisting Party concerning the reimbursement of such costs.

4. The Party requesting assistance and the assisting Party shall, where appropriate, cooperate in concluding any action in response to a compensation claim. To that end, they shall give due consideration to existing legal regimes. Where the action thus concluded does not permit full compensation for expenses incurred in the assistance operation, the Party requesting assistance may ask the assisting Party to waive reimbursement of the expenses exceeding the sums compensated or to reduce the costs which have been calculated in accordance with paragraph 3. It may also request a postponement of the reimbursement of such costs. In considering such a request, assisting Parties shall give due consideration to the needs of developing countries.

5. The provisions of this Article shall not be interpreted as in any way prejudicing the rights of Parties to recover from third parties the costs of actions taken to deal with pollution incidents under other applicable provisions and rules of national and international law applicable to one or to the other Party involved in the assistance.

Article 14

PORT RECEPTION FACILITIES

1. The Parties shall individually, bilaterally or multilaterally take all necessary steps to ensure that reception facilities meeting the needs of ships are available in their ports and terminals. They shall ensure that these facilities are used efficiently without causing undue delay to ships.

The Parties are invited to explore ways and means to charge reasonable costs for the use of these facilities.

2. The Parties shall also ensure the provision of adequate reception facilities for pleasure craft.

3. The Parties shall take all the necessary steps to ensure that reception facilities operate efficiently to limit any impact of their discharges to the marine environment.

3. V skladu z veljavnimi mednarodnimi sporazumi vsaka pogodbenica sprejme potrebne pravne in upravne ukrepe, da olajša:

(a) prihod ladij, zrakoplovov in drugih prevoznih sredstev, ki se uporabljajo pri ukrepanju ob onesnaženju ali prevoz oseb, tovora, blaga in opreme, potrebnih za spopadanje s takim dogodkom, na njeno območje, njihovo uporabo na njem in odhod z njega ter

(b) hiter prihod oseb, tovora, blaga in opreme iz pododstavka (a) na njeno območje, njegov prehod in odhod z njega.

13. člen

POVRNITEV STROŠKOV POMOČI

1. Če pred onesnaženjem ni sklenjen dvostranski ali mnogostranski sporazum o finančni ureditvi ukrepov pogodbenic ob onesnaženju, pogodbenice stroške svojih ukrepov pri spopadanju z onesnaženjem krijejo v skladu z drugim odstavkom.

2. (a) Če pogodbenica sprejme ukrep na izrecno prošnjo druge pogodbenice, pogodbenica prosilka pogodbenici, ki daje pomoč, povrne stroške njenih ukrepov. Če pogodbenica prosilka prošnjo prekliče, krije že nastale stroške ali stroške, ki jih je povzročila pogodbenica, ki daje pomoč;

(b) če pogodbenica sprejme ukrep na lastno pobudo, stroške svojega ukrepa krije ta pogodbenica;

(c) načela, določena v pododstavkih (a) in (b), se uporabljajo, razen če se zadevne pogodbenice v posameznem primeru ne dogovorijo drugače.

3. Če ni drugače določeno, se stroški ukrepa, ki ga sprejme pogodbenica na prošnjo druge pogodbenice, za povrnitev teh stroškov pravično izračunajo v skladu z zakonodajo in prakso pogodbenice, ki daje pomoč.

4. Pogodbenica prosilka in pogodbenica, ki daje pomoč, sodelujeta, kadar je to primerno, pri postopkih glede zahtevka za nadomestilo. V ta namen ustrezno upoštevata obstoječe pravne ureditve. Če tako izvedeni postopek ne zagotavlja celotnega nadomestila nastalih stroškov pri ukrepih pomoči, lahko pogodbenica prosilka pomoči zaprosi pogodbenico, ki pomoč daje, da se odpove povrnitvi stroškov, ki presegajo znesek nadomestila, ali da zniža stroške, izračunane v skladu s tretjim odstavkom. Prav tako lahko zaprosi za odložitev povrnitve takih stroškov. Pri obravnavi take prošnje pogodbenica, ki pomoč daje, ustrezno upošteva potrebe držav v razvoju.

5. Določbe tega člena se ne smejo razlagati, kot da kakor koli posegajo v pravice pogodbenic, da od tretjih strani zahtevajo povrnitev stroškov ukrepov, izvedenih ob onesnaženju po drugih ustreznih določbah in pravilih notranjega in mednarodnega prava, ki veljajo za eno ali drugo pri pomoči udeleženo pogodbenico.

14. člen

SPREJEMNE ZMOGLJIVOSTI PRISTANIŠČ

1. Pogodbenice posamično, dvostransko ali večstransko ukrenejo vse potrebno, da v svojih pristaniščih in terminalih zagotovijo razpoložljivost sprejemnih zmogljivosti, primernih za potrebe ladij. Zagotovijo naj, da se te zmogljivosti učinkovito uporabljajo brez nepotrebnega zadrževanja ladij.

Pogodbenice se pozovejo, da preučijo načine in sredstva za zaračunavanje razumnih stroškov za uporabo teh zmogljivosti.

2. Pogodbenice zagotovijo tudi ustrezne sprejemne zmogljivosti za plovila za prosti čas in rekreacijo.

3. Pogodbenice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo učinkovito delovanje sprejemnih zmogljivosti, da bi omejile vsakršen vpliv njihovih izpustov na morsko okolje.

4. The Parties shall take the necessary steps to provide ships using their ports with updated information relevant to the obligations arising from MARPOL 73/78 and from their legislation applicable in this field.

Article 15

ENVIRONMENTAL RISKS OF MARITIME TRAFFIC

In conformity with generally accepted international rules and standards and the global mandate of the International Maritime Organization, the Parties shall individually, bilaterally or multilaterally take the necessary steps to assess the environmental risks of the recognized routes used in maritime traffic and shall take the appropriate measures aimed at reducing the risks of accidents or the environmental consequences thereof.

Article 16

RECEPTION OF SHIPS IN DISTRESS IN PORTS AND PLACES OF REFUGE

The Parties shall define national, subregional or regional strategies concerning reception in places of refuge, including ports, of ships in distress presenting a threat to the marine environment. They shall cooperate to this end and inform the Regional Centre of the measures they have adopted.

Article 17

SUBREGIONAL AGREEMENTS

The Parties may negotiate, develop and maintain appropriate bilateral or multilateral subregional agreements in order to facilitate the implementation of this Protocol, or part of it. Upon request of the interested Parties, the Regional Centre shall assist them, within the framework of its functions, in the process of developing and implementing these subregional agreements.

Article 18

MEETINGS

1. Ordinary meetings of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with ordinary meetings of the Contracting Parties to the Convention, held pursuant to Article 18 of the Convention. The Parties to this Protocol may also hold extraordinary meetings as provided in Article 18 of the Convention.

2. It shall be the function of the meetings of the Parties to this Protocol, in particular:

(a) to examine and discuss reports from the Regional Centre on the implementation of this Protocol, and particularly of its Articles 4, 7 and 16;

(b) to formulate and adopt strategies, action plans and programmes for the implementation of this Protocol;

(c) to keep under review and consider the efficacy of these strategies, action plans and programmes, and the need to adopt any new strategies, action plans and programmes and to develop measures to that effect;

(d) to discharge such other functions as may be appropriate for the implementation of this Protocol.

Article 19

RELATIONSHIP WITH THE CONVENTION

1. The provisions of the Convention relating to any protocol shall apply with respect to the present Protocol.

2. The rules of procedure and the financial rules adopted pursuant to Article 24 of the Convention shall apply with respect to this Protocol, unless the Parties agree otherwise.

4. Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe, da so ladjam, ki uporabljajo njihova pristanišča, na voljo najnovejše informacije v zvezi z obveznostmi, ki izhajajo iz MARPOL 73/78, ter njihove veljavne zakonodaje s tega področja.

15. člen

OKOLJSKA TVEGANJA V POMORSKEM PROMETU

V skladu s splošno sprejetimi mednarodnimi pravili in standardi ter splošnim pooblastilom Mednarodne pomorske organizacije pogodbenice posamično, dvostransko ali večstransko sprejmejo potrebne ukrepe za oceno okoljskih tveganj priznanih poti v pomorskem prometu in sprejmejo primerne ukrepe za zmanjšanje nevarnosti nesreč ali njihovih posledic za okolje.

16. člen

SPREJEM LADIJ V STISKI V PRISTANIŠČA IN KRAJE ZAVETJA

Pogodbenice opredelijo državne, subregionalne ali regionalne strategije za sprejem ladij v stiski, ki ogrožajo morsko okolje, v kraje zavetja, vključno s pristanišči. Pogodbenice sodelujejo pri tem in o sprejetih ukrepih obvestijo regionalni center.

17. člen

SUBREGIONALNI SPORAZUMI

Pogodbenice se lahko dogovarjajo o ustreznih dvostranskih ali mnogostranskih subregionalnih sporazumih, jih razvijajo in vzdržujejo, da bi olajšale izvajanje tega protokola ali njegovega dela. Na prošnjo zainteresiranih pogodbenic jim regionalni center pri razvijanju in izvajanju teh subregionalnih sporazumov pomaga v okviru svojih nalog.

18. člen

SESTANKI

1. Redni sestanki pogodbenic tega protokola potekajo hkrati z rednimi sestanki pogodbenic konvencije v skladu z 18. členom konvencije. Pogodbenice tega protokola lahko sklicujejo tudi izredne sestanke, kot je določeno v 18. členu konvencije.

2. Namen sestankov pogodbenic tega protokola je predvsem:

(a) pregledati in obravnavati poročila regionalnega centra o izvajanju tega protokola, predvsem 4., 7. in 16. člena;

(b) oblikovati in sprejemati strategije, načrte ukrepov in programe za izvajanje tega protokola;

(c) spremljati in obravnavati učinkovitost teh strategij, načrtov ukrepov in programov, potrebo po sprejemanju novih strategij, načrtov ukrepov in programov ter pripraviti ukrepe v ta namen;

(d) opravljati druge naloge, ki so morda potrebne za izvajanje tega protokola.

19. člen

RAZMERJE DO KONVENCIJE

1. Določbe konvencije, ki se nanašajo na kateri koli protokol, se uporabljajo tudi za ta protokol.

2. Poslovnik in finančna pravila, sprejeti v skladu s 24. členom konvencije, se uporabljajo tudi za ta protokol, razen če se pogodbenice ne dogovorijo drugače.

FINAL PROVISIONS

Article 20

EFFECT OF THE PROTOCOL ON DOMESTIC LEGISLATION

In implementing the provisions of this Protocol, the right of Parties to adopt relevant stricter domestic measures or other measures in conformity with international law, in the matters covered by this Protocol, shall not be affected.

Article 21

RELATIONS WITH THIRD PARTIES

The Parties shall, where appropriate, invite States that are not Parties to the Protocol and international organizations to cooperate in the implementation of the Protocol.

Article 22

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Valletta, Malta, on 25 January 2002 and in Madrid from 26 January 2002 to 25 January 2003 by any Contracting Party to the Convention.

Article 23

RATIFICATION, ACCEPTANCE OR APPROVAL

This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Government of Spain, which will assume the functions of Depositary.

Article 24

ACCESSION

As from 26 January 2003, this Protocol shall be open for accession by any Party to the Convention.

Article 25

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of the sixth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. From the date of its entry into force, this Protocol shall replace the Protocol concerning Cooperation in Combating Pollution of the Mediterranean Sea by Oil and other Harmful Substances in Cases of Emergency of 1976 in the relations between the Parties to both instruments.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE at Valletta, Malta, on 25 January 2002, in a single copy in the Arabic, English, French and Spanish languages, the four texts being equally authentic.

3. člen

Za izvajanje protokola skrbijo Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ministrstvo za obrambo in Ministrstvo za promet.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije - Mednarodne pogodbe.

Št. 802-06/03-10/1

Ljubljana, dne 19. decembra 2003

EPA 1056-III

KONČNE DOLOČBE

20. člen

VPLIV PROTOKOLA NA NOTRANJO ZAKONODAJO

Izvajanje določb tega protokola ne vpliva na pravico pogodbenic, da za zadeve, ki jih obravnava ta protokol sprejmejo ustrezne strožje notranje ukrepe ali druge ukrepe v skladu z mednarodnim pravom.

21. člen

ODNOSI S TRETJIMI

Pogodbenice, kadar je to primerno, povabijo države, ki niso pogodbenice tega protokola, in mednarodne organizacije k sodelovanju pri izvajanju protokola.

22. člen

PODPIS

Ta protokol je na voljo za podpis v Valletti, Malta, 25. januarja 2002 in v Madridu od 26. januarja 2002 do 25. januarja 2003 vsaki pogodbenici konvencije.

23. člen

RATIFIKACIJA, SPREJETJE ALI ODOBRITEV

Ta protokol se ratificira, sprejme ali odobri. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se deponirajo pri Vladi Španije, ki bo prevzela vlogo depozitarja.

24. člen

PRISTOP

Od 26. januarja 2003 je ta protokol na voljo za pristop vsaki pogodbenici konvencije.

25. člen

ZAČETEK VELJAVNOSTI

1. Ta protokol začne veljati trideseti dan po deponiranju šeste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.

2. Z datumom začetka njegove veljavnosti ta protokol v odnosih med pogodbenicami obeh dokumentov nadomesti Protokol o sodelovanju v boju zoper onesnaženje Sredozemskega morja z nafto in drugimi škodljivimi snovmi v primerih nezgode iz leta 1976.

DA BI TO POTRDILI, so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblašteni, podpisali ta protokol.

Sestavljeno v Valletti, Malta, 25. januarja 2002 v enem izvorniku v angleškem, arabskem, francoskem in španskem jeziku, pri čemer so vsa štiri besedila enako verodostojna.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

2. Zakon o ratifikaciji Protokola o težkih kovinah h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja (MPTK)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O TEŽKIH KOVINAH H KONVENCIJI IZ LETA 1979 O ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE PREKO MEJA (MPTK)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Protokola o težkih kovinah h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja (MPTK), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. decembra 2003.

Št. 001-22-142/03
Ljubljana, dne 29. decembra 2003

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O TEŽKIH KOVINAH H KONVENCIJI IZ LETA 1979 O ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE PREKO MEJA (MPTK)

1. člen

Ratificira se Protokol o težkih kovinah h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja, sestavljen 24. junija 1998 v Aarhusu.

2. člen

Besedilo protokola se v izvirniku v angleškem jeziku in v prevodu v slovenskem jeziku glasi:

P R O T O C O L

**TO THE 1979 CONVENTION ON LONG-RANGE
TRANSBOUNDARY AIR POLLUTION ON HEAVY
METALS**

The Parties,

Determined to implement the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution,

Concerned that emissions of certain heavy metals are transported across national boundaries and may cause damage to ecosystems of environmental and economic importance and may have harmful effects on human health,

Considering that combustion and industrial processes are the predominant anthropogenic sources of emissions of heavy metals into the atmosphere,

Acknowledging that heavy metals are natural constituents of the Earth's crust and that many heavy metals in certain forms and appropriate concentrations are essential to life,

Taking into consideration existing scientific and technical data on the emissions, geochemical processes, atmospheric transport and effects on human health and the environment of heavy metals, as well as on abatement techniques and costs,

Aware that techniques and management practices are available to reduce air pollution caused by the emissions of heavy metals,

Recognizing that countries in the region of the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE) have different economic conditions, and that in certain countries the economies are in transition,

Resolved to take measures to anticipate, prevent or minimize emissions of certain heavy metals and their related compounds, taking into account the application of the precautionary approach, as set forth in principle 15 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Reaffirming that States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and development policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction

P R O T O K O L

**O TEŽKIH KOVINAH H KONVENCIJI IZ LETA
1979 O ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE
RAZDALJE PREKO MEJA**

Pogodbenice, ki

so odločene izvajati Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja,

so zaskrbljene, ker se emisije določenih težkih kovin prenašajo prek državnih meja in lahko povzročijo škodo na ekosistemih, ki so pomembni za okolje in gospodarstvo, lahko pa tudi škodljivo vplivajo na zdravje ljudi,

upoštevajo, da so postopki zgorevanja in industrijski postopki glavni antropogeni viri emisij težkih kovin v ozračje,

priznavajo, da so težke kovine naravni sestavni del zemeljske skorje in da so mnoge težke kovine v določenih oblikah in primernih koncentracijah bistvene za življenje,

upoštevajo obstoječe znanstvene in tehnične podatke o emisijah, geokemičnih procesih, prenosu po ozračju in vplivih težkih kovin na zdravje ljudi in okolje kakor tudi načinih in stroških zmanjševanja onesnaževanja,

se zavedajo, da so na voljo tehnologije in načini upravljanja za zmanjšanje onesnaževanja zraka, ki ga povzročajo emisije težkih kovin,

priznavajo, da imajo države v regiji Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (ZN/EKE) različne gospodarske razmere in da je v nekaterih državah gospodarstvo v prehodu,

so odločene, da sprejmejo ukrepe za napovedovanje, preprečevanje ali zmanjševanje emisij določenih težkih kovin in njihovih spojin na najmanjšo možno mero ob upoštevanju previdnostnega pristopa, določenega v 15. načelu Deklaracije o okolju in razvoju iz Ria,

ponovno potrjujejo, da imajo države v skladu z Ustanovno listino Združenih narodov in načeli mednarodnega prava suvereno pravico do izkoriščanja lastnih virov v skladu s svojimi okoljskimi in razvojnimi politikami ter obveznost zagotoviti, da dejavnosti v okviru njihove državne jurisdikcije ali

or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction,

Mindful that measures to control emissions of heavy metals would also contribute to the protection of the environment and human health in areas outside the UNECE region, including the Arctic and international waters,

Noting that abating the emissions of specific heavy metals may provide additional benefits for the abatement of emissions of other pollutants,

Aware that further and more effective action to control and reduce emissions of certain heavy metals may be needed and that, for example, effects-based studies may provide a basis for further action,

Noting the important contribution of the private and non-governmental sectors to knowledge of the effects associated with heavy metals, available alternatives and abatement techniques, and their role in assisting in the reduction of emissions of heavy metals,

Bearing in mind the activities related to the control of heavy metals at the national level and in international forums,

Have agreed as follows:

Article 1 DEFINITIONS

For the purposes of the present Protocol,

1. »Convention« means the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, adopted in Geneva on 13 November 1979;

2. »EMEP« means the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe;

3. »Executive Body« means the Executive Body for the Convention constituted under article 10, paragraph 1, of the Convention;

4. »Commission« means the United Nations Economic Commission for Europe;

5. »Parties« means, unless the context otherwise requires, the Parties to the present Protocol;

6. »Geographical scope of EMEP« means the area defined in article 1, paragraph 4, of the Protocol to the 1979 Convention on Long-range Transboundary Air Pollution on Long-term Financing of the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe (EMEP), adopted in Geneva on 28 September 1984;

7. »Heavy metals« means those metals or, in some cases, metalloids which are stable and have a density greater than 4.5 g/cm³ and their compounds;

8. »Emission« means a release from a point or diffuse source into the atmosphere;

9. »Stationary source« means any fixed building, structure, facility, installation, or equipment that emits or may emit a heavy metal listed in annex I directly or indirectly into the atmosphere;

10. »New stationary source« means any stationary source of which the construction or substantial modification is commenced after the expiry of two years from the date of entry into force of: (i) this Protocol; or (ii) an amendment to annex I or II, where the stationary source becomes subject to the provisions of this Protocol only by virtue of that amendment. It shall be a matter for the competent national authorities to decide whether a modification is substantial or not, taking into account such factors as the environmental benefits of the modification;

11. »Major stationary source category« means any stationary source category that is listed in annex II and that contributes at least one per cent to a Party's total emissions from stationary sources of a heavy metal listed in annex I for the reference year specified in accordance with annex I.

nadzora ne povzročajo škode okolju drugih držav ali območij zunaj meja državne jurisdikcije,

se zavedajo, da bi ukrepi za nadzor nad emisijami težkih kovin prispevali tudi k varstvu okolja in zdravja ljudi na območjih zunaj regije ZN/EKE, vključno z Arktiko in mednarodnimi vodami,

ugotavljajo, da bi zmanjševanje emisij določenih težkih kovin ugodno vplivalo tudi na zmanjševanje emisij drugih onesnaževal,

se zavedajo, da so potrebni dodatni in učinkovitejši ukrepi za nadzor in zmanjševanje emisij določenih težkih kovin in da so lahko na primer študije učinkov podlaga za nadaljnje ukrepe,

ugotavljajo pomemben prispevek zasebnega in nevladnega sektorja k spoznavanju učinkov težkih kovin, razpoložljivih nadomestnih možnosti in tehnologij za zmanjševanje onesnaževanja in njihovo vlogo pri zmanjševanju emisij težkih kovin,

upoštevajo dejavnosti v zvezi z nadzorom težkih kovin na državni ravni in v mednarodnih forumih,

so se sporazumele o tem:

1. člen POMEN IZRAZOV

V tem protokolu:

1. "konvencija" pomeni Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja, sprejeto v Ženevi 13. novembra 1979;

2. "EMEP" pomeni program sodelovanja za spremljanje in oceno onesnaževanja zraka na velike razdalje v Evropi;

3. "izvršni organ" pomeni izvršni organ konvencije, ustanovljen v skladu s prvim odstavkom 10. člena konvencije;

4. "komisija" pomeni Evropsko ekonomsko komisijo Združenih narodov;

5. "pogodbenice" pomeni pogodbenice tega protokola, če pomen v besedilu ne zahteva drugače;

6. "zemljepisno območje EMEP" pomeni območje, opredeljeno v četrtem odstavku 1. člena Protokola h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja iz leta 1979 o dolgoročnem financiranju programa sodelovanja za spremljanje in oceno onesnaževanja zraka na velike razdalje v Evropi (EMEP), sprejetega v Ženevi 28. septembra 1984;

7. "težke kovine" pomeni tiste kovine ali v nekaterih primerih nekovine, ki so stabilne in imajo večjo gostoto od 4,5 g/cm³ ter njihove spojine;

8. "emisija" pomeni izpuščanje snovi v ozračje iz točkovnih ali razpršenih virov;

9. "nepremični vir" pomeni vsako stavbo, zgradbo, obrat, napravo ali opremo, ki je nepremična in neposredno ali posredno izpušča ali bi lahko izpuščala težke kovine iz priloge I v ozračje;

10. "nov nepremični vir" pomeni vsak nepremični vir, katerega gradnja ali bistvena sprememba se je začela po poteku dveh let od datuma začetka veljavnosti: (i) tega protokola ali (ii) spremembe prilog I ali II, če za nepremični vir začnejo veljati določbe tega protokola šele s tako spremembo. O tem, ali je sprememba bistvena, odločijo pristojni državni organi ob upoštevanju dejavnikov, kot so okoljske koristi spremembe;

11. "glavna kategorija nepremičnih virov" pomeni vsako kategorijo nepremičnih virov iz priloge II, ki prispeva najmanj en odstotek k skupnim emisijam težkih kovin pogodbenice iz priloge I iz nepremičnih virov za referenčno leto, ki je določeno v skladu s prilogo I.

Article 2
OBJECTIVE

The objective of the present Protocol is to control emissions of heavy metals caused by anthropogenic activities that are subject to long-range transboundary atmospheric transport and are likely to have significant adverse effects on human health or the environment, in accordance with the provisions of the following articles.

Article 3
BASIC OBLIGATIONS

1. Each Party shall reduce its total annual emissions into the atmosphere of each of the heavy metals listed in annex I from the level of the emission in the reference year set in accordance with that annex by taking effective measures, appropriate to its particular circumstances.

2. Each Party shall, no later than the timescales specified in annex IV, apply:

(a) The best available techniques, taking into consideration annex III, to each new stationary source within a major stationary source category for which annex III identifies best available techniques;

(b) The limit values specified in annex V to each new stationary source within a major stationary source category. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission levels;

(c) The best available techniques, taking into consideration annex III, to each existing stationary source within a major stationary source category for which annex III identifies best available techniques. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission reductions;

(d) The limit values specified in annex V to each existing stationary source within a major stationary source category, insofar as this is technically and economically feasible. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission reductions.

3. Each Party shall apply product control measures in accordance with the conditions and timescales specified in annex VI.

4. Each Party should consider applying additional product management measures, taking into consideration annex VII.

5. Each Party shall develop and maintain emission inventories for the heavy metals listed in annex I, for those Parties within the geographical scope of EMEP, using as a minimum the methodologies specified by the Steering Body of EMEP, and, for those Parties outside the geographical scope of EMEP, using as guidance the methodologies developed through the work plan of the Executive Body.

6. A Party that, after applying paragraphs 2 and 3 above, cannot achieve the requirements of paragraph 1 above for a heavy metal listed in annex I, shall be exempted from its obligations in paragraph 1 above for that heavy metal.

7. Any Party whose total land area is greater than 6,000,000 km² shall be exempted from its obligations in paragraphs 2 (b), (c), and (d) above, if it can demonstrate that, no later than eight years after the date of entry into force of the present Protocol, it will have reduced its total annual emissions of each of the heavy metals listed in annex I from the source categories specified in annex II by at least 50 per cent from the level of emissions from these categories in the reference year specified in accordance with annex I. A Party that intends to act in accordance with this paragraph shall so specify upon signature of, or accession to, the present Protocol.

Article 4
EXCHANGE OF INFORMATION AND TECHNOLOGY

1. The Parties shall, in a manner consistent with their laws, regulations and practices, facilitate the exchange of

2. člen
CILJ

Cilj tega protokola je nadzor nad emisijami težkih kovin iz človekovih dejavnosti, ki se po ozračju prenašajo na velike razdalje čez meje in lahko bistveno škodljivo vplivajo na zdravje ljudi ali okolje v skladu z določbami nadaljnjih členov.

3. člen
TEMELJNE OBVEZNOSTI

1. Vsaka pogodbenica z učinkovitimi ukrepi, primernimi za njene posebne okoliščine, zmanjša skupne letne emisije vsake težke kovine iz priloge I v ozračje glede na raven emisij v referenčnem letu, določenih v skladu z isto prilogo.

2. Vsaka pogodbenica začne najpozneje v rokih, določenih v prilogi IV, uporabljati:

(a) ob upoštevanju priloge III najboljše razpoložljive tehnologije za vsak nov nepremični vir iz glavne kategorije nepremičnih virov, za katere priloga III navaja najboljše razpoložljive tehnologije;

(b) mejne vrednosti iz priloge V za vsak nov nepremični vir iz glavne kategorije nepremičnih virov. Pogodbenica lahko namesto tega uporablja drugačne strategije za zmanjševanje emisij, s katerimi se dosežejo enake skupne ravni emisij;

(c) ob upoštevanju priloge III najboljše razpoložljive tehnologije za vsak obstoječ nepremični vir iz glavne kategorije nepremičnih virov, za katere priloga III navaja najboljše razpoložljive tehnologije. Pogodbenica lahko namesto tega uporablja drugačne strategije za zmanjševanje emisij, s katerimi se doseže enako skupno zmanjševanje emisij;

(d) mejne vrednosti iz priloge V za vsak obstoječ nepremični vir iz glavne kategorije nepremičnih virov, če je to tehnično in ekonomsko izvedljivo. Pogodbenica lahko namesto tega uporablja drugačne strategije za zmanjševanje emisij, s katerimi se doseže enako skupno zmanjševanje emisij.

3. Vsaka pogodbenica izvaja ukrepe za nadzor nad proizvodi v skladu s pogoji in roki iz priloge VI.

4. Vsaka pogodbenica bi morala ob upoštevanju priloge VII preučiti možnost izvajanja dodatnih ukrepov za gospodarjenje s proizvodi.

5. Vsaka pogodbenica pripravi in dopolnjuje evidence emisij težkih kovin iz priloge I za pogodbenice na zemljepisnem območju EMEP, pri čemer uporablja vsaj metodologije, ki jih določi upravni organ EMEP, in za pogodbenice zunaj zemljepisnega območja EMEP, pri čemer uporablja kot smernice metodologije, razvite z delovnim načrtom izvršnega organa.

6. Pogodbenica, ki kljub upoštevanju drugega in tretjega odstavka tega člena ne more izpolniti zahtev iz prvega odstavka tega člena za težko kovino iz priloge I, se oprosti obveznosti iz prvega odstavka tega člena za to težko kovino.

7. Pogodbenica, katere ozemlje je večje kot 6.000.000 km², se oprosti obveznosti iz pododstavkov (b), (c) in (d) drugega odstavka tega člena, če prikaže, da bo najpozneje osem let po začetku veljavnosti tega protokola skupne letne emisije vsake težke kovine iz priloge I iz kategorij virov iz priloge II zmanjšala za najmanj 50 odstotkov emisij iz teh kategorij glede na referenčno leto, določeno v skladu s prilogo I. Pogodbenica, ki namerava ravnati v skladu s tem odstavkom, mora to navesti ob podpisu tega protokola ali pristopu k njemu.

4. člen
IZMENJAVA INFORMACIJ IN TEHNOLOGIJE

1. Pogodbenice v skladu s svojimi zakoni, predpisi in prakso omogočajo lažjo izmenjavo tehnologij in metod za

technologies and techniques designed to reduce emissions of heavy metals, including but not limited to exchanges that encourage the development of product management measures and the application of best available techniques, in particular by promoting:

- (a) The commercial exchange of available technology;
- (b) Direct industrial contacts and cooperation, including joint ventures;
- (c) The exchange of information and experience; and
- (d) The provision of technical assistance.

2. In promoting the activities specified in paragraph 1 above, the Parties shall create favourable conditions by facilitating contacts and cooperation among appropriate organizations and individuals in the private and public sectors that are capable of providing technology, design and engineering services, equipment or finance.

Article 5

STRATEGIES, POLICIES, PROGRAMMES AND MEASURES

1. Each Party shall develop, without undue delay, strategies, policies and programmes to discharge its obligations under the present Protocol.

2. A Party may, in addition:

- (a) Apply economic instruments to encourage the adoption of cost-effective approaches to the reduction of heavy metal emissions;
- (b) Develop government/industry covenants and voluntary agreements;
- (c) Encourage the more efficient use of resources and raw materials;
- (d) Encourage the use of less polluting energy sources;

(e) Take measures to develop and introduce less polluting transport systems;

(f) Take measures to phase out certain heavy metal emitting processes where substitute processes are available on an industrial scale;

(g) Take measures to develop and employ cleaner processes for the prevention and control of pollution.

3. The Parties may take more stringent measures than those required by the present Protocol.

Article 6

RESEARCH, AND MONITORING

The Parties shall encourage research, development, monitoring and cooperation, primarily focusing on the heavy metals listed in annex I, related, but not limited, to:

(a) Emissions, long-range transport and deposition levels and their modelling, existing levels in the biotic and abiotic environment, the formulation of procedures for harmonizing relevant methodologies;

(b) Pollutant pathways and inventories in representative ecosystems;

(c) Relevant effects on human health and the environment, including quantification of those effects;

(d) Best available techniques and practices and emission control techniques currently employed by the Parties or under development;

(e) Collection, recycling and, if necessary, disposal of products or wastes containing one or more heavy metals;

(f) Methodologies permitting consideration of socio-economic factors in the evaluation of alternative control strategies;

(g) An effects-based approach which integrates appropriate information, including information obtained under subparagraphs (a) to (f) above, on measured or modelled environmental levels, pathways, and effects on human health and the environment, for the purpose of formulating future optimized control strategies which also take into account economic and technological factors;

zmanjševanje emisij težkih kovin, vključno z izmenjavami, ki spodbujajo pripravo ukrepov za gospodarjenje s proizvodi in uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij, zlasti s spodbujanjem:

- (a) komercialne izmenjave razpoložljive tehnologije;
- (b) neposrednih stikov in sodelovanja v industriji, vključno s skupnimi vlaganji;
- (c) izmenjave informacij in izkušenj in
- (d) zagotavljanja strokovne pomoči.

2. Pri spodbujanju dejavnosti, navedenih v prvem odstavku tega člena, pogodbenice ustvarijo ugodne razmere z olajševanjem navezovanja stikov in sodelovanja med ustreznimi organizacijami in posamezniki v zasebnem in javnem sektorju, ki so sposobni zagotoviti tehnologijo, projektiranje in inženiring, opremo ali finančna sredstva.

5. člen

STRATEGIJE, POLITIKE, PROGRAMI IN UKREPI

1. Vsaka pogodbenica brez nepotrebnega odlašanja pripravi strategije, politike in programe za izpolnjevanje obveznosti po tem protokolu.

2. Poleg tega lahko pogodbenica:

- (a) uporablja ekonomske instrumente za spodbujanje sprejetja finančno učinkovitih pristopov k zmanjšanju emisij težkih kovin;
- (b) pripravi prostovoljne sporazume in dogovore med vlado in industrijo;
- (c) spodbuja učinkovitejšo uporabo virov in surovin;

(d) spodbuja uporabo energetskih virov, ki manj onesnažujejo;

(e) sprejme ukrepe za razvoj in uvedbo prevoznih sistemov, ki manj onesnažujejo;

(f) sprejme ukrepe za postopno opuščanje postopkov, pri katerih prihaja do emisij težkih kovin, če so v industrijskem merilu na voljo nadomestni postopki;

(g) sprejme ukrepe za razvoj in uporabo čistejših postopkov za preprečevanje onesnaževanja in nadzor nad njim.

3. Pogodbenice lahko sprejmejo strožje ukrepe od ukrepov, ki jih zahteva ta protokol.

6. člen

RAZISKAVE, RAZVOJ IN SPREMLJANJE STANJA

Pogodbenice spodbujajo raziskave, razvoj, spremljanje stanja in sodelovanje, osredotočene predvsem na težke kovine iz priloge I, kar se med drugim nanaša na:

(a) emisije, prenos na velike razdalje in stopnje usedanja ter njihove modele, obstoječe količine v živem in neživem okolju, oblikovanje postopkov za usklajevanje ustreznih metodologij;

(b) poti onesnaževal in evidence v reprezentativnih ekosistemih;

(c) spomembnejše vplive na zdravje ljudi in okolje, vključno z ugotavljanjem njihovega obsega;

(d) najboljše razpoložljive tehnologije in načine ter tehnologije za nadzor nad emisijami, ki jih trenutno uporabljajo ali razvijajo pogodbenice;

(e) zbiranje, recikliranje in po potrebi odstranjevanje proizvodov ali odpadkov, ki vsebujejo eno ali več težkih kovin;

(f) metodologije, ki omogočajo upoštevanje družbenogospodarskih dejavnikov pri vrednotenju nadomestnih strategij nadzora;

(g) pristop na podlagi učinkov, ki združuje ustrezne informacije, vključno z informacijami iz pododstavkov (a) do (f) tega člena, o izmerjenih ali modeliranih okoljskih ravneh, poteh in vplivih na zdravje ljudi in okolje, da bi oblikovale prihodnje optimalne strategije nadzora, ki bi upoštevale tudi gospodarske in tehnološke dejavnike;

(h) Alternatives to the use of heavy metals in products listed in annexes VI and VII;

(i) Gathering information on levels of heavy metals in certain products, on the potential for emissions of those metals to occur during the manufacture, processing, distribution in commerce, use, and disposal of the product, and on techniques to reduce such emissions.

Article 7 REPORTING

1. Subject to its laws governing the confidentiality of commercial information:

(a) Each Party shall report, through the Executive Secretary of the Commission, to the Executive Body, on a periodic basis as determined by the Parties meeting within the Executive Body, information on the measures that it has taken to implement the present Protocol;

(b) Each Party within the geographical scope of EMEP shall report, through the Executive Secretary of the Commission, to EMEP, on a periodic basis to be determined by the Steering Body of EMEP and approved by the Parties at a session of the Executive Body, information on the levels of emissions of the heavy metals listed in annex I, using as a minimum the methodologies and the temporal and spatial resolution specified by the Steering Body of EMEP. Parties in areas outside the geographical scope of EMEP shall make available similar information to the Executive Body if requested to do so. In addition, each Party shall, as appropriate, collect and report relevant information relating to its emissions of other heavy metals, taking into account the guidance on the methodologies and the temporal and spatial resolution of the Steering Body of EMEP and the Executive Body.

2. The information to be reported in accordance with paragraph 1 (a) above shall be in conformity with a decision regarding format and content to be adopted by the Parties at a session of the Executive Body. The terms of this decision shall be reviewed as necessary to identify any additional elements regarding the format or the content of the information that is to be included in the reports.

3. In good time before each annual session of the Executive Body, EMEP shall provide information on the long-range transport and deposition of heavy metals.

Article 8 CALCULATIONS

EMEP shall, using appropriate models and measurements and in good time before each annual session of the Executive Body, provide to the Executive Body calculations of transboundary fluxes and depositions of heavy metals within the geographical scope of EMEP. In areas outside the geographical scope of EMEP, models appropriate to the particular circumstances of Parties to the Convention shall be used.

Article 9 COMPLIANCE

Compliance by each Party with its obligations under the present Protocol shall be reviewed regularly. The Implementation Committee established by decision 1997/2 of the Executive Body at its fifteenth session shall carry out such reviews and report to the Parties meeting within the Executive Body in accordance with the terms of the annex to that decision, including any amendments thereto.

Article 10 REVIEWS BY THE PARTIES AT SESSIONS OF THE EXECUTIVE BODY

1. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, pursuant to article 10, paragraph 2 (a), of the Convention, review the information supplied by the Parties, EMEP and other subsidiary bodies and the reports of the Implementation Committee referred to in article 9 of the present Protocol.

(h) nadomestke za težke kovine v proizvodih iz prilog VI in VII;

(i) zbiranje informacij o vsebnosti težkih kovin v posameznih proizvodih, emisijah teh kovin, ki lahko nastanejo pri proizvodnji, predelavi, distribuciji, uporabi in odstranjevanju proizvodov, ter tehnologijah za zmanjševanje takih emisij.

7. člen POROČANJE

1. V skladu z zakonodajo, ki ureja zaupnost poslovnih informacij:

(a) vsaka pogodbenica prek izvršnega sekretarja komisije poroča o sprejetih ukrepih za izvajanje tega protokola izvršnemu organu v časovnih presledkih, ki jih določijo pogodbenice na zasedanju izvršnega organa;

(b) vsaka pogodbenica na zemljepisnem območju EMEP prek izvršnega sekretarja komisije v rednih časovnih presledkih, ki jih določi upravni organ EMEP in potrdijo pogodbenice na zasedanju izvršnega organa, poroča EMEP o ravnih emisij težkih kovin iz priloge I, pri čemer uporablja vsaj metodologije ter časovno in prostorsko specifikacijo, ki jih določi upravni organ območja EMEP. Pogodbenice na območjih zunaj zemljepisnega območja EMEP dajo izvršnemu organu na njegovo zahtevo podobne informacije. Poleg tega vsaka pogodbenica po potrebi zbira in sporoča ustrezne podatke v zvezi s svojimi emisijami težkih kovin ob upoštevanju smernic o metodologijah ter časovnih in prostorskih specifikacijah upravnega organa EMEP in izvršnega organa.

2. Informacije, ki se pošiljajo v skladu s pododstavkom (a) prvega odstavka tega člena, morajo biti v skladu s sklepom, ki ureja obliko in vsebino in ga sprejmejo pogodbenice na zasedanju izvršnega organa. Določila tega sklepa se po potrebi pregledajo, da se ugotovijo morebitni dodatni elementi v zvezi z obliko ali vsebino informacij, ki se vključujejo v poročila.

3. EMEP pošlje podatke o prenosu na velike razdalje in usedanju težkih kovin dovolj zgodaj pred vsakim letnim zasedanjem izvršnega organa.

8. člen IZRAČUNI

EMEP z uporabo ustreznih modelov in meritev za izvršni organ pripravi izračune čezmejnih prenosov in usedanja težkih kovin na zemljepisnem območju EMEP dovolj zgodaj pred vsakim letnim zasedanjem tega organa. Na območjih zunaj zemljepisnega območja EMEP se uporabljajo modeli, ki so primerni glede na posebne okoliščine pogodbenic konvencije.

9. člen IZPOLNJEVANJE OBVEZNOSTI

Izpolnjevanje obveznosti vsake pogodbenice po tem protokolu je treba redno pregledovati. Te preglede opravlja izvedbeni odbor, ki ga je ustanovil izvršni organ na svojem petnajstem zasedanju s sklepom 1997/2, ter poroča pogodbenicam na zasedanju izvršnega organa v skladu z določbami iz priloge k omenjenemu sklepu, vključno z vsemi njegovimi spremembami.

10. člen PREGLEDI POGODBENIC NA ZASEDANJIH IZVRŠNEGA ORGANA

1. Pogodbenice na zasedanjih izvršnega organa v skladu s pododstavkom (a) drugega odstavka 10. člena konvencije pregledajo informacije, ki jih predložijo pogodbenice, EMEP in druga pomožna telesa, ter poročila izvedbenega odbora iz 9. člena tega protokola.

2. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, keep under review the progress made towards meeting the obligations set out in the present Protocol.

3. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, review the sufficiency and effectiveness of the obligations set out in the present Protocol.

(a) Such reviews will take into account the best available scientific information on the effects of the deposition of heavy metals, assessments of technological developments, and changing economic conditions;

(b) Such reviews will, in the light of the research, development, monitoring and cooperation undertaken under the present Protocol:

(i) Evaluate progress towards meeting the objective of the present Protocol;

(ii) Evaluate whether additional emission reductions beyond the levels required by this Protocol are warranted to reduce further the adverse effects on human health or the environment; and

(iii) Take into account the extent to which a satisfactory basis exists for the application of an effects-based approach;

(c) The procedures, methods and timing for such reviews shall be specified by the Parties at a session of the Executive Body.

4. The Parties shall, based on the conclusion of the reviews referred to in paragraph 3 above and as soon as practicable after completion of the review, develop a work plan on further steps to reduce emissions into the atmosphere of the heavy metals listed in annex I.

Article 11

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. In the event of a dispute between any two or more Parties concerning the interpretation or application of the present Protocol, the Parties concerned shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their own choice. The parties to the dispute shall inform the Executive Body of their dispute.

2. When ratifying, accepting, approving or acceding to the present Protocol, or at any time thereafter, a Party which is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depositary that, in respect of any dispute concerning the interpretation or application of the Protocol, it recognizes one or both of the following means of dispute settlement as compulsory *ipso facto* and without special agreement, in relation to any Party accepting the same obligation:

(a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;

(b) Arbitration in accordance with procedures to be adopted by the Parties at a session of the Executive Body, as soon as practicable, in an annex on arbitration.

A Party which is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b) above.

3. A declaration made under paragraph 2 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depositary.

4. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the arbitral tribunal, unless the parties to the dispute agree otherwise.

5. Except in a case where the parties to a dispute have accepted the same means of dispute settlement under paragraph 2, if after twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the Parties concerned have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 above, the dispute shall be submitted, at the request of any of the parties to the dispute, to conciliation.

2. Pogodbenice na zasedanjih izvršnega organa spremljajo napredek, dosežen pri izpolnjevanju obveznosti, določenih v tem protokolu.

3. Pogodbenice na zasedanjih izvršnega organa pregledajo, ali so obveznosti, določene v tem protokolu, zadostne in učinkovite.

(a) Pri takih pregledih upoštevajo najboljše razpoložljive znanstvene podatke o vplivih usedanja težkih kovin, ocene tehnološkega razvoja in spreminjanje gospodarskih razmer.

(b) Pri takih pregledih se v okviru raziskav, razvoja, spremljanja stanja in sodelovanja po tem protokolu:

(i) ovrednoti napredek pri uresničevanju cilja tega protokola;

(ii) ovrednoti, ali bi dodatna zmanjšanja emisij pod ravni, ki jih zahteva ta protokol, zagotovila nadaljnje zmanjšanje škodljivih vplivov na zdravje ljudi ali okolje in

(iii) upošteva, v kakšni meri obstaja zadovoljiva podlaga za uporabo pristopa na podlagi učinkov.

(c) Postopke, metode in časovni razpored takih pregledov določijo pogodbenice na zasedanju izvršnega organa.

4. Pogodbenice na podlagi ugotovitev pregledov iz tretjega odstavka tega člena po končanem pregledu, takoj ko je to mogoče, pripravijo delovni načrt nadaljnjih ukrepov za zmanjševanje emisij težkih kovin iz priloge I v ozračje.

11. člen

REŠEVANJE SPOROV

1. Pri sporu med dvema ali več pogodbenicami v zvezi z razlago ali uporabo tega protokola si pogodbenice prizadevajo spor rešiti s pogajanjem ali na kateri koli drug miren način po svoji izbiri. Stranke v sporu obvestijo izvršni organ o sporu.

2. Ob ratifikaciji, sprejetju, odobritvi tega protokola ali pristopu k njemu ali kadar koli po tem lahko pogodbenica, ki ni organizacija za regionalno gospodarsko povezovanje, v pisnem dokumentu, ki ga predloži depozitarju, izjavi, da ob katerem koli sporu v zvezi z razlago ali uporabo protokola s katero koli pogodbenico, ki sprejme enako obveznost, priznava enega ali oba od naslednjih načinov reševanja sporov kot dejansko obvezna in brez posebnega sporazuma:

(a) predložitev spora Meddržavnemu sodišču;

(b) arbitražo v skladu s postopki iz priloge o arbitraži, ki jih sprejmejo pogodbenice, takoj ko je to izvedljivo, na zasedanju izvršnega organa.

Pogodbenica, ki je organizacija za regionalno gospodarsko povezovanje, lahko da izjavo z enakim učinkom v zvezi z arbitražo v skladu s postopki iz pododstavka (b) tega člena.

3. Izjava, dana po drugem odstavku tega člena, velja, dokler ne poteče v skladu z njenimi določili ali dokler ne minejo trije meseci od deponiranja pisnega obvestila o njenem preklicu pri depozitarju.

4. Nova izjava, obvestilo o preklicu ali prenehanje veljavnosti v nobenem primeru ne vpliva na že začete postopke pri Meddržavnem sodišču ali razsodišču, razen če se stranki v sporu ne dogovorita drugače.

5. Če dvanajst mesecev po tem, ko je ena stranka uradno obvestila drugo, da sta v sporu, vpletenima strankama ni uspelo rešiti spora na katerega od načinov iz prvega odstavka tega člena, se spor na zahtevo katere koli vpletene stranke rešuje s spravo, kar pa ne velja, če sta stranki v sporu sprejeli enak način reševanja sporov skladno z drugim odstavkom tega člena.

6. For the purpose of paragraph 5, a conciliation commission shall be created. The commission shall be composed of equal numbers of members appointed by each Party concerned or, where the Parties in conciliation share the same interest, by the group sharing that interest, and a chairman chosen jointly by the members so appointed. The commission shall render a recommendatory award, which the Parties shall consider in good faith.

Article 12
ANNEXES

The annexes to the present Protocol shall form an integral part of the Protocol. Annexes III and VII are recommendatory in character.

Article 13
AMENDMENTS TO THE PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to the present Protocol.

2. Proposed amendments shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Commission, who shall communicate them to all Parties. The Parties meeting within the Executive Body shall discuss the proposed amendments at its next session, provided that the proposals have been circulated by the Executive Secretary to the Parties at least ninety days in advance.

3. Amendments to the present Protocol and to annexes I, II, IV, V and VI shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body, and shall enter into force for the Parties which have accepted them on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof. Amendments shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party has deposited its instrument of acceptance thereof.

4. Amendments to annexes III and VII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body. On the expiry of ninety days from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, an amendment to any such annex shall become effective for those Parties which have not submitted to the Depositary a notification in accordance with the provisions of paragraph 5 below, provided that at least sixteen Parties have not submitted such a notification.

5. Any Party that is unable to approve an amendment to annex III or VII shall so notify the Depositary in writing within ninety days from the date of the communication of its adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendment to such an annex shall become effective for that Party.

6. In the case of a proposal to amend annex I, VI or VII by adding a heavy metal, a product control measure or a product or product group to the present Protocol:

(a) The proposer shall provide the Executive Body with the information specified in Executive Body decision 1998/1, including any amendments thereto; and

(b) The Parties shall evaluate the proposal in accordance with the procedures set forth in Executive Body decision 1998/1, including any amendments thereto.

7. Any decision to amend Executive Body decision 1998/1 shall be taken by consensus of the Parties meeting within the Executive Body and shall take effect sixty days after the date of adoption.

6. Za namene petega odstavka tega člena se ustanovi pravna komisija. Vsaka vpletena stranka ali skupina strank, če imajo stranke v postopku sprave enak interes, imenuje v komisijo isto število članov, tako imenovani člani pa skupno izberejo predsedujočega. Komisija sprejme priporočilo, ki ga stranke v sporu upoštevajo v dobri veri.

12. člen
PRILOGE

Priloge tega protokola so njegov sestavni del. Prilogi III in VII imata naravo priporočila.

13. člen
SPREMEMBE PROTOKOLA

1. Vsaka pogodbenica lahko predlaga spremembe tega protokola.

2. Predlagane spremembe se v pisni obliki predložijo izvršnemu sekretarju komisije, ki jih sporoči vsem pogodbenicam. Pogodbenice razpravljajo o predlaganih spremembah na naslednjem zasedanju izvršnega organa, če je izvršni sekretar pogodbenicam poslal predloge vsaj devetdeset dni pred zasedanjem.

3. Spremembe tega protokola in njegovih prilog I, II, IV, V in VI se sprejmejo s konsenzom pogodbenic, prisotnih na zasedanju izvršnega organa, in za te pogodbenice začnejo veljati devetdeseti dan po datumu, ko dve tretjini pogodbenic deponirata svoje listine o njihovem sprejetju pri depozitarju. Za vsako drugo pogodbenico začnejo spremembe veljati devetdeseti dan po datumu, ko ta pogodbenica deponira svojo listino o njihovem sprejetju.

4. Spremembe prilog III in VII se sprejmejo s konsenzom pogodbenic, ki so prisotne na zasedanju izvršnega organa. Po poteku devetdesetih dni po datumu, ko izvršni sekretar komisije o spremembi obvesti vse pogodbenice, začne sprememba katere koli priloge veljati za pogodbenice, ki depozitarju ne pošljejo obvestila v skladu z določbami petega odstavka tega člena, če najmanj šestnajst pogodbenic ni poslalo takega obvestila.

5. Vsaka pogodbenica, ki ne more odobriti spremembe priloge III ali VII, o tem pisno uradno obvesti depozitarja v devetdesetih dneh po datumu obvestila o njenem sprejemu. Depozitar o vsakem takem prejetem uradnem obvestilu nemudoma uradno obvesti vse pogodbenice. Pogodbenica lahko kadar koli nadomesti svoje predhodno uradno obvestilo s sprejetjem, sprememba take priloge pa za to pogodbenico začne veljati po deponiranju listine o sprejetju pri depozitarju.

6. Če se predlaga, da se priloge I, VI ali VII spremenijo tako, da se v ta protokol vključi težka kovina, ukrep za nadzor nad proizvodi ali proizvodom ali skupino proizvodov:

(a) predlagatelj izvršnemu organu pošlje podatke, določene v sklepu izvršnega organa št. 1998/1, vključno z vsemi njegovimi spremembami, in

(b) pogodbenice ocenijo predlog v skladu s postopki, določenimi v sklepu izvršnega organa št. 1998/1, vključno z vsemi njegovimi spremembami.

7. Vsak sklep za spremembo sklepa izvršnega organa št. 1998/1 se sprejme s konsenzom pogodbenic na zasedanju izvršnega organa in začne veljati šestdeseti dan po datumu sprejema.

Article 14
SIGNATURE

1. The present Protocol shall be open for signature at Aarhus (Denmark) from 24 to 25 June 1998, then at United Nations Headquarters in New York until 21 December 1998 by States members of the Commission as well as States having consultative status with the Commission pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations, constituted by sovereign States members of the Commission, which have competence in respect of the negotiation, conclusion and application of international agreements in matters covered by the Protocol, provided that the States and organizations concerned are Parties to the Convention.

2. In matters within their competence, such regional economic integration organizations shall, on their own behalf, exercise the rights and fulfil the responsibilities which the present Protocol attributes to their member States. In such cases, the member States of these organizations shall not be entitled to exercise such rights individually.

Article 15
RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND
ACCESSION

1. The present Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by Signatories.

2. The present Protocol shall be open for accession as from 21 December 1998 by the States and organizations that meet the requirements of article 14, paragraph 1.

Article 16
DEPOSITARY

The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who will perform the functions of Depositary.

Article 17
ENTRY INTO FORCE

1. The present Protocol shall enter into force on the ninetyeth day following the date on which the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession has been deposited with the Depositary.

2. For each State and organization referred to in article 14, paragraph 1, which ratifies, accepts or approves the present Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetyeth day following the date of deposit by such Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 18
WITHDRAWAL

At any time after five years from the date on which the present Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from it by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetyeth day following the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

Article 19
AUTHENTIC TEXTS

The original of the present Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Protocol.

Done at Aarhus (Denmark), this twenty-fourth day of June, one thousand nine hundred and ninety-eight.

14. člen
PODPIS

1. Ta protokol je na voljo za podpis v Aarhusu (Danska) 24. in 25. junija 1998, nato pa na sedežu Združenih narodov v New Yorku do 21. decembra 1998 državam članicam komisije in tudi državam, ki imajo pri komisiji posvetovalni status v skladu z osmim odstavkom resolucije št. 36 (IV) Ekonomskega in socialnega sveta z dne 28. marca 1947, in organizacijam za regionalno gospodarsko povezovanje, ki so jih ustanovile suverene države članice komisije in so pristojne za pogajanje, sklepanje in izvajanje mednarodnih sporazumov o zadevah iz protokola, če so te države in organizacije pogodbenice konvencije.

2. Take organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje pri zadevah v svoji pristojnosti v svojem imenu uresničujejo pravice in izpolnjujejo obveznosti, ki jih ta protokol nalaga njihovim državam članicam. V takih primerih države članice teh organizacij ne smejo uresničevati teh pravic posamezno.

15. člen
RATIFIKACIJA, SPREJETJE,
ODOBRITEV IN PRISTOP

1. Podpisnice ratificirajo, sprejmejo ali odobrijo ta protokol.

2. Od 21. decembra 1998 lahko države in organizacije, ki izpolnjujejo zahteve iz prvega odstavka 14. člena, pristopijo k temu protokolu.

16. člen
DEPOZITAR

Listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu se deponirajo pri generalnem sekretarju Združenih narodov, ki bo opravljal naloge depozitarja.

17. člen
ZAČETEK VELJAVNOSTI

1. Ta protokol začne veljati devetdeseti dan po datumu deponiranja šestnajste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu pri depozitarju.

2. Za vsako državo in organizacijo iz prvega odstavka 14. člena, ki ratificira, sprejme ali odobri ta protokol ali pristopi k njemu po deponiranju šestnajste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu, začne protokol veljati devetdeseti dan po datumu, ko ta pogodbenica deponira svojo listino o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.

18. člen
ODPOVED

Kadar koli po petih letih po datumu začetka veljavnosti tega protokola za posamezno pogodbenico ga lahko ta odpove s pisnim uradnim obvestilom depozitarju. Odpoved začne veljati devetdeseti dan po datumu, ko depozitar prejme uradno obvestilo o odpovedi, ali pozneje, če je tako določeno v uradnem obvestilu o odpovedi.

19. člen
VERODOSTOJNA BESEDILA

Izvirnik tega protokola, katerega besedila v angleškem, francoskem in ruskem jeziku so enako verodostojna, se deponira pri generalnem sekretarju Združenih narodov.

V POTRDITEV TEGA so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblašteni, podpisali ta protokol.

SESTAVLJENO v Aarhusu (Danska) štiriindvajsetega junija tisoč devetsto osemindvetdeset.

Annex I

HEAVY METALS REFERRED TO IN ARTICLE 3, PARAGRAPH 1, AND THE REFERENCE YEAR FOR THE OBLIGATION

Heavy metal	Reference year
Cadmium (Cd)	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.
Lead (Pb)	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.
Mercury (Hg)	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.

Annex II

STATIONARY SOURCE CATEGORIES

I. INTRODUCTION

1. Installations or parts of installations for research, development and the testing of new products and processes are not covered by this annex.

2. The threshold values given below generally refer to production capacities or output. Where one operator carries out several activities falling under the same subheading at the same installation or the same site, the capacities of such activities are added together.

II. LIST OF CATEGORIES

Category	Description of the category
1	Combustion installations with a net rated thermal input exceeding 50 MW.
2	Metal ore (including sulphide ore) or concentrate roasting or sintering installations with a capacity exceeding 150 tonnes of sinter per day for ferrous ore or concentrate, and 30 tonnes of sinter per day for the roasting of copper, lead or zinc, or any gold and mercury ore treatment.
3	Installations for the production of pig-iron or steel (primary or secondary fusion, including electric arc furnaces) including continuous casting, with a capacity exceeding 2.5 tonnes per hour.
4	Ferrous metal foundries with a production capacity exceeding 20 tonnes per day.
5	Installations for the production of copper, lead and zinc from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical processes with a capacity exceeding 30 tonnes of metal per day for primary installations and 15 tonnes of metal per day for secondary installations, or for any primary production of mercury.
6	Installations for the smelting (refining, foundry casting, etc.), including the alloying, of copper, lead and zinc, including recovered products, with a melting capacity exceeding 4 tonnes per day for lead or 20 tonnes per day for copper and zinc.
7	Installations for the production of cement clinker in rotary kilns with a production capacity exceeding 500 tonnes per day or in other furnaces with a production capacity exceeding 50 tonnes per day.
8	Installations for the manufacture of glass using lead in the process with a melting capacity exceeding 20 tonnes per day.
9	Installations for chlor-alkali production by electrolysis using the mercury cell process.
10	Installations for the incineration of hazardous or medical waste with a capacity exceeding 1 tonne per hour, or for the co-incineration of hazardous or medical waste specified in accordance with national legislation.
11	Installations for the incineration of municipal waste with a capacity exceeding 3 tonnes per hour, or for the co-incineration of municipal waste specified in accordance with national legislation.

Annex III

BEST AVAILABLE TECHNIQUES FOR CONTROLLING EMISSIONS OF HEAVY METALS AND THEIR COMPOUNDS FROM THE SOURCE CATEGORIES LISTED IN ANNEX II

I. INTRODUCTION

1. This annex aims to provide Parties with guidance on identifying best available techniques for stationary sources to enable them to meet the obligations of the Protocol.

2. »Best available techniques« (BAT) means the most effective and advanced stage in the development of activities and their methods of operation which indicate the practical suitability of particular techniques for providing in principle the basis for emission limit values designed to prevent and, where that is not practicable, generally to reduce emissions and their impact on the environment as a whole:

Priloga I

TEŽKE KOVINE, NA KATERE SE NANAŠA PRVI ODSTAVEK 3. ČLENA, IN REFERENČNO LETO ZA OBVEZNOSTI

Težka kovina	Referenčno leto
kadmij (Cd)	1990 ali katero koli drugo leto od 1985 do vključno 1995, ki ga določi pogodbenica ob ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu
svinec (Pb)	1990 ali katero koli drugo leto od 1985 do vključno 1995, ki ga določi pogodbenica ob ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu
živo srebro (Hg)	1990 ali katero koli drugo leto od 1985 do vključno 1995, ki ga določi pogodbenica ob ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu

Priloga II

KATEGORIJE NEPREMIČNIH VIROV

I. UVOD

1. Naprave ali njihovi deli za raziskave, razvoj in preskušanje novih proizvodov in postopkov niso zajeti v tej prilogi.

2. Spodaj navedene mejne vrednosti se na splošno nanašajo na proizvodne zmogljivosti ali dejansko proizvodnjo. Če posamezen upravljavec izvaja več dejavnosti iz istega podpoglavja v istem objektu ali na isti lokaciji, se zmogljivosti teh dejavnosti seštevajo.

II. SEZNAM KATEGORIJ

Kategorija	Opis kategorije
1	naprave za zgorevanje z nazivno vhodno toplotno močjo nad 50 MW
2	naprave za praženje ali sintranje rud (vključno s sulfidnimi rudami) ali koncentratov z zmogljivostjo nad 150 ton sintra na dan za železovo rudo ali koncentrat ter nad 30 ton sintra na dan pri praženju bakra, svinca ali cinka ali pri kakršni koli predelavi zlata ali živosrebrne rude
3	naprave za proizvodnjo grodlja ali jekla (primarno ali sekundarno taljenje, vključno z električnimi obločnimi pečmi) skupaj s kontinuiranim litjem z zmogljivostjo nad 2,5 tone na uro
4	naprave za predelavo ferozlitin s proizvodno zmogljivostjo nad 20 ton na dan
5	naprave za proizvodnjo bakra, svinca in cinka z metalurškimi postopki iz rude, koncentratov ali sekundarnih surovin z zmogljivostjo nad 30 ton kovine na dan za primarne naprave in nad 15 ton kovine na dan za sekundarne naprave ali pri kakršni koli primarni proizvodnji živega srebra
6	naprave za taljenje (rafiniranje, ulivanje itd.), vključno z zlitinami bakra, svinca in cinka ter s ponovno pridobljenimi proizvodi s talilno zmogljivostjo nad 4 tone na dan za svinec ali 20 ton na dan za baker in cink
7	naprave za proizvodnjo cementnega klinkerja v rotacijskih pečeh s proizvodno zmogljivostjo nad 500 ton na dan ali v drugih pečeh s proizvodno zmogljivostjo nad 50 ton na dan
8	naprave za proizvodnjo stekla z uporabo svinca v postopku s talilno zmogljivostjo več kot 20 ton na dan
9	naprave za kloralkalno elektrolizo z uporabo amalgamskega postopka
10	naprave za sežiganje nevarnih ali medicinskih odpadkov z zmogljivostjo nad 1 tono na uro ali skupno sežiganje nevarnih ali medicinskih odpadkov, določenih v skladu z notranjo zakonodajo
11	naprave za sežiganje komunalnih odpadkov z zmogljivostjo nad 3 tone na uro ali skupno sežiganje komunalnih odpadkov, določenih v skladu z notranjo zakonodajo

Priloga III

NAJBOLJŠE RAZPOLOŽLJIVE TEHNOLOGIJE ZA NADZOR NAD EMISIJAMI TEŽKIH KOVIN IN NJIHOVIH SPOJIN IZ KATEGORIJ VIROV, NAŠTETIH V PRILOGI II

I. UVOD

1. Cilj te priloge je oblikovati smernice za določanje najboljših razpoložljivih tehnologij za nepremične vire, da bi pogodbenice lahko izpolnjevale obveznosti iz tega protokola.

2. "Najboljše razpoložljive tehnologije" pomeni najučinkovitejšo in najsodobnejšo stopnjo v razvoju dejavnosti in njihove metode delovanja, ki označujejo praktično ustreznost posameznih tehnologij za zagotavljanje podlage za mejne vrednosti emisij, namenjene za preprečevanje, in če to ni mogoče, za splošno zmanjševanje emisij in njihovega vpliva na okolje kot celoto:

– 'Techniques' includes both the technology used and the way in which the installation is designed, built, maintained, operated and decommissioned;

– 'Available' techniques means those developed on a scale which allows implementation in the relevant industrial sector, under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and advantages, whether or not the techniques are used or produced inside the territory of the Party in question, as long as they are reasonably accessible to the operator;

– 'Best' means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole.

In determining the best available techniques, special consideration should be given, generally or in specific cases, to the factors below, bearing in mind the likely costs and benefits of a measure and the principles of precaution and prevention:

- The use of low-waste technology;
- The use of less hazardous substances;
- The furthering of recovery and recycling of substances generated and used in the process and of waste;
- Comparable processes, facilities or methods of operation which have been tried with success on an industrial scale;
- Technological advances and changes in scientific knowledge and understanding;
- The nature, effects and volume of the emissions concerned;
- The commissioning dates for new or existing installations;
- The time needed to introduce the best available technique;
- The consumption and nature of raw materials (including water) used in the process and its energy efficiency;
- The need to prevent or reduce to a minimum the overall impact of the emissions on the environment and the risks to it;
- The need to prevent accidents and to minimize their consequences for the environment.

The concept of best available techniques is not aimed at the prescription of any specific technique or technology, but at taking into account the technical characteristics of the installation concerned, its geographical location and the local environmental conditions.

3. The information regarding emission control performance and costs is based on official documentation of the Executive Body and its subsidiary bodies, in particular documents received and reviewed by the Task Force on Heavy Metal Emissions and the Ad Hoc Preparatory Working Group on Heavy Metals. Furthermore, other international information on best available techniques for emission control has been taken into consideration (e.g. the European Community's technical notes on BAT, the PARCOM recommendations for BAT, and information provided directly by experts).

4. Experience with new products and new plants incorporating low-emission techniques, as well as with the retrofitting of existing plants, is growing continuously; this annex may, therefore, need amending and updating.

5. The annex lists a number of measures spanning a range of costs and efficiencies. The choice of measures for any particular case will depend on, and may be limited by, a number of factors, such as economic circumstances, technological infrastructure, any existing emission control device, safety, energy consumption and whether the source is a new or existing one.

6. This annex takes into account the emissions of cadmium, lead and mercury and their compounds, in solid (particle-bound) and/or gaseous form. Speciation of these compounds is, in general, not considered here. Nevertheless, the efficiency of emission control devices with regard to the physical properties of the heavy metal, especially in the case of mercury, has been taken into account.

7. Emission values expressed as mg/m³ refer to standard conditions (volume at 273.15 K, 101.3 kPa, dry gas) not corrected for oxygen content unless otherwise specified, and are calculated in accordance with draft CEN (Comité européen de normalisation) and, in some cases, national sampling and monitoring techniques.

II. GENERAL OPTIONS FOR REDUCING EMISSIONS OF HEAVY METALS AND THEIR COMPOUNDS

8. There are several possibilities for controlling or preventing heavy metal emissions. Emission reduction measures focus on add-on technologies and process modifications (including maintenance and operating control). The following measures, which may be implemented depending on the wider technical and/or economic conditions, are available:

- (a) Application of low-emission process technologies, in particular in new installations;
- (b) Off-gas cleaning (secondary reduction measures) with filters, scrubbers, absorbers, etc.;
- (c) Change or preparation of raw materials, fuels and/or other feed materials (e.g. use of raw materials with low heavy metal content);
- (d) Best management practices such as good housekeeping, preventive maintenance programmes, or primary measures such as the enclosure of dust-creating units;
- (e) Appropriate environmental management techniques for the use and disposal of certain products containing Cd, Pb, and/or Hg.

9. It is necessary to monitor abatement procedures to ensure that appropriate control measures and practices are properly implemented and achieve an effective emission reduction. Monitoring abatement procedures will include:

- (a) Developing an inventory of those reduction measures identified above that have already been implemented;
- (b) Comparing actual reductions in Cd, Pb and Hg emissions with the objectives of the Protocol;
- (c) Characterizing quantified emissions of Cd, Pb and Hg from relevant sources with appropriate techniques;
- (d) Regulatory authorities periodically auditing abatement measures to ensure their continued efficient operation.

10. Emission reduction measures should be cost-efficient. Cost-efficient strategy considerations should be based on total costs per year per unit abated (including capital and operating costs). Emission reduction costs should also be considered with respect to the overall process.

– "tehnologije" vključuje uporabljeno tehnologijo in način projektiranja, gradnje, vzdrževanja, upravljanja in razgradnje objektov in naprav;

– "razpoložljive" tehnologije pomeni tiste, katerih stopnja razvoja omogoča izvajanje v ustrezni industrijski panogi v ekonomsko in tehnično izvedljivih razmerah, ob upoštevanju stroškov in koristi, ne glede na to, ali se tehnologije uporabljajo ali nastanejo na območju udeležene pogodbenice, če so na primeren način dostopne upravljavcu;

– "najboljše" pomeni najučinkovitejše pri doseganju visokega splošnega varstva okolja kot celote.

Pri določanju najboljših razpoložljivih tehnologij je treba na splošno ali v posebnih primerih posebej upoštevati spodaj navedene dejavnike, predvidene stroške in koristi ukrepa ter načeli previdnosti in preprečevanja:

- uporaba tehnologij z malo odpadki;
- uporaba manj nevarnih snovi;
- pospeševanje predelave in recikliranja snovi, ki nastajajo ali se uporabljajo pri proizvodnji, in odpadkov;
- primerljivi postopki, naprave ali metode delovanja, ki so že uspešno preskušeni v industrijskem merilu;
- tehnološki napredek in spremembe v znanstvenem vedenju in razumevanju;
- narava, učinki in količina nastalih emisij;
- datumi začetka obratovanja novih ali obstoječih naprav;
- čas, potreben za uvedbo najboljše razpoložljive tehnologije;
- poraba in narava surovin (vključno z vodo), ki se uporabljajo v postopku, in njihova energetska učinkovitost;
- potreba preprečevati ali čim bolj zmanjšati skupen vpliv emisij in njihovih škodljivih posledic za okolje;
- potreba preprečevati nesreče in čim bolj zmanjšati njihove posledice za okolje.

Pojem najboljših razpoložljivih tehnologij ni namenjen za predpisovanje določene tehnologije ali metode, ampak temu, da se upoštevajo tehnične lastnosti posameznih naprav, njihova geografska lega in lokalne okoljske razmere.

3. Informacije v zvezi z izvajanjem in stroški nadzora nad emisijami temeljijo na uradni dokumentaciji izvršnega organa in njegovih pomožnih teles, posebnih dokumentih, ki jih prejema in pregleduje delovna skupina za emisije težkih kovin in ad hoc pripravljala delovna skupina za težke kovine. Poleg tega se upoštevajo tudi druge mednarodne informacije o najboljših razpoložljivih tehnologijah za nadzor nad emisijami (na primer strokovne pripombe Evropske skupnosti o najboljših razpoložljivih tehnologijah, priporočila PARCOM za najboljše razpoložljive tehnologije in informacije, ki jih neposredno dajejo strokovnjaki).

4. Vedno več je izkušenj z novimi proizvodi in novimi napravami, pri katerih se uporabljajo tehnologije z nizkimi emisijami, in s prilagajanjem obstoječih naprav; to prilogo bo zato morda treba spreminjati in dopoljevati.

5. V prilogi so naštetih številni ukrepi, ki zajemajo stroške in učinkovitost. Izbira ukrepa za vsak posamezen primer je odvisna od številnih dejavnikov, kot so gospodarske razmere, tehnološka infrastruktura, obstoječe naprave za nadzor nad emisijami, varnost, poraba energije, in od tega, ali je vir nov ali pa že obstaja, lahko pa je z njimi omejena.

6. Ta priloga upošteva emisije kadmija, svineca in živega srebra ter njihovih spojin v trdnem (z oddajanjem delcev) in/ali plinastem stanju. Na splošno se tukaj ne obravnavajo posebnosti teh spojin. Upošteva pa se učinkovitost naprav za nadzor nad emisijami glede na fizikalne lastnosti težkih kovin, zlasti živega srebra.

7. Vrednosti emisij, izražene v mg/m^3 , se nanašajo na standardne pogoje (volumen pri 273,15 K, 101,3 kPa, suhi plin) brez popravka glede vsebnosti kisika, razen če ni drugače določeno, in se izračunajo v skladu z osnutkom CEN (Comité européen de normalisation), v nekaterih primerih pa s tehnologijami vzorčenja in spremljanja stanja v posamezni državi.

II. SPLOŠNE MOŽNOSTI ZA ZMANJŠANJE EMISIJ TEŽKIH KOVIN IN NJIHOVIH SPOJIN

8. Obstaja več možnosti za nadzor nad emisijami težkih kovin ali njihovo preprečevanje. Ukrepi za zmanjševanje emisij se osredotočajo na dodatne prilagoditve tehnologij in postopkov (vključno z vzdrževanjem in nadzorom delovanja). Na voljo so ukrepi, ki se lahko izvajajo glede na širše tehnične in/ali gospodarske razmere:

- (a) uporaba procesnih tehnologij z malo odpadki, zlasti v novih napravah;
- (b) čiščenje odpadnega plina (sekundarni ukrepi za zmanjševanje emisij) s filtri, pralniki plinov, absorberji itd.;
- (c) zamenjava ali priprava surovin, goriva in/ali drugih pogonskih snovi (na primer uporaba surovin z nizko vsebnostjo težkih kovin);
- (d) najboljši načini upravljanja, kot so varčno gospodinjstvo, preprečevalni vzdrževalni programi ali primarni ukrepi, kot je zagraditev enot, v katerih nastaja prah;
- (e) ustrezne tehnologije za upravljanje okolja za uporabo in odstranjevanje proizvodov, ki vsebujejo Cd, Pb in/ali Hg.

9. Treba je spremljati stanje pri postopkih za zmanjševanje onesnaževanja, da bi se ustrezni ukrepi in načini nadzora pravilno izvajali in da bi se doseglo učinkovito zmanjšanje emisij. Spremljanje stanja pri postopkih za zmanjševanje onesnaževanja vključuje:

- (a) pripravo seznamov tistih navedenih ukrepov za zmanjševanje onesnaževanja, ki se že izvajajo;
- (b) primerjavo dejanskih zmanjšanj emisij Cd, Pb in Hg s cilji protokola;
- (c) opis merljivih emisij Cd, Pb in Hg iz pomembnejših virov z ustreznimi tehnologijami;
- (d) da upravni organi v rednih časovnih presledkih ponovno pregledajo ukrepe za zmanjševanje onesnaževanja, da bi zagotovili njihovo trajno učinkovito delovanje.

10. Ukrepi za zmanjševanje emisij morajo biti stroškovno učinkoviti. Obravnavanje stroškovno učinkovitih strategij mora temeljiti na skupnih letnih stroških na enoto zmanjšanja onesnaženja (vključno s stroški kapitala in obratovanja). Stroške zmanjšanja emisij je treba obravnavati tudi glede na celoten proces.

III. CONTROL TECHNIQUES

11. The major categories of available control techniques for Cd, Pb and Hg emission abatement are primary measures such as raw material and/or fuel substitution and low-emission process technologies, and secondary measures such as fugitive emission control and off-gas cleaning. Sector-specific techniques are specified in chapter IV.

12. The data on efficiency are derived from operating experience and are considered to reflect the capabilities of current installations. The overall efficiency of flue gas and fugitive emission reductions depends to a great extent on the evacuation performance of the gas and dust collectors (e.g. suction hoods). Capture/collection efficiencies of over 99% have been demonstrated. In particular cases experience has shown that control measures are able to reduce overall emissions by 90% or more.

13. In the case of particle-bound emissions of Cd, Pb and Hg, the metals can be captured by dust-cleaning devices. Typical dust concentrations after gas cleaning with selected techniques are given in table 1. Most of these measures have generally been applied across sectors. The minimum expected performance of selected techniques for capturing gaseous mercury is outlined in table 2. The application of these measures depends on the specific processes and is most relevant if concentrations of mercury in the flue gas are high.

Table 1: Performance of dust-cleaning devices expressed as hourly average dust concentrations

	Dust concentrations after cleaning (mg/m ³)
Fabric filters	< 10
Fabric filters, membrane type	< 1
Dry electrostatic precipitators	< 50
Wet electrostatic precipitators	< 50
High-efficiency scrubbers	< 50

Note: Medium- and low-pressure scrubbers and cyclones generally show lower dust removal efficiencies.

Table 2: Minimum expected performance of mercury separators expressed as hourly average mercury concentrations

	Mercury content after cleaning (mg/m ³)
Selenium filter	< 0,01
Selenium scrubber	< 0,2
Carbon filter	< 0,01
Carbon injection + dust separator	< 0,05
Odda Norzink chloride process	< 0,1
Lead sulphide process	< 0,05
Bolkem (Thiosulphate) process	< 0,1

14. Care should be taken to ensure that these control techniques do not create other environmental problems. The choice of a specific process because of its low emission into the air should be avoided if it worsens the total environmental impact of the heavy metals' discharge, e.g. due to more water pollution from liquid effluents. The fate of captured dust resulting from improved gas cleaning must also be taken into consideration. A negative environmental impact from the handling of such wastes will reduce the gain from lower process dust and fume emissions into the air.

15. Emission reduction measures can focus on process techniques as well as on off-gas cleaning. The two are not independent of each other; the choice of a specific process might exclude some gas-cleaning methods.

16. The choice of a control technique will depend on such parameters as the pollutant concentration and/or speciation in the raw gas, the gas volume flow, the gas temperature, and others. Therefore, the fields of application may overlap; in that case, the most appropriate technique must be selected according to case-specific conditions.

17. Adequate measures to reduce stack gas emissions in various sectors are described below. Fugitive emissions have to be taken into account. Dust emission control associated with the discharging, handling, and stockpiling of raw materials or by-products, although not relevant to long-range transport, may be important for the local environment. The emissions can be reduced by moving these activities to completely enclosed buildings, which may be equipped with ventilation and dedusting facilities, spray systems or other suitable controls. When stockpiling in unroofed areas, the material surface should be otherwise protected against wind entrainment. Stockpiling areas and roads should be kept clean.

18. The investment/cost figures listed in the tables have been collected from various sources and are highly case-specific. They are expressed in 1990 US\$ (US\$ 1 (1990) = ECU 0.8 (1990)). They depend on such factors as plant capacity, removal efficiency and raw gas concentration, type of technology, and the choice of new installations as opposed to retrofitting.

III. TEHNOLOGIJE NADZORA

11. Glavne kategorije razpoložljivih tehnologij nadzora za zmanjšanje emisij Cd, Pb in Hg so primarni ukrepi, kot so nadomeščanje surovin in/ali goriva, ter tehnološki postopki z nizkimi emisijami, in sekundarni ukrepi, kot so nadzor ubežnih emisij in čiščenje odpadnega plina. Posebne tehnologije za posamezne panoge so navedene v IV. poglavju.

12. Podatki o učinkovitosti izhajajo iz izkušenj pri delovanju obstoječih naprav in zanje velja, da izražajo njihove zmogljivosti. Skupna učinkovitost zmanjševanja emisij dimnega plina in ubežnih emisij je v veliki meri odvisna od čistilne učinkovitosti zbiralnikov plina in prahu (na primer sesalnega pokrova). Prikazana je bila več kot 99-odstotna učinkovitost zajemanja/zbiranja. V nekaterih primerih so izkušnje pokazale, da lahko ukrepi za nadzor zmanjšajo skupne emisije za 90 ali več odstotkov.

13. Pri emisijah delcev Cd, Pb in Hg se lahko kovine zajamejo z napravami za odstranjevanje prahu. Značilne koncentracije prahu po čiščenju plina z izbranimi tehnologijami so v preglednici 1. Večina teh ukrepov se splošno uporablja. Preglednica 2 prikazuje minimalni pričakovani učinek izbranih tehnologij za zajemanje živega srebra v plinastem stanju. Uporaba teh ukrepov je odvisna od posameznih postopkov in je najprimernejša, če so koncentracije živega srebra v dimnem plinu visoke.

Preglednica 1: Učinek naprav za odstranjevanje prahu, izražen kot povprečna urna koncentracija prahu

	Koncentracije prahu po odstranjevanju (mg/m ³)
vrečasti filtri	< 10
vrečasti membranski filtri	< 1
suhi elektrostatični filtri	< 50
mokri elektrostatični filtri	< 50
visoko učinkoviti pralniki plinov	< 50

Opomba: Pri pralnikih filtrov s srednjim in nizkim pritiskom ter ciklonih je na splošno učinkovitost odstranjevanja prahu manjša.

Preglednica 2: Najnižji pričakovani učinek separatorjev živega srebra, izražen kot povprečna urna koncentracija živega srebra

	Vsebnost živega srebra po čiščenju (mg/m ³)
selenski filter	< 0,01
selenski pralnik plinov	< 0,2
ogljikov filter	< 0,01
vpihovanje ogljika + separator prahu	< 0,05
kloridni postopek Odda Norzink	< 0,1
postopek s svinčevim sulfidom	< 0,05
postopek bolkem (tiosulfat)	< 0,1

14. Zagotoviti je treba, da te tehnologije nadzora ne povzročajo drugih okoljskih problemov. Treba se je izogibati izbiri takega postopka, ki ima nizke emisije v zrak, če se pri tem slabša skupni vpliv odstranjevanja težkih kovin na okolje, na primer ker odpadne vode povečajo onesnaženje vode. Upoštevati je treba tudi, kaj se zgodi s prahom, zajetim zaradi boljšega čiščenja plinov. Negativni vplivi na okolje pri delu s takimi odpadki zmanjšajo koristi nižjih emisij industrijskega prahu in dima v ozračje.

15. Ukrepi za zmanjšanje emisij se lahko osredotočijo na procesne tehnologije ter čiščenje odpadnega plina. Ta dva načina nista neodvisna drug od drugega; izbira posebnega postopka lahko izključi uporabo nekaterih metod čiščenja plinov.

16. Izbira tehnologije za nadzor je odvisna od takih parametrov, kot so koncentracija in/ali oblika onesnaževal v neočiščenem plinu, pretok plina, temperatura plina in drugo. Področja uporabe se tako lahko prekrivajo; v tem primeru se najprimernejša tehnologija izbere glede na okoliščine posameznega primera.

17. V nadaljevanju so opisani primerni ukrepi za zmanjševanje emisij dimnih plinov v različnih panogah. Upoštevati je treba ubežne emisije. Nadzor emisij prahu v povezavi z raztovarjanjem, prekladanjem in kopičenjem zalog surovin ali stranskih proizvodov je lahko pomemben za bližnjo okolico, čeprav ni pomemben za prenos na velike razdalje. Emisije se lahko zmanjšajo tako, da se te dejavnosti preselijo v povsem zaprte zgradbe, ki so opremljene z napravami za prezračevanje in razpraševanje, sistemi za škropljenje ali drugimi ustreznimi načini za nadzor nad emisijami. Vrhno plast zalog v nepokritem prostoru je treba zaščititi pred vetrom na drugačen način. Prostore, v katerih se kopičijo zaloge, in ceste je treba čistiti.

18. Vrednosti naložb/stroškov iz preglednic so zbrane iz različnih virov in so zelo odvisne od značilnosti posameznih primerov. Izražene so v USD iz leta 1990 (1 USD(1990) = 0,8 ECU(1990)). Odvisne so od takih dejavnikov, kot so zmogljivost naprave, učinkovitost odstranjevanja in koncentracija neočiščenega plina, vrsta tehnologije in izbira nove naprave namesto prilagoditve stare.

IV. SECTORS

19. This chapter contains a table per relevant sector with the main emission sources, control measures based on the best available techniques, their specific reduction efficiency and the related costs, where available. Unless stated otherwise, the reduction efficiencies in the tables refer to direct stack gas emissions.

Combustion of fossil fuels in utility and industrial boilers (annex II, category 1)

20. The combustion of coal in utility and industrial boilers is a major source of anthropogenic mercury emissions. The heavy metal content is normally several orders of magnitude higher in coal than in oil or natural gas.

21. Improved energy conversion efficiency and energy conservation measures will result in a decline in the emissions of heavy metals because of reduced fuel requirements. Combusting natural gas or alternative fuels with a low heavy metal content instead of coal would also result in a significant reduction in heavy metal emissions such as mercury. Integrated gasification combined-cycle (IGCC) power plant technology is a new plant technology with a low-emission potential.

22. With the exception of mercury, heavy metals are emitted in solid form in association with fly-ash particles. Different coal combustion technologies show different magnitudes of fly-ash generation: grate-firing boilers 20-40%; fluidized-bed combustion 15%; dry bottom boilers (pulverized coal combustion) 70-100% of total ash. The heavy metal content in the small particle size fraction of the fly-ash has been found to be higher.

23. Beneficiation, e.g. »washing« or »bio-treatment«, of coal reduces the heavy metal content associated with the inorganic matter in the coal. However, the degree of heavy metal removal with this technology varies widely.

24. A total dust removal of more than 99.5% can be obtained with electrostatic precipitators (ESP) or fabric filters (FF), achieving dust concentrations of about 20 mg/m³ in many cases. With the exception of mercury, heavy metal emissions can be reduced by at least 90-99%, the lower figure for the more easily volatilized elements. Low filter temperature helps to reduce the gaseous mercury off-gas content.

25. The application of techniques to reduce emissions of nitrogen oxides, sulphur dioxide and particulates from the flue gas can also remove heavy metals. Possible cross media impact should be avoided by appropriate waste water treatment.

26. Using the techniques mentioned above, mercury removal efficiencies vary extensively from plant to plant, as seen in table 3. Research is ongoing to develop mercury removal techniques, but until such techniques are available on an industrial scale, no best available technique is identified for the specific purpose of removing mercury.

Table 3: Control measures, reduction efficiencies and costs for fossil-fuel combustion emissions

Emission source	Control measure(s)	Reduction efficiency (%)	Abatement costs
Combustion of fuel oil	Switch from fuel oil to gas	Cd, Pb: 100; Hg: 70 - 80	Highly case-specific
Combustion of coal	Switch from coal to fuels with lower heavy metals emissions	Dust: 70 - 100	Highly case-specific
	ESP (cold-side)	Cd, Pb: > 90; Hg: 10 - 40	Specific investment US\$ 5-10/m ³ waste gas per hour (> 200,000 m ³ /h)
	Wet flue-gas desulphurization (FGD) <u>a/</u>	Cd, Pb: > 90; Hg: 10 - 90 <u>b/</u>	..
	Fabric filters (FF)	Cd: > 95; Pb: > 99; Hg: 10 - 60	Specific investment US\$ 8-15/m ³ waste gas per hour (> 200,000 m ³ /h)

a/ Hg removal efficiencies increase with the proportion of ionic mercury. High-dust selective catalytic reduction (SCR) installations facilitate Hg(II) formation.

b/ This is primarily for SO₂ reduction. Reduction in heavy metal emissions is a side benefit. (Specific investment US\$ 60-250/kW_{el}.)

Primary iron and steel industry (annex II, category 2)

27. This section deals with emissions from sinter plants, pellet plants, blast furnaces, and steelworks with a basic oxygen furnace (BOF). Emissions of Cd, Pb and Hg occur in association with particulates. The content of the heavy metals of concern in the emitted dust depends on the composition of the raw materials and the types of alloying metals added in steel-making. The most relevant emission reduction measures are outlined in table 4. Fabric filters should be used whenever possible; if conditions make this impossible, electrostatic precipitators and/or high-efficiency scrubbers may be used.

28. When using BAT in the primary iron and steel industry, the total specific emission of dust directly related to the process can be reduced to the following levels:

Sinter plants	40 - 120 g/Mg
Pellet plants	40 g/Mg
Blast furnace	35 - 50 g/Mg
BOF	35 - 70 g/Mg.

IV. PANOGE

19. To poglavje vsebuje preglednice glavnih virov emisij, ukrepov za nadzor na podlagi najboljših razpoložljivih tehnologij, njihove značilne učinkovitosti zmanjševanja emisij in s tem povezanih stroškov, če so na voljo, za vsako panogo. Če ni drugače navedeno, se učinkovitost zmanjševanja v preglednicah nanaša na neposredne emisije dimnih plinov.

Zgorevanje fosilnih goriv v neindustrijskih in industrijskih kotlovnica (priloga II, 1. kategorija)

20. Zgorevanje premoga v neindustrijskih in industrijskih kotlovnica je glavni vir antropogenih emisij živega srebra. Vsebnost težkih kovin v premogu običajno večkrat presega vsebnost težkih kovin v nafti ali naravnem plinu.

21. Zaradi izboljšanja učinkovitosti pridobivanja energije in ukrepov za varčevanje z energijo se bo zaradi manjše porabe goriva zmanjšala emisija težkih kovin. Emisije težkih kovin, kot je živo srebro, so bistveno manjše pri zgorevanju naravnega plina ali nadomestnih goriv z nizko vsebnostjo težkih kovin kot pri premogu. Kombinirani postopek z uplinjanjem (IGCC) v termoelektrarnah je nova tehnologija, pri kateri bodo verjetno emisije majhne.

22. Težke kovine razen živega srebra v zrak prihajajo v trdnem stanju skupaj z letečim pepelom. Pri različnih tehnologijah za zgorevanje premoga nastajajo različne količine letečega pepela; v kuriščih z rešetko 20–40 odstotkov; pri zgorevanju v vrtinčasti plasti 15 odstotkov; v kotlih s suhim dnom (zgorevanje premogovega prahu) 70–100 odstotkov skupne količine pepela. Ugotovljeno je, da majhni delci pepela vsebujejo več težkih kovin..

23. Bogatenje, na primer s "pranjem" ali "bioobdelavo" premoga, zmanjšuje vsebnost težkih kovin, ki so vezane na anorgansko snov v premogu. Stopnja odstranitve težkih kovin s to tehnologijo pa lahko zelo niha.

24. Popolna odstranitev prahu, več kot 99,5 odstotka, se lahko doseže z elektrostatičnimi filtri za prah (EFP) ali vrečastimi filtri (VVF), s katerimi se v mnogih primerih doseže koncentracija prahu okrog 20 mg/m³. Emisije težkih kovin razen živega srebra se lahko zmanjšajo za najmanj 90–99 odstotkov, pri čemer nižja vrednost velja za bolj hlapljive elemente. Nižja temperatura filtra pomaga zmanjšati vsebnost plinastega živega srebra v odpadnem plinu.

25. Uporaba tehnologij za zmanjšanje emisij dušikovih oksidov, žvepovega dioksida in delcev iz dimnih plinov lahko od strani tudi težke kovine. Morebitnemu vplivu na druga okolja se je mogoče izogniti z ustreznim čiščenjem odpadne vode.

26. Pri uporabi omenjenih tehnologij učinkovitost odstranjevanja živega srebra zelo niha od naprave do naprave, kot je razvidno iz preglednice 3. Raziskave za razvoj tehnologij odstranjevanja živega srebra potekajo, vendar pa se najboljše razpoložljive tehnologije za odstranjevanje živega srebra ne bodo ugotovljale, dokler ne bodo na voljo v industrijskem merilu .

Preglednica 3: Ukrepi nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja emisij pri zgorevanju fosilnih goriv

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja
zgorevanje kurilnega olja	zamenjava kurilnega olja s plinom	Cd, Pb: 100; Hg: 70–80	zelo odvisni od posameznega primera
zgorevanje premoga	zamenjava premoga z gorivi z nižjimi emisijami težkih kovin	Prah: 70–100	zelo odvisni od posameznega primera
	EFP (na hladni strani)	Cd, Pb: 90; Hg: 10–40	posebna naložba USD 5–10/m ³ odpadnega plina na uro (> 200.000 m ³ /h)
	mokro razžvepljevanje dimnih plinov (RDP) <u>a/</u>	Cd, Pb: > 90; Hg: 10–90 <u>b/</u>	..
	vrečasti filtri (VF)	Cd: > 95; Pb: > 99; Hg: 10–60	posebna naložba USD 8–15/ m ³ odpadnega plina na uro (> 200.000 m ³ /h)

a/ Učinkovitost odstranjevanja Hg se poveča ob večjem deležu ionskega živega srebra. Naprave za selektivno katalitično redukcijo prahu (SKR) pospešujejo nastajanje Hg (II).

b/ To predvsem velja za zmanjšanje SO₂. Zmanjšanje emisij težkih kovin je stranski učinek (posebna naložba USD 60–250/kW_{el}).

Primarna proizvodnja železa in jekla (priloga II, 2. kategorija)

27. Ta del se ukvarja z emisijami iz naprav za sintranje in peletiranje, plavžev ter iz jeklarn z osnovnimi oksidacijskimi pečmi (OOP). Emisije Cd, Pb in Hg se pojavljajo skupaj s trdnimi delci. Vsebnost pomembnih težkih kovin v emitiranem prahu je odvisna od sestave surovin in vrste zlitin, ki se dodajajo pri proizvodnji jekla. Najprimernejši ukrepi za zmanjšanje emisij so naštetih v preglednici 4. Po možnosti naj bi se uporabljali vrečasti filtri; če to ni mogoče, se lahko uporabljajo elektrostatični filtri in/ali visoko učinkoviti pralniki plinov.

28. Pri uporabi najboljših razpoložljivih tehnologij za proizvodnjo železa in jekla se lahko skupne specifične emisije prahu v neposredni zvezi s postopkom zmanjšajo na te ravni:

naprave za sintranje	40–120 g/Mg
naprave za peletiranje	40 g/Mg
plavži	35–50 g/Mg
OOP	35–70 g/Mg.

29. Purification of gases using fabric filters will reduce the dust content to less than 20 mg/m³, whereas electrostatic precipitators and scrubbers will reduce the dust content to 50 mg/m³ (as an hourly average). However, there are many applications of fabric filters in the primary iron and steel industry that can achieve much lower values.

Table 4: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the primary iron and steel industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Sinter plants	Emission optimized sintering	ca. 50	..
	Scrubbers and ESP	> 90	..
	Fabric filters	> 99	..
Pellet plants	ESP + lime reactor + fabric filters	> 99	..
	Scrubbers	> 95	..
Blast furnaces	FF / ESP	> 99	ESP: 0.24-1/Mg pig-iron
Blast furnace gas cleaning	Wet scrubbers	> 99	..
	Wet ESP	> 99	..
BOF	Primary dedusting: wet separator/ESP/FF	> 99	Dry ESP: 2.25/Mg steel
	Secondary dedusting: dry ESP/FF	> 97	FF: 0.26/Mg steel
Fugitive emissions	Closed conveyor belts, enclosure, wetting stored feedstock, cleaning of roads	80 - 99	..

30. Direct reduction and direct smelting are under development and may reduce the need for sinter plants and blast furnaces in the future. The application of these technologies depends on the ore characteristics and requires the resulting product to be processed in an electric arc furnace, which should be equipped with appropriate controls.

Secondary iron and steel industry (annex II, category 3)

31. It is very important to capture all the emissions efficiently. That is possible by installing doghouses or movable hoods or by total building evacuation. The captured emissions must be cleaned. For all dust-emitting processes in the secondary iron and steel industry, dedusting in fabric filters, which reduces the dust content to less than 20 mg/m³, shall be considered as BAT. When BAT is used also for minimizing fugitive emissions, the specific dust emission (including fugitive emission directly related to the process) will not exceed the range of 0.1 to 0.35 kg/Mg steel. There are many examples of clean gas dust content below 10 mg/m³ when fabric filters are used. The specific dust emission in such cases is normally below 0.1 kg/Mg.

32. For the melting of scrap, two different types of furnace are in use: open-hearth furnaces and electric arc furnaces (EAF) where open-hearth furnaces are about to be phased out.

33. The content of the heavy metals of concern in the emitted dust depends on the composition of the iron and steel scrap and the types of alloying metals added in steel-making. Measurements at EAF have shown that 95% of emitted mercury and 25% of cadmium emissions occur as vapour. The most relevant dust emission reduction measures are outlined in table 5.

Table 5: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the secondary iron and steel industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
EAF	ESP	> 99	..
	FF	> 99.5	FF: 24/Mg steel

Iron foundries (annex II, category 4)

34. It is very important to capture all the emissions efficiently. That is possible by installing doghouses or movable hoods or by total building evacuation. The captured emissions must be cleaned. In iron foundries, cupola furnaces, electric arc furnaces and induction furnaces are operated. Direct particulate and gaseous heavy metal emissions are especially associated with melting and sometimes, to a small extent, with pouring. Fugitive emissions arise from raw material handling, melting, pouring and fettling. The most relevant emission reduction measures are outlined in table 6 with their achievable reduction efficiencies and costs, where available. These measures can reduce dust concentrations to 20 mg/m³, or less.

35. The iron foundry industry comprises a very wide range of process sites. For existing smaller installations, the measures listed may not be BAT if they are not economically viable.

29. Pri čiščenju plinov z vrečastimi filtri se zmanjša vsebnost prahu na manj kot 20 mg/m³, elektrostatični filtri in pralniki prahu pa zmanjšajo vsebnost prahu na 50 mg/m³ (urno povprečje). Vendar pa se pri mnogih postopkih pri proizvodnji železa in jekla z vrečastimi filtri dosežejo še bistveno nižje vrednosti.

Preglednica 4: Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu pri primarni proizvodnji železa in jekla

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja prahu (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški v USD)
naprave za sintranje	sintranje z optimalnimi emisijami	pribl. 50	..
	pralniki prahu in EFP	> 90	..
	vrečasti filtri	> 90	..
naprave za peletiranje	EFP + peč za apno + vrečasti filtri	> 99	..
	pralniki prahu	> 95	..
plavži čiščenje plinov iz plavžev OOP	VF/EFP	> 99	EFP: 0,24–1/Mg surovega železa
	mokri pralniki prahu	> 99	..
	mokri EFP	> 99	..
	primarno razpraševanje: mokri separator/EFP/VF	> 99	Suhi EFP: 2,25/Mg jekla
	sekundarno razpraševanje: suhi EFP/VF	> 97	VF: 0,26/Mg jekla
ubežne emisije	zaprti tekoči trakovi, ograjeni prostori, močenje prostorov za skladiščenje, čiščenje cest	80–99	..

30. Razvijata se postopka direktne redukcije in direktnega taljenja, ki bi lahko v prihodnje zmanjšala potrebo po napravah za sintranje in plavžih. Uporaba teh tehnologij je odvisna od lastnosti rude, dobljeni proizvodi pa se obdelajo v električnih obločnih pečeh, ki morajo biti opremljene z ustreznim nadzornimi napravami.

Sekundarna proizvodnja železa in jekla (priloga II, 3. kategorija)

31. Zelo je pomembno, da se vse emisije zajamejo čim učinkoviteje. V ta namen se inštalirajo naprave za zajemanje emisij ali premični pokrovi ali pa se zgradba popolnoma izprazni. Zajete emisije je treba očistiti. Za vse postopke pri sekundarni predelavi železa in jekla, pri katerih nastaja prah, se kot najboljša razpoložljiva tehnologija šteje odstranjevanje prahu z vrečastimi filtri, ki zmanjšajo vsebnost prahu na manj kot 20 mg/m³. Če se najboljše razpoložljive tehnologije uporabljajo tudi za čim učinkovitejše zmanjšanje ubežnih emisij, te emisije prahu (vključno z ubežnimi emisijami v neposredni zvezi s postopkom) ne smejo presežati ravni od 0,1 do 0,35 kg/Mg jekla. Znani so številni primeri, ko je bila pri uporabi vrečastih filtrov vsebnost prahu v očiščenem plinu pod 10 mg/m³. Emisija prahu je v teh primerih običajno pod 0,1 kg/Mg.

32. Za taljenje starega železa se uporabljata dve različni vrsti peči: martinovke in elektroobločne peči (EOP), pri čemer se martinovke opuščajo.

33. Vsebnost težkih kovin v prahu je odvisna od sestave odpadkov železa in jekla ter od vrste kovin, dodanih zlitinam pri proizvodnji jekla. Meritve pri EOP so pokazale, da je 95 odstotkov emisij živega srebra in 25 odstotkov emisij kadmija v obliki hlapov. Najpomembnejši ukrepi za zmanjševanje emisij prahu so naštetih v preglednici 5.

Preglednica 5: Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu pri sekundarni proizvodnji železa in jekla

Viri emisije	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja prahu (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški v USD)
EOP	EFP	> 99	..
	VF	> 99,5	VF: 24/Mg jekla

Livarne železa (priloga II, 4. kategorija)

34. Zelo je pomembno, da se vse emisije zajamejo čim učinkoviteje. V ta namen se inštalirajo naprave za zajemanje emisij ali premični pokrovi ali pa se zgradba popolnoma izprazni. Zajete emisije je treba očistiti. V livarnah obratujejo kupolke, elektroobločne in indukcijske peči. Neposredne emisije delcev in plinastih težkih kovin nastajajo predvsem pri taljenju in včasih v manjšem obsegu pri ulivanju. Ubežne emisije nastanejo pri prekladanju, taljenju surovin, ulivanju in odstranjevanju peska. Najpomembnejši ukrepi za zmanjševanje emisij so navedeni v preglednici 6 skupaj s podatki o dosegljivi učinkovitosti in stroških zmanjševanja, če so na voljo. Ti ukrepi lahko zmanjšajo koncentracije prahu na 20 mg/m³ ali manj.

35. Postopki v industriji ulivanja železa potekajo na številnih različnih lokacijah. Za obstoječe manjše naprave naštetih ukrepi lahko niso najboljša razpoložljiva tehnologija, če ekonomsko niso izvedljivi.

Table 6: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for iron foundries

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
EAF	ESP FF	> 99 > 99.5	.. FF: 24/Mg iron
Induction furnace	FF/dry absorption + FF	> 99	..
Cold blast cupola	Below-the-door take-off: FF	> 98	..
	Above-the-door take-off: FF + pre-dedusting FF + chemisorption	> 97 > 99	8-12/Mg iron 45/Mg iron
Hot blast cupola	FF + pre-dedusting Disintegrator/ venturi scrubber	> 99 > 97	23/Mg iron ..

Primary and secondary non-ferrous metal industry (annex II, categories 5 and 6)

36. This section deals with emissions and emission control of Cd, Pb and Hg in the primary and secondary production of non-ferrous metals like lead, copper, zinc, tin and nickel. Due to the large number of different raw materials used and the various processes applied, nearly all kinds of heavy metals and heavy metal compounds might be emitted from this sector. Given the heavy metals of concern in this annex, the production of copper, lead and zinc are particularly relevant.

37. Mercury ores and concentrates are initially processed by crushing, and sometimes screening. Ore beneficiation techniques are not used extensively, although flotation has been used at some facilities processing low-grade ore. The crushed ore is then heated in either retorts, at small operations, or furnaces, at large operations, to the temperatures at which mercuric sulphide sublimates. The resulting mercury vapour is condensed in a cooling system and collected as mercury metal. Soot from the condensers and settling tanks should be removed, treated with lime and returned to the retort or furnace.

38. For efficient recovery of mercury the following techniques can be used:

– Measures to reduce dust generation during mining and stockpiling, including minimizing the size of stockpiles;

- Indirect heating of the furnace;
- Keeping the ore as dry as possible;
- Bringing the gas temperature entering the condenser to only 10 to 20 °C above the dew point;
- Keeping the outlet temperature as low as possible; and
- Passing reaction gases through a post-condensation scrubber and/or a selenium filter.

Dust formation can be kept down by indirect heating, separate processing of fine grain classes of ore, and control of ore water content. Dust should be removed from the hot reaction gas before it enters the mercury condensation unit with cyclones and/or electrostatic precipitators.

39. For gold production by amalgamation, similar strategies as for mercury can be applied. Gold is also produced using techniques other than amalgamation, and these are considered to be the preferred option for new plants.

40. Non-ferrous metals are mainly produced from sulphitic ores. For technical and product quality reasons, the off-gas must go through a thorough dedusting (< 3 mg/m³) and could also require additional mercury removal before being fed to an SO₃ contact plant, thereby also minimizing heavy metal emissions.

41. Fabric filters should be used when appropriate. A dust content of less than 10 mg/m³ can be obtained. The dust of all pyrometallurgical production should be recycled in-plant or off-site, while protecting occupational health.

42. For primary lead production, first experiences indicate that there are interesting new direct smelting reduction technologies without sintering of the concentrates. These processes are examples of a new generation of direct autogenous lead smelting technologies which pollute less and consume less energy.

43. Secondary lead is mainly produced from used car and truck batteries, which are dismantled before being charged to the smelting furnace. This BAT should include one melting operation in a short rotary furnace or shaft furnace. Oxy-fuel burners can reduce waste gas volume and flue dust production by 60%. Cleaning the flue-gas with fabric filters makes it possible to achieve dust concentration levels of 5 mg/m³.

44. Primary zinc production is carried out by means of roast-leach electrowin technology. Pressure leaching may be an alternative to roasting and may be considered as a BAT for new plants depending on the concentrate characteristics. Emissions from pyrometallurgical zinc production in Imperial Smelting (IS) furnaces can be minimized by using a double bell furnace top and cleaning with high-efficiency scrubbers, efficient evacuation and cleaning of gases from slag and lead casting, and thorough cleaning (< 10 mg/m³) of the CO-rich furnace off-gases.

45. To recover zinc from oxidized residues these are processed in an IS furnace. Very low-grade residues and flue dust (e.g. from the steel industry) are first treated in rotary furnaces (Waelz-furnaces) in which a high-content zinc oxide is manufactured. Metallic materials are recycled through melting in either induction furnaces or furnaces with direct or indirect heating by natural gas or liquid fuels or in vertical New Jersey retorts, in which a large variety of oxidic and metallic secondary material can be recycled. Zinc can also be recovered from lead furnace slags by a slag fuming process.

Preglednica 6: Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu v livnah železa

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja prahu (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški v USD)
EOP	EFP VF	> 99 > 99,5	.. VF: 24/Mg železa
indukcijska peč	VF/suha absorpcija + VF	> 99	..
kupolke na hladen zrak	odvzem pod vrati:VF	> 98	..
	odvzem nad vrati: VF + predhodno razpraševanje VF + kemisorpcija	> 97 > 99	8–12/Mg železa 45/Mg železa
kupolke na vroč zrak	VF + predhodno zajetje prahu drobilnik/venturijev pralnik	> 99 > 97	23/Mg železa ..

Primarna in sekundarna proizvodnja barvnih kovin (priloga II, 5. in 6. kategorija)

36. Ta del se ukvarja z emisijami in nadzorom nad emisijami Cd, Pb in Hg pri primarni in sekundarni proizvodnji barvnih kovin, kot so svinec, baker, cink, kositer in nikelj. Zaradi velikega števila različnih surovin, ki se uporabljajo, in zaradi različnih postopkov v tej panogi lahko pride do emisij skoraj vseh vrst težkih kovin in njihovih spojin. Glede na težke kovine, ki jih obravnava ta priloga, je posebna pozornost posvečena proizvodnji bakra, svinca in cinka.

37. Živosrebrne rude in koncentradi se najprej zdrobijo in včasih presejejo. Tehnologije za obogatitev rude se ne uporabljajo veliko, čeprav se v nekaterih napravah za predelavo rude z majhno vsebnostjo Hg včasih uporablja flotacija. Zdrobljena ruda se nato segreva pri majhni proizvodnji v retortah, pri industrijski predelavi pa v pečeh do temperatur, pri katerih živosrebrni sulfid sublimira. Živosrebrne pare, ki pri tem nastajajo, se kondenzirajo v hladilnem sistemu in usedajo kot tekoče živo srebro. Saje iz kondenzatorjev in posod za usedanje se odstranijo s pomočjo apna in se vrnejo v retorto ali peč.

38. Za učinkovito pridobivanje živega srebra se uporabljajo te tehnologije:

- ukrepi za zmanjšanje nastajanja prahu med kopanjem rude in kopičenjem izkopane rude; k temu spada tudi skrb, da so zaloge nakopane rude čim manjše;
- posredno segrevanje peči;
- skrb, da je ruda čim bolj suha;
- segrevanje plina, ki vstopa v kondenzator, na samo 10 do 20 °C nad rosiščem;
- ohranjanje čim nižje izhodne temperature in
- vodenje reakcijskih plinov skozi postkondenzacijski pralnik in/ali selenski filter.

Tvorbo prahu je mogoče zmanjšati s posrednim segrevanjem, ločeno predelavo drobnozrnate rude in nadzorom vsebnosti vode v rudi. Prah je treba odstraniti iz vročih reakcijskih plinov, preden vstopi v kondenzator živega srebra, s cikloni in/ali elektrostatičnimi filtri.

39. Za proizvodnjo zlata z amalgamiranjem se lahko uporabljajo podobne tehnologije kot za živo srebro. Zlato se proizvaja tudi z drugimi tehnologijami, pri katerih se ne uporablja amalgamiranje in te se štejejo kot boljše tehnologije za nove naprave.

40. Barvne kovine se v glavnem proizvajajo iz sulfidnih rud. Iz tehničnih razlogov in zaradi kakovosti proizvodov je treba iz odpadnega plina temeljito očistiti prah (< 3 mg/m³), treba pa je dodatno odstraniti živo srebro, preden se spelje v napravo za pridobivanje žveplove kisline s kontaktnim postopkom, pri čemer se tudi emisije težkih kovin zmanjšajo na najmanjšo možno mero.

41. Po možnosti naj bi se uporabljali vrečasti filtri. Z njimi je mogoče doseči vsebnost prahu pod 10 mg/m³. Prah, ki nastaja pri vseh pirometalurških postopkih, je treba reciklirati na sami lokaciji ali na drugi lokaciji, pri tem pa skrbeti za varovanje zdravja zaposlenih.

42. Pri primarni proizvodnji svinca prve izkušnje kažejo, da obstajajo zanimive nove tehnologije za neposredno redukcijo pri taljenju brez sintranja koncentratov. Ti postopki so primeri nove generacije tehnologij za neposredno avtogeno taljenje svinca, ki povzročajo manjše onesnaževanje in porabljajo manj energije.

43. Sekundarni svinec se večinoma proizvaja iz rabljenih avtomobilskih in kamionskih akumulatorjev, ki se razstavijo, preden se naložijo v talilnico. Ta najboljša razpoložljiva tehnologija bi morala vključevati en sam postopek taljenja v kratki rotacijski ali jaškasti peči. Kisikovi gorilniki lahko zmanjšajo odpadni plin in dim za 60 odstotkov. Čiščenje dimnega plina z vrečastimi filtri omogoča doseganje koncentracije prahu 5 mg/m³.

44. Primarna proizvodnja cinka poteka s tehnologijo praženja, luženja in elektrolize. Luženje pod pritiskom lahko zamenja praženje in se lahko šteje kot najboljše razpoložljiva tehnologija za nove naprave, odvisno od lastnosti koncentrata. Emisije iz pirometalurške proizvodnje cinka v talilnici Imperial (IS) bi lahko zmanjšali na najmanjšo možno mero z uporabo pokrova v obliki dvojnega zvona in s čiščenjem z visoko učinkovitimi pralniki prahu, učinkovitim odvajanjem in čiščenjem plinov iz žindre in pri ulivanju svinca ter s temeljitim čiščenjem (< 10 mg/m³) odpadnih plinov, bogatih s CO, iz peči.

45. Za pridobivanje cinka se oksidirani ostanki topijo v talilnici Imperial. Ostanki z zelo nizko vsebnostjo cinka in dimni prah (na primer iz industrije jekla) se najprej obdelajo v rotacijskih pečeh (Waelzove peči), v katerih se pridobiva zelo čist cinkov oksid. Kovinske vrste materiala se reciklirajo s taljenjem v indukcijskih pečeh ali pečeh z neposrednim ali posrednim segrevanjem z naravnim plinom ali tekočimi gorivi ali v vertikalnih retortah New Jersey, v katerih je mogoče reciklirati zelo različne okside in kovine sekundarne vrste materiala. Cink se lahko pridobiva tudi s postopkom zgorevanja žindre, ki nastaja v pečeh za proizvodnjo svinca.

Table 7 (a): Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the primary non-ferrous metal industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Fugitive emissions	Suction hoods, enclosure, etc. off-gas cleaning by FF	> 99	..
Roasting/sintering	Updraught sintering: ESP + scrubbers (prior to double contact sulphuric acid plant) + FF for tail gases	..	7 - 10/Mg H ₂ SO ₄
Conventional smelting (blast furnace reduction)	Shaft furnace: closed top/ efficient evacuation of tap holes + FF, covered launders, double bell furnace top
Imperial smelting	High-efficiency scrubbing	> 95	..
	Venturi scrubbers
	Double bell furnace top	..	4/Mg metal produced
Pressure leaching	Application depends on leaching characteristics of concentrates	> 99	site-specific
Direct smelting reduction processes	Flash smelting, e.g. Kivcet, Outokumpu and Mitsubishi processes
	Bath smelting, e.g. top blown rotary converter, Ausmelt, Isasmelt, QSL and Noranda processes	Ausmelt: Pb 77, Cd 97; QSL: Pb 92, Cd 93	QSL: operating costs 60/Mg Pb

Table 7 (b): Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the secondary non-ferrous metal industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs, US\$)
Lead production	Short rotary furnace: suction hoods for tap holes + FF; tube condenser, oxy-fuel burner	99.9	45/Mg Pb
Zinc production	Imperial smelting	> 95	14/Mg Zn

46. In general, processes should be combined with an effective dust collecting device for both primary gases and fugitive emissions. The most relevant emission reduction measures are outlined in tables 7 (a) and (b). Dust concentrations below 5 mg/m³ have been achieved in some cases using fabric filters.

Cement industry (annex II, category 7)

47. Cement kilns may use secondary fuels such as waste oil or waste tyres. Where waste is used, emission requirements for waste incineration processes may apply, and where hazardous waste is used, depending on the amount used in the plant, emission requirements for hazardous waste incineration processes may apply. However, this section refers to fossil fuel fired kilns.

48. Particulates are emitted at all stages of the cement production process, consisting of material handling, raw material preparation (crushers, dryers), clinker production and cement preparation. Heavy metals are brought into the cement kiln with the raw materials, fossil and waste fuels.

49. For clinker production the following kiln types are available: long wet rotary kiln, long dry rotary kiln, rotary kiln with cyclone preheater, rotary kiln with grate preheater, shaft furnace. In terms of energy demand and emission control opportunities, rotary kilns with cyclone preheaters are preferable.

50. For heat recovery purposes, rotary kiln off-gases are conducted through the preheating system and the mill dryers (where installed) before being dedusted. The collected dust is returned to the feed material.

51. Less than 0.5% of lead and cadmium entering the kiln is released in exhaust gases. The high alkali content and the scrubbing action in the kiln favour metal retention in the clinker or kiln dust.

52. The emissions of heavy metals into the air can be reduced by, for instance, taking off a bleed stream and stockpiling the collected dust instead of returning it to the raw feed. However, in each case these considerations should be weighed against the consequences of releasing the heavy metals into the waste stockpile. Another possibility is the hot-meal bypass, where calcined hot-meal is in part discharged right in front of the kiln entrance and fed to the cement preparation plant. Alternatively, the dust can be added to the clinker. Another important measure is a very well controlled steady operation of the kiln in order to avoid emergency shut-offs of the electrostatic precipitators. These may be caused by excessive CO concentrations. It is important to avoid high peaks of heavy metal emissions in the event of such an emergency shut-off.

Preglednica 7(a): Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu v primarni proizvodnji barvnih kovin

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja prahu (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški v USD)
ubežne emisije	sesalni pokrovi, ograje itd., čiščenje odpadnega plina s VF	> 99	..
praženje /sintranje	sintranje: EFP + pralniki plinov (pred napravo za kontaktni postopek pridobivanja žveplove kisline) + VF za odpadne pline	..	7–10/Mg H ₂ SO ₄
konvencionalno taljenje (redukcija v plavžu)	jaškaste peči: zaprt pokrov/učinkovito odvajanje iz vrhnjih lukenj + VF, pokrito pranje, pokrov v obliki dvojnega zvona
talilnica Imperial	visoko učinkoviti pralniki prahu	> 95	..
	venturijevi pralniki prahu
	pokrov v obliki dvojnega zvona	..	4/Mg proizvedene kovine
luženje pod pritiskom	uporaba je odvisna od lužilnih lastnosti koncentratov	> 99	odvisno od lokacije
direktno redukcijsko taljenje	plamensko taljenje, npr. postopek Kivcet, Outokumpu in Mitsubishi
	taljenje v kopeli, npr. rotacijski konverter s pihanjem od vrha, postopki Ausmelt, Isasmelt, QSL in Noranda	Ausmelt: Pb 77, Cd 97; QSL: Pb 92, Cd 93	QSL: stroški obratovanja 60/Mg Pb

Preglednica 7(b): Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu v sekundarni proizvodnji barvnih kovin

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja prahu (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški v USD)
proizvodnja svinca	kratke rotacijske peči: pokrovi z luknjami za sesanje + VF; cevni kondenzator; kisikov gorilnik	99,9	45/Mg Pb
proizvodnja cinka	talilnica Imperial	> 95	14/Mg Zn

46. Na splošno bi bilo treba postopke kombinirati z učinkovito napravo za zbiranje prahu za primarne pline in ubežne emisije. Najpomembnejši ukrepi za zmanjševanje emisij so navedeni v preglednicah 7 (a) in (b). V nekaterih primerih so bile z vrečastimi filtri dosežene koncentracije prahu pod 5 mg/m³.

Proizvodnja cementa (priloga II, 7. kategorija)

47. Peči za proizvodnjo klinkerja lahko uporabljajo sekundarna goriva, kot je odpadno olje ali odpadne gume. Pri uporabi odpadkov kot sekundarne surovine se lahko upoštevajo zahteve za emisije pri postopkih sežiganja odpadkov, če pa se uporabljajo nevarni odpadki, pa glede na uporabljene količine v napravi zahteve pri postopkih sežiganja nevarnih odpadkov. Ta del pa se nanaša na peči za proizvodnjo cementa na fosilna goriva.

48. Do emisije delcev pride v vseh fazah postopka proizvodnje cementa, ki zajemajo prekladanje materiala, pripravo surovin (drobilnice, sušilnice), proizvodnjo klinkerja in pripravo cementa. Težke kovine se vnašajo v cementne peči s surovinami, fosilnimi in odpadnimi gorivi.

49. Za proizvodnjo klinkerja so na razpolago te vrste peči: dolga mokra rotacijska peč, dolga suha rotacijska peč, rotacijska peč s ciklonskim predgrelnikom, rotacijska peč z rešetkastim predgrelnikom, jaškasta peč. Glede porabe energije in možnosti nadzora nad emisijami so najboljše rotacijske peči s ciklonskim predgrelnikom.

50. Zaradi izkoriščanja toplotne energije se odpadni plini iz rotacijskih peči speljejo skozi predgrelni sistem in sušilnike (če so inštalirani), preden se očistijo. Zbrani prah se vrne med surovine.

51. Manj kot 0,5 odstotka svinca in kadmija, ki se vneseta v peč, se sprosti v plinih iz dimnovoda. Velika vsebnost lužnin in pranje plina v peči ohranjata kovine v klinkerju ali pranje v peči.

52. Emisija težkih kovin v zrak se lahko zmanjša na primer tako, da se zbrani prah izloči iz postopka in se odlaga, namesto da se ponovno vrne med surovine. V vsakem primeru je treba pri odločitvi upoštevati posledice izpuščanja težkih kovin v jalovino. Druga možnost je prestrezanje žganih odpadkov, ko se kalcinirani odpadki deloma odlagajo pred vrata peči in se nato naložijo v napravo za pripravo cementa. Druga možnost je, da se prah doda klinkerju. Pomemben ukrep je tudi skrben nadzor, da peč deluje neprekinjeno, tako da se preprečujejo izredni izklopi elektrostatičnih filtrov. Ti lahko povzročijo presežne koncentracije CO. Zelo pomembno je, da se pri teh izrednih izklopih preprečijo velike koncentracije emisij težkih kovin.

53. The most relevant emission reduction measures are outlined in table 8. To reduce direct dust emissions from crushers, mills, and dryers, fabric filters are mainly used, whereas kiln and clinker cooler waste gases are controlled by electrostatic precipitators. With ESP, dust can be reduced to concentrations below 50 mg/m³. When FF are used, the clean gas dust content can be reduced to 10 mg/m³.

Table 8: Emission sources, control measures, reduction efficiencies and costs for the cement industry

Emission source	Control measure(s)	Reduction efficiency (%)	Abatement costs
Direct emissions from crushers, mills, dryers	FF	Cd, Pb: > 95	..
Direct emissions from rotary kilns, clinker coolers	ESP	Cd, Pb: > 95	..
Direct emissions from rotary kilns	Carbon adsorption	Hg: > 95	..

Glass industry (annex II, category 8)

54. In the glass industry, lead emissions are particularly relevant given the various types of glass in which lead is introduced as raw material (e.g. crystal glass, cathode ray tubes). In the case of soda-lime container glass, lead emissions depend on the quality of the recycled glass used in the process. The lead content in dusts from crystal glass melting is usually about 20-60%.

55. Dust emissions stem mainly from batch mixing, furnaces, diffuse leakages from furnace openings, and finishing and blasting of glass products. They depend notably on the type of fuel used, the furnace type and the type of glass produced. Oxy-fuel burners can reduce waste gas volume and flue dust production by 60%. The lead emissions from electrical heating are considerably lower than from oil/gas-firing.

56. The batch is melted in continuous tanks, day tanks or crucibles. During the melting cycle using discontinuous furnaces, the dust emission varies greatly. The dust emissions from crystal glass tanks (<5 kg/Mg melted glass) are higher than from other tanks (<1 kg/Mg melted soda and potash glass).

57. Some measures to reduce direct metal-containing dust emissions are: pelleting the glass batch, changing the heating system from oil/gas-firing to electrical heating, charging a larger share of glass returns in the batch, and applying a better selection of raw materials (size distribution) and recycled glass (avoiding lead-containing fractions). Exhaust gases can be cleaned in fabric filters, reducing the emissions below 10 mg/m³. With electrostatic precipitators 30 mg/m³ is achieved. The corresponding emission reduction efficiencies are given in table 9.

58. The development of crystal glass without lead compounds is in progress.

Table 9: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the glass industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs)
Direct emissions	FF	> 98	..
	ESP	> 90	..

Chlor-alkali industry (annex II, category 9)

59. In the chlor-alkali industry, Cl₂, alkali hydroxides and hydrogen are produced through electrolysis of a salt solution. Commonly used in existing plants are the mercury process and the diaphragm process, both of which need the introduction of good practices to avoid environmental problems. The membrane process results in no direct mercury emissions. Moreover, it shows a lower electrolytic energy and higher heat demand for alkali hydroxide concentration (the global energy balance resulting in a slight advantage for membrane cell technology in the range of 10 to 15%) and a more compact cell operation. It is, therefore, considered as the preferred option for new plants. Decision 90/3 of 14 June 1990 of the Commission for the Prevention of Marine Pollution from Land-based Sources (PARCOM) recommends that existing mercury cell chlor-alkali plants should be phased out as soon as practicable with the objective of phasing them out completely by 2010.

60. The specific investment for replacing mercury cells by the membrane process is reported to be in the region of US\$ 700-1000/Mg Cl₂ capacity. Although additional costs may result from, *inter alia*, higher utility costs and brine purification cost, the operating cost will in most cases decrease. This is due to savings mainly from lower energy consumption, and lower water-treatment and waste-disposal costs.

61. The sources of mercury emissions into the environment in the mercury process are: cell room ventilation; process exhausts; products, particularly hydrogen; and waste water. With regard to emissions into air, Hg diffusely emitted from the cells to the cell room are particularly relevant. Preventive measures and control are of great importance and should be prioritized according to the relative importance of each source at a particular installation. In any case specific control measures are required when mercury is recovered from sludges resulting from the process.

62. The following measures can be taken to reduce emissions from existing mercury process plants:

- Process control and technical measures to optimize cell operation, maintenance and more efficient working methods;
- Coverings, sealings and controlled bleeding-off by suction;

53. Najpomembnejši ukrepi za zmanjševanje emisij so navedeni v preglednici 8. Za zmanjšanje neposrednih emisij prahu iz drobilnikov, mlinov in sušilnikov se v glavnem uporabljajo vrečasti filtri, medtem ko se odpadni plini iz peči in naprav za ohlajevanje klinkerja nadzorujejo z elektrostatičnimi filtri. Z EFP se lahko koncentracija prahu zmanjša pod 50 mg/m³. Pri uporabi VF se vsebnost prahu v očiščenem plinu lahko zmanjša na 10 mg/m³.

Preglednica 8: Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu pri proizvodnji cementa

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja
neposredne emisije iz drobilnikov, mlinov, sušilnikov	VF	Cd, Pb: > 95	..
neposredne emisije iz rotacijskih peči, naprav za ohlajanje klinkerja	EFP	Cd, Pb: > 95	..
neposredne emisije iz rotacijskih peči	adsorpcija ogljika	Hg: > 95	..

Proizvodnja stekla (priloga II, 8. kategorija)

54. Pri proizvodnji različnih vrst stekla so najpomembnejše emisije svinca, saj se pri več vrstah stekla kot surovina dodaja svinec (na primer, za kristalno steklo katodne cevi). Pri natrijalkalijevem steklu za embalažo so emisije odvisne od kakovosti recikliranega stekla, ki se uporablja v postopku. V prahu, ki nastaja pri taljenju kristalnega stekla, je delež svinca običajno od 20 do 60 odstotkov.

55. Emisije prahu nastajajo večinoma pri pripravi zmesi, v pečeh, zaradi uhajanja iz odprtih peči ter pri brušenju in pihanju steklenih izdelkov. Odvisne so predvsem od vrste uporabljenega goriva, peči in proizvedenega stekla. Kisikovi gorilniki lahko zmanjšajo odpadno količino plina in dimnega prahu za 60 odstotkov. Emisije svinca pri električnem segrevanju so bistveno nižje kot pri segrevanju z oljnim/plinskim gorivom.

56. Staljeno steklo se pripravlja v kadnih pečeh z neprekinjenim dodajanjem surovin, dnevnih kadnih pečeh ali v lončenih pečeh. Pri taljenju v kadnih pečeh s prekinjenim dodajanjem surovin lahko emisije prahu zelo nihajo. Emisije prahu iz kadnih peči za kristalno steklo (< 5 kg/Mg staljenega stekla) so višje kot iz drugih kadnih peči (< 1 kg/Mg staljenega natrijevega in kalijevega stekla).

57. Nekateri ukrepi za zmanjšanje neposrednih emisij prahu, ki vsebuje kovine, so: steklo v obliki kroglic, zamenjava sistema segrevanja na olje/plin z elektriko, dodajanje večjih količin stekla v zmes in boljše odbiranje surovin (distribucija po velikosti) in recikliranega stekla (brez frakcij, ki vsebujejo svinec). Izpušni plini se lahko očistijo v vrečastih filtrih, pri čemer se emisije zmanjšajo pod 10 mg/m³. Z elektrostatičnimi filtri se doseže zmanjšanje na 30 mg/m³. Učinkovitost zmanjšanja emisij je prikazana v preglednici 9.

58. Razvoj postopka pridobivanja kristalnega stekla brez svinčevih spojin poteka.

Preglednica 9: Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja prahu pri proizvodnji stekla

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja prahu (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški)
Neposredne emisije	VF	> 98	..
	EFP	> 90	..

Kloralkalna elektroliza (priloga II, 9. kategorija)

59. Pri kloralkalni elektrolizi se proizvajajo Cl₂, alkalijski hidroksidi in vodik z elektrolitičnim razkrojem raztopine natrijevega klorida. V obstoječih napravah se običajno uporablja amalgamski in membranski postopek, pri obeh pa je treba uvesti dobro prakso, da bi preprečili okoljske probleme. Pri membranskem postopku ni neposrednih emisij živega srebra. Poleg tega je zanj potrebna manjša energija za elektrolizo, zahteva pa višje temperature za koncentracije alkalijskih hidroksidov (glede na celotno energetsko bilanco ima rahlo prednost tehnologija membranskih celic – za 10 do 15 odstotkov), postopek pa zahteva tudi manjše celice. Tako se ta postopek šteje kot priporočljiv za nove naprave. Sklep št. 90/3 Komisije za preprečevanje onesnaževanja morja iz virov na kopnem (PARCOM) z dne 14. junija 1990 priporoča, da se obstoječe kloralkalne naprave z živosrebrnimi celicami čim prej ukinejo in se do leta 2010 popolnoma prenehajo uporabljati.

60. Ugotovljeno je, da je naložba za nadomeščanje živosrebrnih celic z membranskim postopkom med USD 700–1000/Mg proizvodne zmogljivosti Cl₂. Čeprav lahko nastanejo dodatni stroški med drugim zaradi višjih stroškov uporabe in čiščenja solne raztopine, se v večini primerov proizvodni stroški zmanjšajo. Zmanjšajo se zaradi manjše porabe energije in manjših stroškov za čiščenje odpadne vode ter odstranjevanje odpadkov.

61. Viri emisij živega srebra v okolje pri amalgamskem postopku so: prezračevanje celic, izpušni plini pri postopku, proizvodi, zlasti vodik, in odpadna voda. V zvezi z emisijami v zrak je posebej pomemben Hg, ki uhaja iz celic v prostor, v katerem so celice. Zelo so pomembni preprečitveni ukrepi in nadzor in morajo imeti prednost zaradi sorazmernega pomena vsakega vira v posamezni napravi. Vsekakor pa so potrebni posebni ukrepi za nadzor pri pridobivanju živega srebra iz gošče, ki nastane pri postopku.

62. Za zmanjšanje emisij iz obstoječih naprav za amalgamski postopek so potrebni ti ukrepi:

- nadzor postopka in tehnični ukrepi za optimizacijo delovanja celic, vzdrževanje in učinkovitejše delovne metode,
- pokrovi, zatesnitev in nadzorovano izsesavanje;

- Cleaning of cell rooms and measures that make it easier to keep them clean; and
- Cleaning of limited gas streams (certain contaminated air streams and hydrogen gas).

63. These measures can cut mercury emissions to values well below 2.0 g/Mg of Cl₂ production capacity, expressed as an annual average. There are examples of plants that achieve emissions well below 1.0 g/Mg of Cl₂ production capacity. As a result of PARCOM decision 90/3, existing mercury-based chlor-alkali plants were required to meet the level of 2 g of Hg/Mg of Cl₂ by 31 December 1996 for emissions covered by the Convention for the Prevention of Marine Pollution from Land-based Sources. Since emissions depend to a large extent on good operating practices, the average should depend on and include maintenance periods of one year or less.

Municipal, medical and hazardous waste incineration (annex II, categories 10 and 11)

64. Emissions of cadmium, lead and mercury result from the incineration of municipal, medical and hazardous waste. Mercury, a substantial part of cadmium and minor parts of lead are volatilized in the process. Particular actions should be taken both before and after incineration to reduce these emissions.

65. The best available technology for dedusting is considered to be fabric filters in combination with dry or wet methods for controlling volatiles. Electrostatic precipitators in combination with wet systems can also be designed to reach low dust emissions, but they offer fewer opportunities than fabric filters especially with pre-coating for adsorption of volatile pollutants.

66. When BAT is used for cleaning the flue gases, the concentration of dust will be reduced to a range of 10 to 20 mg/m³; in practice lower concentrations are reached, and in some cases concentrations of less than 1 mg/m³ have been reported. The concentration of mercury can be reduced to a range of 0.05 to 0.10 mg/m³ (normalized to 11% O₂).

67. The most relevant secondary emission reduction measures are outlined in table 10. It is difficult to provide generally valid data because the relative costs in US\$/tonne depend on a particularly wide range of site-specific variables, such as waste composition.

68. Heavy metals are found in all fractions of the municipal waste stream (e.g. products, paper, organic materials). Therefore, by reducing the quantity of municipal waste that is incinerated, heavy metal emissions can be reduced. This can be accomplished through various waste management strategies, including recycling programmes and the composting of organic materials. In addition, some UN/ECE countries allow municipal waste to be landfilled. In a properly managed landfill, emissions of cadmium and lead are eliminated and mercury emissions may be lower than with incineration. Research on emissions of mercury from landfills is taking place in several UN/ECE countries.

Table 10: Emission sources, control measures, reduction efficiencies and costs for municipal, medical and hazardous waste incineration

Emission source	Control measure(s)	Reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Stack gases	High-efficiency scrubbers	Pb, Cd: > 98; Hg: ca. 50	..
	ESP (3 fields)	Pb, Cd: 80 - 90	10-20/Mg waste
	Wet ESP (1 field)	Pb, Cd: 95 - 99	..
	Fabric filters	Pb, Cd: 95 - 99	15-30/Mg waste
	Carbon injection + FF	Hg: > 85	operating costs: ca. 2-3/Mg waste
	Carbon bed filtration	Hg: > 99	operating costs: ca. 50/Mg waste

Annex IV

TIMESCALES FOR THE APPLICATION OF LIMIT VALUES AND BEST AVAILABLE TECHNIQUES TO NEW AND EXISTING STATIONARY SOURCES

The timescales for the application of limit values and best available techniques are:

- (a) For new stationary sources: two years after the date of entry into force of the present Protocol;
- (b) For existing stationary sources: eight years after the date of entry into force of the present Protocol. If necessary, this period may be extended for specific existing stationary sources in accordance with the amortization period provided for by national legislation.

Annex V

LIMIT VALUES FOR CONTROLLING EMISSIONS FROM MAJOR STATIONARY SOURCES

I. INTRODUCTION

1. Two types of limit value are important for heavy metal emission control:

- Values for specific heavy metals or groups of heavy metals; and
- Values for emissions of particulate matter in general.

2. In principle, limit values for particulate matter cannot replace specific limit values for cadmium, lead and mercury, because the quantity of metals associated with particulate emissions differs from one process to another. However, compliance with these limits contributes significantly to reducing heavy metal emissions in general. Moreover, monitoring particulate

- čiščenje prostorov s celicami in ukrepi za lažje čiščenje in
- čiščenje omejenih tokov plina (tokovi onesnaženega zraka in vodnega plina).

63. Ti ukrepi lahko zmanjšajo emisije živega srebra na vrednosti precej pod 2,0 g/Mg proizvodne zmogljivosti Cl₂, izražene kot letno povprečje. Obstajajo naprave, ki dosegajo emisije bistveno pod 1,0 g/Mg proizvodne zmogljivosti Cl₂. S sklepom št. 90/3 PARCOM se zahteva, da do 31. decembra 1996 obstoječe kloralkalne naprave na podlagi živega srebra dosežejo raven 2 g Hg/Mg Cl₂ za emisije, ki jih pokriva Konvencija o preprečevanju onesnaževanja morja iz virov na kopnem. Ker so emisije v veliki meri odvisne od dobre prakse obratovanja, bi morale povprečje temeljiti na vzdrževalnih obdobjih enega leta ali manj.

Sežiganje komunalnih, medicinskih in nevarnih odpadkov (priloga II, 10. in 11. kategorija)

64. Emisije kadmija, svınca in živega srebra nastajajo pri sežiganju komunalnih, medicinskih in nevarnih odpadkov. Pri tem postopku se živo srebro, večji del kadmija in manjši del svınca uparijo. Za zmanjšanje teh emisij bi bili potrebni posebni ukrepi pred sežiganjem in po njem.

65. Za najboljšo razpoložljivo tehnologijo odstranjevanja prahu se štejejo vrečasti filtri v kombinaciji s suhimi ali mokrimi metodami za nadzor nad hlapi. Za doseganje nizkih emisij prahu se lahko uporabljajo tudi elektrostatični filtri v kombinaciji z mokrimi sistemi, vendar so manj uporabni kot vrečasti filtri, zlasti s prevleko za adsorpcijo hlapnih onesnaževal.

66. Če se najboljše razpoložljive tehnologije uporabljajo za čiščenje dimnih plinov, se koncentracije prahu zmanjšajo na 10 do 20 mg/m³; v praksi so bile dosežene še nižje koncentracije in v nekaterih primerih celo poročajo o nižjih koncentracijah kot 1 mg/m³. Koncentracije živega srebra se lahko zmanjšajo na 0,05 do 0,10 mg/m³ (normirano na 11 odstotkov O₂).

67. Najpomembnejši sekundarni ukrepi za zmanjševanje emisij so naštetih v preglednici 10. Težko je dobiti splošno veljavne podatke, ker so relativni stroški v USD/tono odvisni od izredno velikega števila spremenljivk, ki se po lokacijah razlikujejo, na primer sestava odpadkov.

68. Težke kovine najdemo v vseh frakcijah komunalnih odpadkov (na primer v izdelkih, papirju, organskih snoveh). Emisije težkih kovin je tako mogoče zmanjšati z zmanjševanjem količin komunalnih odpadkov, ki se sežigajo. To je mogoče doseči z različnimi strategijami za gospodarjenje z odpadki, vključno s programi recikliranja in kompostiranja organskih snovi. Poleg tega nekatere države članice ZN/EKE dovoljujejo odlaganje komunalnih odpadkov na odlagališča. V ustrezno urejenih odlagališčih emisij kadmija in svınca ni, emisije živega srebra pa so nižje kot pri sežiganju. V več državah članicah ZN/EKE potekajo raziskave emisij živega srebra iz odlagališč.

Preglednica 10: Viri emisij, ukrepi za nadzor in učinkovitost ter stroški zmanjševanja pri sežiganju komunalnih, medicinskih in nevarnih odpadkov

Viri emisij	Ukrep(i) za nadzor	Učinkovitost zmanjševanja (v odstotkih)	Stroški zmanjševanja (skupni stroški v USD)
dimni plini	visoko učinkoviti pralniki plinov	Pb, Cd: > 98 Hg: pribl. 50	..
	EFP (3 polja)	Pb, Cd: 80–90	10–20/Mg odpadkov
	mokri EFP (1 polje)	Pb, Cd: 95–99	..
	vrečasti filtri	Pb, Cd: 95–99	15–30/Mg odpadkov
	dodajanje ogljika + VF	Hg: > 85	stroški obratovanja: pribl. 2–3/Mg odpadkov
	filtriranje s plastjo ogljika	Hg: > 99	stroški obratovanja: pribl. 50/Mg odpadkov

Priloga IV

ROKI ZA ZAČETEK UPORABE MEJNIH VREDNOSTI IN NAJBOLJŠIH RAZPOLOŽLJIVIH TEHNOLOGIJ V NOVIH IN OBSTOJEČIH NEPREMIČNIH VIRIH

Roki za začetek uporabe mejnih vrednosti in najboljših razpoložljivih tehnologij so:

- (a) za nove nepremične vire: dve leti od datuma začetka veljavnosti tega protokola;
- (b) za že obstoječe nepremične vire: osem let od datuma začetka veljavnosti tega protokola. Po potrebi se ta rok za posamezen že obstoječi nepremični vir podaljša v skladu z amortizacijsko dobo, ki jo določa notranja zakonodaja.

Priloga V

MEJNE VREDNOSTI ZA NADZOR NAD EMISIJAMI IZ VEČJIH NEPREMIČNIH VIROV

I. UVOD

1. Za nadzor nad emisijami težkih kovin sta pomembni dve vrsti mejnih vrednosti:

- vrednosti za posamezne težke kovine ali skupine težkih kovin in
- vrednosti za emisije trdnih delcev na splošno.

2. Načeloma mejne vrednosti za trdne delce ne morejo nadomestiti posameznih mejnih vrednosti za kadmij, svinec in živo srebro, ker količina kovin v emisijah delcev od enega postopka do drugega zelo niha. Upoštevanje teh mejnih vrednosti pa bistveno prispeva k zmanjševanju emisij težkih kovin na splošno. Poleg tega je spremljanje stanja emisij trdnih delcev obi-

emissions is generally less expensive than monitoring individual species and continuous monitoring of individual heavy metals is in general not feasible. Therefore, particulate limit values are of great practical importance and are also laid down in this annex in most cases to complement or replace specific limit values for cadmium or lead or mercury.

3. Limit values, expressed as mg/m³, refer to standard conditions (volume at 273.15 K, 101.3 kPa, dry gas) and are calculated as an average value of one-hour measurements, covering several hours of operation, as a rule 24 hours. Periods of start-up and shutdown should be excluded. The averaging time may be extended when required to achieve sufficiently precise monitoring results. With regard to the oxygen content of the waste gas, the values given for selected major stationary sources shall apply. Any dilution for the purpose of lowering concentrations of pollutants in waste gases is forbidden. Limit values for heavy metals include the solid, gaseous and vapour form of the metal and its compounds, expressed as the metal. Whenever limit values for total emissions are given, expressed as g/unit of production or capacity respectively, they refer to the sum of stack and fugitive emissions, calculated as an annual value.

4. In cases in which an exceeding of given limit values cannot be excluded, either emissions or a performance parameter that indicates whether a control device is being properly operated and maintained shall be monitored. Monitoring of either emissions or performance indicators should take place continuously if the emitted mass flow of particulates is above 10 kg/h. If emissions are monitored, the concentrations of air pollutants in gas-carrying ducts have to be measured in a representative fashion. If particulate matter is monitored discontinuously, the concentrations should be measured at regular intervals, taking at least three independent readings per check. Sampling and analysis of all pollutants as well as reference measurement methods to calibrate automated measurement systems shall be carried out according to the standards laid down by the Comité européen de normalisation (CEN) or the International Organization for Standardization (ISO). While awaiting the development of the CEN or ISO standards, national standards shall apply. National standards can also be used if they provide equivalent results to CEN or ISO standards.

5. In the case of continuous monitoring, compliance with the limit values is achieved if none of the calculated average 24-hour emission concentrations exceeds the limit value or if the 24-hour average of the monitored parameter does not exceed the correlated value of that parameter that was established during a performance test when the control device was being properly operated and maintained. In the case of discontinuous emission monitoring, compliance is achieved if the average reading per check does not exceed the value of the limit. Compliance with each of the limit values expressed as total emissions per unit of production or total annual emissions is achieved if the monitored value is not exceeded, as described above.

II. SPECIFIC LIMIT VALUES FOR SELECTED MAJOR STATIONARY SOURCES

Combustion of fossil fuels (annex II, category 1):

6. Limit values refer to 6% O₂ in flue gas for solid fuels and to 3% O₂ for liquid fuels.

7. Limit value for particulate emissions for solid and liquid fuels: 50 mg/m³.

Sinter plants (annex II, category 2):

8. Limit value for particulate emissions: 50 mg/m³.

Pellet plants (annex II, category 2):

9. Limit value for particulate emissions:

(a) Grinding, drying: 25 mg/m³; and

(b) Pelletizing: 25 mg/m³; or

10. Limit value for total particulate emissions: 40 g/Mg of pellets produced.

Blast furnaces (annex II, category 3):

11. Limit value for particulate emissions: 50 mg/m³.

Electric arc furnaces (annex II, category 3):

12. Limit value for particulate emissions: 20 mg/m³.

Production of copper and zinc, including Imperial Smelting furnaces (annex II, categories 5 and 6):

13. Limit value for particulate emissions: 20 mg/m³.

Production of lead (annex II, categories 5 and 6):

14. Limit value for particulate emissions: 10 mg/m³.

Cement industry (annex II, category 7):

15. Limit value for particulate emissions: 50 mg/m³.

Glass industry (annex II, category 8):

16. Limit values refer to different O₂ concentrations in flue gas depending on furnace type: tank furnaces: 8%; pot furnaces and day tanks: 13%.

17. Limit value for lead emissions: 5 mg/m³.

Chlor-alkali industry (annex II, category 9):

18. Limit values refer to the total quantity of mercury released by a plant into the air, regardless of the emission source and expressed as an annual mean value.

19. Limit values for existing chlor-alkali plants shall be evaluated by the Parties meeting within the Executive Body no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol.

20. Limit value for new chlor-alkali plants: 0.01 g Hg/Mg Cl₂ production capacity.

čajno cenejše kot spremljanje stanja posameznih vrst snovi, stalno spremljanje stanja posameznih težkih kovin pa na splošno ni izvedljivo. Tako imajo mejne vrednosti trdnih delcev veliko praktično vrednost in so tudi določene v tej prilogi večinoma kot dodatni podatek ali namesto posameznih mejnih vrednosti za kadmij ali svinec ali živo srebro.

3. Mejne vrednosti, izražene v mg/m^3 , se nanašajo na standardne pogoje (volumen pri 273,15 K, 101,3 kPa, suhi plin) in se izračunajo kot povprečna vrednost enournih meritev med večurnim obratovanjem, praviloma 24-urnim. Ne upoštevajo se meritve na začetku in koncu merjenja. Čas izračunavanja povprečja se lahko po potrebi podaljša, če se tako dosežejo dovolj natančni rezultati spremljanja stanja. V zvezi z vsebnostjo kisika v odpadnem plinu se uporabljajo dane vrednosti za izbrane večje nepremične vire. Prepovedano je vsakršno redčenje, da bi se znižala koncentracija onesnaževal v odpadnih plinih. Mejne vrednosti za težke kovine vključujejo kovine in njihove spojine v trdnem in plinastem stanju ter v obliki hlapov, izražene kot kovine. Če so dane mejne vrednosti za skupne emisije, izražene kot g/enoto proizvodnje ali zmogljivosti, se nanašajo na seštevek dimnih in ubežnih emisij, izračunanih kot letna vrednost.

4. Kadar ni mogoče izključiti prekoračenja danih mejnih vrednosti, se spremlja stanje parametra emisij ali učinka, ki kaže, ali se nadzorna enota pravilno uporablja in vzdržuje. Če emitirana količina delcev presega 10 kg/h, je treba spremljanje stanja emisij ali kazalnikov učinka izvajati neprekinjeno. Pri spremljanju stanja emisij je treba koncentracije onesnaževal v zraku v plinovodih meriti reprezentativno. Če se stanje delcev ne spremlja stalno, je treba koncentracije meriti v rednih časovnih presledkih, pri čemer so pri posamezni kontroli potrebni vsaj trije neodvisni odčitki vrednosti. Vzorčenje in analiza vseh onesnaževal kakor tudi referenčne metode merjenja za umerjanje avtomatskih merilnih sistemov se izvajajo v skladu s standardi, ki jih določi Evropski odbor za standardizacijo (CEN) ali Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO). Dokler se standardi CEN ali ISO še pripravljajo, se uporabljajo nacionalni standardi. Nacionalni standardi se lahko uporabljajo tudi, če zagotavljajo enake rezultate kot standardi CEN ali ISO.

5. Pri stalnem spremljanju stanja se šteje, da vrednosti ustrezajo mejnim vrednostim, če nobeno od izračunanih povprečij 24-urnih koncentracij emisij ne presega mejne vrednosti ali če 24-urno povprečje nadzorovanega parametra ne preseže korelacijske vrednosti tega parametra, ugotovljene pri preskusu delovanja, če se nadzorna enota pravilno uporablja in vzdržuje. Če se stanje ne spremlja stalno, se šteje, da vrednosti ustrezajo mejnim vrednostim, če povprečje odčitkov pri posamezni kontroli ne preseže mejne vrednosti. Vrednosti ustrezajo vsaki mejni vrednosti, izraženi kot skupne emisije na enoto proizvodnje ali kot skupne letne emisije, če ni presežena nadzorovana vrednost, kot je opisano zgoraj.

II. MEJNE VREDNOSTI ZA IZBRANE VEČJE NEPREMIČNE VIRE

Zgorevanje fosilnih goriv (priloga II, 1. kategorija):

6. mejne vrednosti se nanašajo na 6 odstotkov O_2 v dimnem plinu za trdna goriva in na 3 odstotke O_2 za tekoča goriva.

7. mejna vrednost za emisije trdnih delcev za trdna in tekoča goriva: 50 mg/m^3 .

Naprave za sintranje (priloga II, 2. kategorija):

8. mejna vrednost za emisije trdnih delcev: 50 mg/m^3 .

Naprave za peletiranje (priloga II, 2. kategorija):

9. mejna vrednost za emisije trdnih delcev:

(a) mletje, sušenje: 25 mg/m^3 in

(b) peletiranje: 25 mg/m^3 ali

10. mejna vrednost za skupne emisije trdnih delcev: 40 g/Mg proizvedenih peletov.

Plavži (priloga II, 3. kategorija):

11. mejna vrednost za emisije trdnih delcev: 50 mg/m^3 .

Elektrobločne peči (priloga II, 3. kategorija):

12. mejna vrednost za emisije trdnih delcev: 20 mg/m^3 .

Proizvodnja bakra in cinka, vključno s talilnicami Imperial (priloga II, 5. in 6. kategorija):

13. mejna vrednost za emisije trdnih delcev: 20 mg/m^3 .

Proizvodnja svinca (priloga II, 5. in 6. kategorija):

14. mejna vrednost za emisije trdnih delcev: 10 mg/m^3 .

Proizvodnja cementa (priloga II, 7. kategorija):

15. mejna vrednost za emisije trdnih delcev: 50 mg/m^3 .

Proizvodnja stekla (priloga II, 8. kategorija):

16. Mejne vrednosti se nanašajo na različne koncentracije O_2 v dimnih plinih, odvisno od vrste peči: kadne peči: 8 odstotkov; taljenje v lončnih in suhih kadnih pečeh: 13 odstotkov.

17. Mejna vrednost za emisije svinca: 5 mg/m^3 .

Kloralkalna elektroliza (priloga II, 9. kategorija):

18. Mejne vrednosti se nanašajo na skupno količino živega srebra, ki jo oddaja naprava v zrak, ne glede na vir emisij in so izražene kot letna srednja vrednost.

19. Mejne vrednosti za obstoječe kloralkalne naprave pogodbenice ovrednotijo na zasedanju izvršnega organa najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti tega protokola.

20. Mejna vrednost za nove kloralkalne naprave: 0,01 g Hg/Mg proizvodne zmogljivosti Cl_2 .

Municipal, medical and hazardous waste incineration (annex II, categories 10 and 11):

21. Limit values refer to 11% O₂ concentration in flue gas.

22. Limit value for particulate emissions:

(a) 10 mg/m³ for hazardous and medical waste incineration;

(b) 25 mg/m³ for municipal waste incineration.

23. Limit value for mercury emissions:

(a) 0.05 mg/m³ for hazardous waste incineration;

(b) 0.08 mg/m³ for municipal waste incineration;

(c) Limit values for mercury-containing emissions from medical waste incineration shall be evaluated by the Parties meeting within the Executive Body no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol.

Annex VI

PRODUCT CONTROL MEASURES

1. Except as otherwise provided in this annex, no later than six months after the date of entry into force of the present Protocol, the lead content of marketed petrol intended for on-road vehicles shall not exceed 0.013 g/l. Parties marketing unleaded petrol with a lead content lower than 0.013 g/l shall endeavour to maintain or lower that level.

2. Each Party shall endeavour to ensure that the change to fuels with a lead content as specified in paragraph 1 above results in an overall reduction in the harmful effects on human health and the environment.

3. Where a State determines that limiting the lead content of marketed petrol in accordance with paragraph 1 above would result in severe socio-economic or technical problems for it or would not lead to overall environmental or health benefits because of, *inter alia*, its climate situation, it may extend the time period given in that paragraph to a period of up to 10 years, during which it may market leaded petrol with a lead content not exceeding 0.15 g/l. In such a case, the State shall specify, in a declaration to be deposited together with its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, that it intends to extend the time period and present to the Executive Body in writing information on the reasons for this.

4. A Party is permitted to market small quantities, up to 0.5 per cent of its total petrol sales, of leaded petrol with a lead content not exceeding 0.15 g/l to be used by old on-road vehicles.

5. Each Party shall, no later than five years, or ten years for countries with economies in transition that state their intention to adopt a ten-year period in a declaration to be deposited with their instrument of ratification, acceptance, approval or accession, after the date of entry into force of this Protocol, achieve concentration levels which do not exceed:

(a) 0.05 per cent of mercury by weight in alkaline manganese batteries for prolonged use in extreme conditions (e.g. temperature below 0 °C or above 50 °C, exposed to shocks); and

(b) 0.025 per cent of mercury by weight in all other alkaline manganese batteries.

The above limits may be exceeded for a new application of a battery technology, or use of a battery in a new product, if reasonable safeguards are taken to ensure that the resulting battery or product without an easily removable battery will be disposed of in an environmentally sound manner. Alkaline manganese button cells and batteries composed of button cells shall also be exempted from this obligation.

Annex VII

PRODUCT MANAGEMENT MEASURES

1. This annex aims to provide guidance to Parties on product management measures.

2. The Parties may consider appropriate product management measures such as those listed below, where warranted as a result of the potential risk of adverse effects on human health or the environment from emissions of one or more of the heavy metals listed in annex I, taking into account all relevant risks and benefits of such measures, with a view to ensuring that any changes to products result in an overall reduction of harmful effects on human health and the environment:

(a) The substitution of products containing one or more intentionally added heavy metals listed in annex I, if a suitable alternative exists;

(b) The minimization or substitution in products of one or more intentionally added heavy metals listed in annex I;

(c) The provision of product information including labelling to ensure that users are informed of the content of one or more intentionally added heavy metals listed in annex I and of the need for safe use and waste handling;

(d) The use of economic incentives or voluntary agreements to reduce or eliminate the content in products of the heavy metals listed in annex I; and

(e) The development and implementation of programmes for the collection, recycling or disposal of products containing one of the heavy metals in annex I in an environmentally sound manner.

3. Each product or product group listed below contains one or more of the heavy metals listed in annex I and is the subject of regulatory or voluntary action by at least one Party to the Convention based for a significant part on the contribution of that product to emissions of one or more of the heavy metals in annex I. However, sufficient information is not yet available to confirm that they are a significant source for all Parties, thereby warranting inclusion in annex VI. Each Party is encouraged to consider available information and, where satisfied of the need to take precautionary measures, to apply product management measures such as those listed in paragraph 2 above to one or more of the products listed below:

Sežiganje komunalnih, medicinskih in nevarnih odpadkov (priloga II, 10. in 11. kategorija):

21. mejne vrednosti se nanašajo na 11-odstotno koncentracijo O₂ v dimnem plinu.

22. mejna vrednost za emisije delcev:

(a) 10 mg/m³ pri sežiganju nevarnih in medicinskih odpadkov;

(b) 25 mg/m³ pri sežiganju komunalnih odpadkov.

23. mejna vrednost za emisije živega srebra:

(a) 0,05 mg/m³ pri sežiganju nevarnih odpadkov;

(b) 0,08 mg/m³ pri sežiganju komunalnih odpadkov;

(c) mejne vrednosti za emisije, ki vsebujejo živo srebro, pri sežiganju medicinskih odpadkov ovrednotijo pogodbenice na zasedanju izvršnega organa najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti tega protokola.

Priloga VI

UKREPI ZA NADZOR NAD PROIZVODI

1. Razen če v tej prilogi ni drugače določeno, najpozneje v šestih mesecih po datumu začetka veljavnosti tega protokola vsebnost svınca v bencinu za motorna vozila, ki je v prodaji, ne sme presežati 0,013 g/l. Pogodbenice, ki prodajajo neosvinčeni bencin z nižjo vsebnostjo svınca kot 0,013 g/l, si prizadevajo to raven ohraniti ali znižati.

2. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da ima zamenjava goriva s tako vsebnostjo svınca, kot je navedena v prvem odstavku, za posledico zmanjšanje celotnih škodljivih vplivov na zdravje ljudi in okolje.

3. Če država ugotovi, da bi zmanjševanje vsebnosti svınca v motornem bencinu, ki je v prodaji, v skladu s prvim odstavkom povzročilo resne družbenogospodarske ali tehnične probleme ali pa bi se skupni škodljivi vplivi na okolje ali zdravje zaradi tega ne zmanjšali, med drugim zaradi podnebnih razmer, lahko rok iz prvega odstavka, v katerem se lahko prodaja osvinčeni bencin z vsebnostjo svınca, ki ne presega 0,15 g/l, podaljša za obdobje do 10 let. V tem primeru država svojo namero o podaljšanju roka navede v izjavi, ki jo deponira hkrati z listino o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu, izvršnemu organu pa predloži pisno obrazložitev razlogov.

4. Pogodbenici se dovoli, da za stara motorna vozila prodaja majhne količine osvinčenega bencina, katerega vsebnost svınca ne presega 0,15 g/l, če to ne presega do 0,5 odstotka njene celotne prodaje motornega bencina.

5. Vse pogodbenice morajo najpozneje v petih letih, države z gospodarstvi v prehodu, ki izrazijo namero o podaljšanju desetletnega roka v izjavi, ki jo deponirajo skupaj z listino o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu, pa najpozneje v desetih letih po datumu začetka veljavnosti tega protokola doseči ravni koncentracij, ki ne presežajo:

(a) 0,05 utežnega odstotka živega srebra v manganovih alkalnih baterijah za daljšo uporabo v skrajnih razmerah (na primer temperature pod 0 °C ali nad 50 °C, izpostavljenost udarcem) in

(b) 0,025 utežnega odstotka živega srebra v vseh drugih manganovih alkalnih baterijah.

Zgornje mejne vrednosti se lahko prekoračijo pri novih vrstah uporabe tehnologije baterij ali za uporabo baterij v novem prizvodu, če se sprejmejo ustrezni varnostni ukrepi, da se izdelane baterije ali proizvodi, pri katerih baterij ni mogoče enostavno odstraniti, odstranjujejo na okolju primeren način. Manganove alkalne gumbaste celice in baterije, sestavljene iz gumbastih celic, ne spadajo med te obveznosti.

Priloga VII

UKREPI ZA GOSPODARJENJE S PROIZVODI

1. Cilj te priloge je oblikovati smernice za ukrepe za gospodarjenje s proizvodi za pogodbenice.

2. Pogodbenice lahko izbirajo med primernimi ukrepi za gospodarjenje s proizvodi, kot na primer ukrepi v nadaljevanju, kot rezultat mogoče nevarnosti škodljivih vplivov emisij ene ali več težkih kovin iz priloge I na zdravje ljudi ali okolje ob upoštevanju vseh večjih pomanjklivosti in koristi takih ukrepov, s katerimi naj bi se zagotovilo, da bi vse spremembe proizvoda povzročale manjše škodljive vplive na zdravje ljudi in okolje:

(a) nadomeščanje proizvodov, ki vsebujejo eno ali več namerno dodanih težkih kovin iz priloge I, če obstaja ustrezen nadomestni proizvod;

(b) zmanjšanje na najmanjšo možno mero ali nadomestitev ene ali več namerno dodanih težkih kovin iz priloge I v proizvodih;

(c) navajanje podatkov o proizvodu, vključno z označevanjem, da so uporabniki obveščeni o vsebnosti ene ali več namerno dodanih težkih kovin iz priloge I in o potrebi po varni uporabi in ravnanju z odpadki;

(d) uporaba gospodarskih spodbud ali prostovoljnih dogovorov za zmanjšanje ali odpravo vsebnosti težkih kovin iz priloge I v proizvodih in

(e) priprava in izvajanje programov za zbiranje, recikliranje ali odstranjevanje proizvodov, ki vsebujejo katero od težkih kovin iz priloge I na okolju varen način.

3. Vsak proizvod ali skupina proizvodov, naštetih v nadaljevanju, vsebuje eno ali več težkih kovin iz priloge I in zanjo velja ureditveni ali prostovoljni ukrep najmanj ene pogodbenice konvencije, ki večinoma temelji na prispevku tega proizvoda k emisijam ene ali več težkih kovin iz priloge I. Ni pa še na voljo dovolj podatkov, da bi bilo mogoče trditi, da so pomembnejši vir za vse pogodbenice in jih je zato treba vključiti v prilogo VI. Vse pogodbenice se spodbujajo, naj preučijo razpoložljive podatke in če ugotovijo, da je treba sprejeti previdnostne ukrepe za enega ali več v nadaljevanju naštetih proizvodov, uporabijo ukrepe za gospodarjenje s proizvodi iz drugega odstavka:

(a) Mercury-containing electrical components, i.e. devices that contain one or several contacts/sensors for the transfer of electrical current such as relays, thermostats, level switches, pressure switches and other switches (actions taken include a ban on most mercury-containing electrical components; voluntary programmes to replace some mercury switches with electronic or special switches; voluntary recycling programmes for switches; and voluntary recycling programmes for thermostats);

(b) Mercury-containing measuring devices such as thermometers, manometers, barometers, pressure gauges, pressure switches and pressure transmitters (actions taken include a ban on mercury-containing thermometers and ban on measuring instruments);

(c) Mercury-containing fluorescent lamps (actions taken include reductions in mercury content per lamp through both voluntary and regulatory programmes and voluntary recycling programmes);

(d) Mercury-containing dental amalgam (actions taken include voluntary measures and a ban with exemptions on the use of dental amalgams and voluntary programmes to promote capture of dental amalgam before release to water treatment plants from dental surgeries);

(e) Mercury-containing pesticides including seed dressing (actions taken include bans on all mercury pesticides including seed treatments and a ban on mercury use as a disinfectant);

(f) Mercury-containing paint (actions taken include bans on all such paints, bans on such paints for interior use and use on children's toys; and bans on use in antifouling paints); and

(g) Mercury-containing batteries other than those covered in annex VI (actions taken include reductions in mercury content through both voluntary and regulatory programmes and environmental charges and voluntary recycling programmes).

(a) za električne sestavne dele, ki vsebujejo živo srebro, na primer naprave, ki imajo eno ali več stikal/senzorjev za prenos električnega toka, kot so releji, termostati, nivojska, tlačna in druga stikala (ukrepi vključujejo prepoved večine električnih sestavnih delov, ki vsebujejo živo srebro, prostovoljne programe za nadomestitev nekaterih stikal, ki vsebujejo živo srebro, z elektronskimi ali posebnimi stikali, prostovoljne programe za recikliranje stikal in prostovoljne programe za recikliranje termostatov);

(b) za merilne naprave, ki vsebujejo živo srebro, kot so termometri, manometri, barometri, merilniki tlaka, tlačna stikala in prenosniki tlaka (sprejeti ukrepi vključujejo prepoved termometrov in merilnih inštrumentov, ki vsebujejo živo srebro);

(c) za fluoroscenčne svetilke, ki vsebujejo živo srebro (sprejeti ukrepi vključujejo zmanjšanje vsebnosti živega srebra na svetilko s prostovoljnimi in ureditvenimi programi in prostovoljnimi programi recikliranja);

(d) za zobni amalgam, ki vsebuje živo srebro (sprejeti ukrepi vsebujejo prostovoljne ukrepe in prepoved z izjemami uporabe zobnega amalgama in prostovoljne programe za spodbujanje zajetja zobnega amalgama pred izpuščanjem iz zobnih ordinacij v vodne čistilne naprave);

(e) za fitofarmakološka sredstva, ki vsebujejo živo srebro, vključno s pripravo semen (sprejeti ukrepi vključujejo prepoved vseh fitofarmakoloških sredstev, ki vsebujejo živo srebro, vključno z obdelavo semen in prepovedjo uporabe živega srebra kot razkužila);

(f) za barve, ki vsebujejo živo srebro (sprejeti ukrepi vključujejo prepoved vseh takih barv, prepoved takih barv za notranjo uporabo in barvanje otroških igrač ter prepoved uporabe v premazih za zaščito pred algami) in

(g) za baterije, ki vsebujejo živo srebro, razen baterij iz priloge VI (sprejeti ukrepi vključujejo zmanjšanje vsebnosti živega srebra s prostovoljnimi in ureditvenimi programi, okoljske takse in prostovoljne programe recikliranja).

3. člen

Za izvajanje protokola skrbijo Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za promet.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 801-08/03-7/1

Ljubljana, dne 19. decembra 2003

EPA 1067-III

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

3. Zakon o ratifikaciji Nadaljnega dodatnega protokola k Sporazumu med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil (MNDNATO)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI NADALJNJEGA DODATNEGA PROTOKOLA K SPORAZUMU MED DRŽAVAMI POGODBENICAMI SEVERNOATLANTSKE POGODBE IN DRUGIMI DRŽAVAMI, KI SODELUJEJO V PARTNERSTVU ZA MIR, GLEDE STATUSA NJIHOVIH SIL (MNDNATO)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Nadaljnega dodatnega protokola k Sporazumu med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil (MNDNATO), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. decembra 2003.

Št. 001-22-139/03
Ljubljana, dne 29. decembra 2003

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N

O RATIFIKACIJI NADALJNJEGA DODATNEGA PROTOKOLA K SPORAZUMU MED DRŽAVAMI POGODBENICAMI SEVERNOATLANTSKE POGODBE IN DRUGIMI DRŽAVAMI, KI SODELUJEJO V PARTNERSTVU ZA MIR, GLEDE STATUSA NJIHOVIH SIL (MNDNATO)

1. člen

Ratificira se Nadaljnji dodatni protokol k Sporazumu med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil, sestavljen v Bruslju 19. decembra 1997.

2. člen

Nadaljnji dodatni protokol k Sporazumu med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil se v izvorniku v angleškem in prevodu v slovenski jezik glasi:

**FURTHER ADDITIONAL PROTOCOL
TO THE AGREEMENT AMONG THE STATES
PARTIES TO THE NORTH ATLANTIC TREATY
AND THE OTHER STATES PARTICIPATING IN
THE PARTNERSHIP FOR PEACE REGARDING
THE STATUS OF THEIR FORCES**

Considering the "Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces" and the Additional Protocol thereto, both done at Brussels, June 19, 1995;

Considering the need to establish and regulate the status of NATO military headquarters and headquarters personnel in the territory of States participating in the Partnership for Peace in order to facilitate the relationship with the Armed Forces of individual Partnership for Peace nations;

Considering the need to provide appropriate status for personnel of the Armed Forces of Partner States attached to or associated with NATO military headquarters; and

Considering that the circumstances in particular NATO Member States or Partner States may make it desirable to meet the needs described above through the means of the present Protocol;

The Parties to the present Protocol have agreed as follows:

**NADALJNJI DODATNI PROTOKOL
K SPORAZUMU MED DRŽAVAMI
POGODBENICAMI SEVERNOATLANTSKE
POGODBE IN DRUGIMI DRŽAVAMI, KI
SODELUJEJO V PARTNERSTVU ZA MIR,
GLEDE STATUSA NJIHOVIH SIL**

Ob upoštevanju Sporazuma med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil in Dodatnega protokola k njemu, podpisanih 19. junija 1995 v Bruslju,

ob upoštevanju potrebe po ustanovitvi in ureditvi statusa vojaških poveljstev Nata ter osebja poveljstev na ozemlju držav, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, da bi olajšali odnose z oboroženimi silami posameznih držav, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir,

ob upoštevanju potrebe po zagotovitvi ustreznega statusa osebja oboroženih sil držav partneric, ki je dodano vojaškimi poveljstvom Nata ali je z njimi povezano, in

glede na to, da je morda s tem protokolom zaželeno zadostiti opisanim potrebam zaradi okoliščin v določenih državah članicah Nata ali državah partnericah,

so se podpisnice dogovorile, kot sledi:

ARTICLE I

For purposes of the present Protocol, the expression
1) "Paris Protocol" means the Protocol on the Status of International Military Headquarters set up pursuant to the North Atlantic Treaty", done at Paris, August 28, 1952.

a. The "Agreement," wherever the expression appears in the Paris Protocol, shall be construed to mean the NATO Status of Forces Agreement as made applicable through the "Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces," done at Brussels, June 19, 1995.

b. The "force" and "civilian component", wherever those expressions appear in the Paris Protocol, have the meanings defined in Article 3 of the Paris Protocol and shall also include such persons attached to or associated with NATO military headquarters from other States Parties participating in the Partnership for Peace.

c. "Dependent", wherever the expression appears in the Paris Protocol, means the spouse of a member of a force or civilian component as defined in paragraph b. of the present Article, or a child of such member depending on him or her for support.

2) "PfP SOFA," wherever the expression appears in the present Protocol, means the "Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces," done at Brussels, June 19, 1995.

3) "NATO" means the North Atlantic Treaty Organization.

4) "NATO military headquarters" means Allied Headquarters and other international military headquarters or organizations falling within Article 1 and Article 14 of the Paris Protocol.

ARTICLE II

Without prejudice to the rights of States of States which are Members of NATO or participants in the Partnership for Peace but which are not Parties to the present Protocol, the Parties hereto shall apply provisions identical to those set forth in the Paris Protocol, except as modified in the present Protocol, with respect to the activities of NATO military headquarters and their military and civilian personnel carried out in the territory of a Party hereto.

ARTICLE III

1) In addition to the area to which the Paris Protocol applies, the present Protocol shall apply to the territory of all States Parties to the present Protocol, as described in Article II paragraph 1 of the PfP SOFA.

2) For purposes of the present Protocol, references in the Paris Protocol to the North Atlantic Treaty area shall be deemed to include the territories referred to in paragraph 1 of the present Article.

ARTICLE IV

For purposes of implementing the present Protocol with respect to matters involving Partner States, provisions of the Paris Protocol that provide for differences to be referred to the North Atlantic Council shall be construed to require the Parties concerned to negotiate between or among themselves without recourse to any outside jurisdiction.

ARTICLE V

1) The present Protocol shall be open for signature by any State that is a signatory of the PfP SOFA.

2) The present Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Government of the United States of America, which shall notify all signatory States of each such deposit.

I. ČLEN

V tem protokolu izraz

1) Pariški protokol pomeni Protokol o statusu mednarodnih vojaških poveljstev, ustanovljenih v skladu s Severnoatlantsko pogodbo, podpisan 28. avgusta 1952 v Parizu;

a) pod "Sporazumom" se, kadar se izraz pojavi v Pariškem protokolu, razume Sporazum o statusu Nata, kot ga je uveljavil Sporazum med državami pogodbenicami Severnoatlantskega pakta in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil, podpisan 19. junija 1995 v Bruslju;

b) "sila" in "civilni del" imata, kadar se ta izraza pojavita v Pariškem protokolu, pomen, opredeljen v 3. členu Pariškega protokola, in zajemata tudi osebe iz drugih držav pogodbenic, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, ki so dodane vojaškim poveljstvom Nata ali so z njimi povezane;

c) "vzdrževani družinski član", kadar se ta izraz pojavi v Pariškem protokolu, pomeni zakonskega partnerja pripadnika sile ali njenega civilnega dela, kot je opredeljeno v odstavku b tega člena, ali otroka takega pripadnika, ki je odvisen od njegove podpore;

2) "PzM SOFA", kadar se izraz pojavi v tem protokolu, pomeni Sporazum med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil, podpisan 19. junija 1995 v Bruslju;

3) "Nato" pomeni Organizacijo Severnoatlantske pogodbe;

4) "vojaška poveljstva Nata" pomeni zavezniška poveljstva in druga mednarodna vojaška poveljstva ali organizacije iz 1. in 14. člena Pariškega protokola.

II. ČLEN

Brez poseganja v pravice držav, ki so članice Nata ali sodelujejo v Partnerstvu za mir, niso pa podpisnice tega protokola, podpisnice tega protokola uporabljajo v zvezi z dejavnostmi, ki jih vojaška poveljstva Nata ter njihovo vojaško in civilno osebje opravljajo na ozemlju podpisnice tega protokola, določbe, enake določbam Pariškega protokola, razen tistih, ki so spremenjene s tem protokolom.

III. ČLEN

1) Poleg območja, na katerem se uporablja Pariški protokol, se ta protokol uporablja na ozemlju vseh držav podpisnic tega protokola, ko je opisano v prvem odstavku II. člena PzM SOFA.

2) Za namene tega protokola se šteje, da sklicevanje na Severnoatlantsko pogodbo v Pariškem protokolu vključuje ozemlja, omenjena v prvem odstavku tega člena.

IV. ČLEN

Za namene izvajanja tega protokola v zvezi z zadevami, ki vključujejo države partnerice, se določbe Pariškega protokola, ki predvidevajo, da se neskladja predložijo Severnoatlantskemu svetu, razlagajo tako, da zahtevajo od ustreznih podpisnic, da se med seboj pogajajo brez uporabe zunanje jurisdikcije.

V. ČLEN

1) Ta protokol je na voljo za podpis vsem državam, ki so podpisnice PzM SOFA.

2) Ta protokol se ratificira, sprejme ali odobri. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se deponirajo pri Vladi Združenih držav Amerike, ki o vsakem takem deponiranju uradno obvesti vse države podpisnice.

3) As soon as two or more signatory States have deposited their instruments of ratification, acceptance or approval, the present Protocol shall come into force in respect of those States. It shall come into force in respect of each other signatory State on the date of the deposit of its instrument.

ARTICLE VI

The present Protocol may be denounced by any Party to this Protocol by giving written notification of denunciation to the Government of the United States of America, which will notify all signatory States of each such notification. The denunciation shall take effect one year after receipt of the notification by the Government of the United States of America. After the expiration of this period of one year, the present Protocol shall cease to be in force as regards the Party that denounces it, except for the settlement of outstanding claims that arose before the day on which the denunciation takes effect, but shall continue in force for the remaining Parties.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized, have signed this Protocol.

Done in Brussels, this nineteenth day of December, 1997 in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single original which shall be deposited in the Archives of the Government of the United States of America. The Government of the United States of America shall transmit certified copies thereof to all the signatory States.

3) Ko svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi deponirata dve državi ali več držav, začne ta protokol veljati za te države. Z vsako drugo državo podpisnico začne veljati na dan deponiranja njene listine.

VI. ČLEN

Ta protokol lahko odpove vsaka podpisnica tega protokola s pisnim uradnim obvestilom o odpovedi Vladi Združenih držav Amerike, ki bo o vsakem takem obvestilu uradno obvestila vse države podpisnice. Odpoved začne veljati eno leto potem, ko Vlada Združenih držav Amerike prejme uradno obvestilo. Po izteku tega enoletnega obdobja protokol preneha veljati zapodpisnico, ki ga je odpovedala, razen za reševanje odprtih zahtevkov, ki izvirajo iz časa pred dnem, ko je odpoved začela veljati, vendar ostane veljaven za preostale podpisnice.

V potrditev tega so podpisani, ki so pravilno pooblaščen, podpisali protokol.

Podpisano v Bruslju 19. decembra 1997 v angleškem in francoskem jeziku, pri čemer sta besedili enako verodostojni, v enem izvorniku, ki se deponira v arhivu Vlade Združenih držav Amerike. Vlada Združenih držav Amerike pošlje overjene kopije vsem državam podpisnicam.

3. člen

Za izvajanje Nadaljnega dodatnega protokola k Sporazumu med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil skrbi Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije - Mednarodne pogodbe.

Št. 200-10/03-31/1
Ljubljana, dne 19. decembra 2003
EPA 1060-III

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

4. Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Zvezne republike Nemčije o vzajemnem varovanju zaupnih podatkov (BDEVZV)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO ZVEZNE REPUBLIKE NEMČIJE O VZAJEMNEM VAROVANJU ZAUPNIH PODATKOV (BDEVZV)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Zvezne republike Nemčije o vzajemnem varovanju zaupnih podatkov (BDEVZV), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. december 2003.

Št. 001-22-135/03

Ljubljana, dne 29. decembra 2003

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO ZVEZNE REPUBLIKE NEMČIJE O VZAJEMNEM VAROVANJU ZAUPNIH PODATKOV (BDEVZV)

1. člen

Ratificira se Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Zvezne republike Nemčije o vzajemnem varovanju zaupnih podatkov, podpisan v Ljubljani 12. junija 2001.

2. člen

Sporazum se v izvirniku v slovenskem in nemškem jeziku glasi:

**S P O R A Z U M
MED VLADO
REPUBLIKE SLOVENIJE
IN VLADO ZVEZNE REPUBLIKE NEMČIJE
O VZAJEMNEM VAROVANJU ZAUPNIH
PODATKOV**

**A B K O M M E N
ZWISCHEN DER REGIERUNG
DER REPUBLIK SLOWENIEN
UND DER REGIERUNG
DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
ÜBER DEN GEGENSEITIGEN SCHUTZ VON
VERSCHLUSSSACHEN**

Vlada Republike Slovenije
in

Vlada Zvezne republike Nemčije

sta se z namenom zagotoviti varnost vseh zaupnih podatkov, ki jih je kot take razvrstil pristojni organ ene pogodbenice ali so bili razvrščeni po njegovi odredbi in so jih drugi pogodbenici poslali organi ali službe, ki so bili v ta namen izrecno pooblašeni, da bi tako zadostili zahtevam javne uprave, ali pa so bili poslani na podlagi državnih pogodb z javnimi ali zasebnimi službami obeh držav ali naročil le-tem, in

za uresničitev zamisli, da se oblikuje varnostna ureditev, ki naj velja za vse sporazume o sodelovanju, ki jih bosta pogodbenici med seboj sklenili, in za naročila, ki jih bosta dali, in s katerimi je povezana izmenjava zaupnih podatkov,

sporazumeli, kot sledi:

1. člen

Opredeleitev pojma in primerljivost

(1) Zaupni podatki v smislu tega sporazuma so:

a) v Republiki Sloveniji:

podatki, ki se v javnem interesu obravnavajo kot zaupni, ne glede na svojo obliko. Podatki so lahko ustni, vizualni ali v dokumentarni obliki ali v obliki opreme ali tehnologije.

Die Regierung der Republik Slowenien
und

die Regierung der Bundesrepublik Deutschland -

in der Absicht, die Sicherheit aller Verschlusssachen zu gewährleisten, die von der zuständigen Behörde einer Vertragspartei oder auf deren Veranlassung eingestuft und der anderen Vertragspartei über die hierfür ausdrücklich ermächtigten Behörden oder Stellen zu dem Zweck, den Erfordernissen der öffentlichen Verwaltung zu entsprechen, oder im Rahmen staatlicher Verträge und Aufträge mit öffentlichen oder privaten Stellen beider Länder übermittelt wurden,

geleitet von der Vorstellung, eine Sicherheitsregelung zu schaffen, die für alle zwischen den Vertragsparteien zu schließenden Abkommen über Zusammenarbeit und zu vergebende Aufträge, die einen Austausch von Verschlusssachen mit sich bringen, gelten soll -

sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

Begriffsbestimmung und Vergleichbarkeit

(1) Verschlusssachen im Sinne dieses Abkommens sind:

a) In der Republik Slowenien:

Daten, die im öffentlichen Interesse als geheimhaltungsbedürftig behandelt werden, ungeachtet ihrer Form. Daten können in mündlicher, visueller oder dokumentarischer Form oder in Form von Ausstattung oder Technologie vorkommen.

Zaupni podatki so označeni z naslednjimi stopnjami zaupnosti:

1. s stopnjo STROGO ZAUPNO so označeni podatki, katerih razkritje ali odtujitev bi lahko imela za državo hude posledice;

2. s stopnjo ZAUPNO so označeni podatki, katerih razkritje ali odtujitev bi lahko povzročila škodljive posledice za varnost in obrambno pripravljenost;

3. s stopnjo INTERNO so označeni podatki o delu državnega organa, s katerimi smejo zaradi izvajanja nalog organa ravnati samo zaposleni;

b) v Zvezni republiki Nemčiji:

dejstva, predmeti ali spoznanja, ki se v javnem interesu obravnavajo kot zaupni, ne glede na svojo obliko. Uradna služba jih kot take razvršča glede na potrebno stopnjo varovanja ali pa so tako razvrščeni na njeno zahtevo.

Zaupni podatki so:

1. GEHEIM, kadar bi seznanitev nepooblaščenih oseb s temi podatki lahko ogrozila varnost Zvezne republike Nemčije ali ene od njenih dežel ali zelo škodovala njihovim interesom;

2. VS-VERTRAULICH, kadar bi seznanitev nepooblaščenih oseb s temi podatki lahko škodovala interesom Zvezne republike Nemčije ali ene od njenih dežel;

3. VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH, kadar bi seznanitev nepooblaščenih oseb s temi podatki lahko imela škodljive posledice za interese Zvezne republike Nemčije ali ene od njenih dežel.

(2) Glede na to se pogodbenici sporazumeta, da so med seboj primerljive stopnje zaupnosti podatkov:

Zvezna republika Nemčija	Republika Slovenija
GEHEIM	STROGO ZAUPNO
VS-VERTRAULICH	ZAUPNO
VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH	INTERNO

(3) Za zaupne podatke stopnje zaupnosti VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH/INTERNO ne veljajo določbe tretjega odstavka 2. člena glede nujnosti varnostnega preverjanja, 3. in 4. člena, prvega do tretjega odstavka 6. člena ter 7. člena.

2. člen

Notranjdržavni ukrepi

(1) Pogodbenici v okviru notranjega prava sprejmeta vse ustrezne ukrepe za varovanje zaupnih podatkov, ki se pošiljajo po tem sporazumu ali nastanejo pri izvajalcu v zvezi z naročilom z zaupnimi podatki. Zaupnim podatkom te vrste zagotovita najmanj enako varovanje zaupnosti, kot velja v postopku za lastne zaupne podatke ustrezne stopnje zaupnosti.

(2) Pogodbenici ne bosta omogočili dostopa tretjim osebam do takih zaupnih podatkov brez predhodnega soglasja organa, ki je odredil razvrstitev, in bosta zaupne podatke uporabljali izključno za navedeni namen.

(3) Do zaupnih podatkov smejo imeti dostop le osebe, ki morajo biti zaradi službenih dolžnosti seznanjene s podatki in so bile varnostno preverjene vsaj tako temeljito kot osebe, ki imajo dostop do državnih zaupnih podatkov ustrezne stopnje zaupnosti.

Verschlussachen sind mit folgenden Verschlussachengraden gekennzeichnet:

1. Mit dem Grad STROGO ZAUPNO sind die Daten gekennzeichnet, deren Aufdeckung oder Entnahme für den Staat schwerwiegende Folgen haben könnte.

2. Mit dem Grad ZAUPNO sind die Daten gekennzeichnet, deren Aufdeckung oder Entnahme schädliche Folgen für die Sicherheit und Verteidigungsbereitschaft verursachen könnte.

3. Mit dem Grad INTERNO sind die Daten über die Tätigkeiten einer Staatsbehörde gekennzeichnet, deren Behandlung wegen der Durchführung der Aufgaben der Behörde auf die Bediensteten beschränkt sein muss.

b) In der Bundesrepublik Deutschland:

im öffentlichen Interesse geheimhaltungsbedürftige Tatsachen, Gegenstände oder Erkenntnisse, unabhängig von ihrer Darstellungsform. Sie werden entsprechend ihrer Schutzbedürftigkeit von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung eingestuft.

Eine Verschlussache ist

1. GEHEIM, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte die Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder gefährden oder ihren Interessen schweren Schaden zufügen kann;

2. VS-VERTRAULICH, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte für die Interessen der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder schädlich sein kann;

3. VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH, wenn die Kenntnisnahme durch Unbefugte für die Interessen der Bundesrepublik Deutschland oder eines ihrer Länder nachteilig sein kann.

(2) Demnach vereinbaren die Vertragsparteien, dass folgende Verschlussachengrade vergleichbar sind:

Bundesrepublik Deutschland	Republik Slowenien
GEHEIM	STROGO ZAUPNO
VS-VERTRAULICH	ZAUPNO
VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH	INTERNO

(3) Für Verschlussachen des Verschlussachengrads VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH/INTERNO finden die Vereinbarungen im nachstehenden Artikel 2 Absatz 3 im Hinblick auf die Notwendigkeit einer Sicherheitsüberprüfung, Artikel 3 und 4, Artikel 6 Absätze 1 bis 3 sowie Artikel 7 keine Anwendung.

Artikel 2

Innerstaatliche Maßnahmen

(1) Die Vertragsparteien treffen im Rahmen ihres innerstaatlichen Rechts alle geeigneten Maßnahmen, um Verschlussachen, die nach diesem Abkommen übermittelt werden oder beim Auftragnehmer im Zusammenhang mit einem Verschlussachenauftrag entstehen, zu schützen. Sie gewähren derartigen Verschlussachen mindestens den gleichen Geheimschutz, wie er im Verfahren für eigene Verschlussachen des entsprechenden Verschlussachengrads gilt.

(2) Die Vertragsparteien werden die betreffenden Verschlussachen nicht ohne vorherige Zustimmung der Behörde, die die Einstufung veranlasst hat, Dritten zugänglich machen und die Verschlussachen ausschließlich für den angegebenen Zweck verwenden.

(3) Die Verschlussachen dürfen insbesondere nur solchen Personen zugänglich gemacht werden, deren dienstliche Aufgaben die Kenntnis notwendig machen und die nach der erforderlichen Sicherheitsüberprüfung, die mindestens so streng sein muss wie die für den Zugang zu nationalen Verschlussachen der entsprechenden Einstufung, zum Zugang ermächtigt sind.

(4) Pogodbenici na svojem ozemlju skrbita za potrebne varnostne preglede in za upoštevanje varnostnih določb.

3. člen

Priprava naročil z zaupnimi podatki

Če ena od pogodbenic namerava dati naročilo z zaupnimi podatki izvajalcu z ozemlja druge pogodbenice oziroma za to pooblasti izvajalca na svojem ozemlju, si mora od pristojnega organa druge pogodbenice pred tem priskrbeti zagotovilo, da je predlagani izvajalec varnostno preverjen do ustrezne stopnje zaupnosti in da ima primerne varnostne ukrepe za zagotovitev ustreznega varovanja zaupnih podatkov. To zagotovilo vsebuje tudi obvezo, da je postopek, po katerem preverjeni izvajalec varuje zaupnost, v skladu z notranjedržavnimi določbami o varovanju zaupnosti in da ga nadzira vlada.

4. člen

Izvajanje naročil z zaupnimi podatki

(1) Za naročnika pristojni organ je odgovoren, da je vsak zaupen podatek, ki se pošlje ali nastane na podlagi naročila, razvrščen v ustrezno stopnjo zaupnosti.

Če za izvajalca pristojni organ od druge pogodbenice to zahteva, mu ta v obliki seznama (seznam stopenj zaupnosti) sporoči sprejeto razvrščanje po stopnjah zaupnosti. V tem primeru pouči obenem tudi za izvajalca pristojni organ druge pogodbenice o tem, da se je izvajalec pri naročniku obvezal, da bo upošteval določbe svoje vlade glede ravnanja z zaupnimi podatki, ki so mu bili zaupani, in po potrebi pristojnim domačim oblastem dal ustrezno izjavo (določbo o varovanju zaupnosti).

(2) Če je za izvajalca pristojni organ od organa, ki je pristojen za naročnika, zahteval in dobil seznam stopenj zaupnosti, pisno potrdi prejem in pošlje seznam izvajalcu naročila.

(3) Za izvajalca pristojni organ vedno zagotovi, da izvajalec z deli naročila, ki jih je treba varovati kot zaupne, ravna v skladu z določbo o varovanju zaupnosti kot z zaupnimi podatki lastne države glede na vsakokratno stopnjo zaupnosti s seznama stopenj zaupnosti, ki mu je bil dostavljen.

(4) Če pristojni organ dovoli prenos naročila na podizvajalce, ustrezno veljajo določbe iz prvega in tretjega odstavka.

(5) Pogodbenici poskrbita, da se odda naročilo z zaupnimi podatki oziroma da se začne z izvajanjem delov naročila, ki jih je treba varovati kot zaupne, šele takrat, ko je izvajalec sprejel vse potrebne ukrepe za varovanje zaupnosti oziroma ko je zagotovil, da bodo ti lahko pravočasno sprejeti.

5. člen

Označevanje

(1) Poslane zaupne podatke označi za njihovega prejemnika pristojni organ z notranjepravno primerljivo stopnjo zaupnosti ali pa se tako označijo po njegovi odredbi.

(2) Obveznost označevanja stopnje zaupnosti velja tudi za zaupne podatke, ki nastanejo ali so razmnoženi v državi prejemnici v zvezi z naročili z zaupnimi podatki.

(4) Die Vertragsparteien sorgen innerhalb ihres Hoheitsgebiets für die erforderlichen Sicherheitsinspektionen und für die Einhaltung der Sicherheitsbestimmungen.

Artikel 3

Vorbereitung von Verschlusssachenaufträgen

Beabsichtigt eine Vertragspartei, einen Verschlusssachenauftrag an einen Auftragnehmer im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei zu vergeben, beziehungsweise beauftragt sie einen Auftragnehmer in ihrem Hoheitsgebiet, dies zu tun, so holt sie zuvor von der zuständigen Behörde der anderen Vertragspartei eine Versicherung dahingehend ein, dass der vorgeschlagene Auftragnehmer bis zu dem angemessenen Verschlusssachengrad sicherheitsüberprüft ist und über geeignete Sicherheitsvorkehrungen verfügt, um einen angemessenen Schutz der Verschlusssachen zu gewährleisten. Diese Versicherung beinhaltet die Verpflichtung sicherzustellen, dass das Geheimschutzverfahren des überprüften Auftragnehmers in Einklang mit den innerstaatlichen Geheimschutzbestimmungen steht und von der Regierung überwacht wird.

Artikel 4

Durchführung von Verschlusssachenaufträgen

(1) Die für den Auftraggeber zuständige Behörde ist dafür verantwortlich, dass jede Verschlusssache, die im Rahmen eines Auftrags übermittelt wird oder entsteht, in einen Verschlusssachengrad eingestuft wird. Auf Anforderung der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde der anderen Vertragspartei teilt sie dieser in Form einer Liste (Verschlusssacheneinstufungsliste) die vorgenommenen Verschlusssacheneinstufungen mit. In diesem Falle unterrichtet sie gleichzeitig die für den Auftragnehmer zuständige Behörde der anderen Vertragspartei darüber, dass der Auftragnehmer sich dem Auftraggeber gegenüber verpflichtet hat, für die Behandlung von Verschlusssachen, welche ihm anvertraut werden, die Geheimschutzbestimmungen seiner eigenen Regierung anzuerkennen und gegebenenfalls gegenüber der zuständigen Heimatbehörde eine entsprechende Erklärung (Geheimschutzklausel) abzugeben.

(2) Soweit die für den Auftragnehmer zuständige Behörde eine Verschlusssacheneinstufungsliste von der für den Auftraggeber zuständigen Behörde angefordert und erhalten hat, bestätigt sie den Empfang schriftlich und leitet die Liste an den Auftragnehmer weiter.

(3) In jedem Fall stellt die für den Auftragnehmer zuständige Behörde sicher, dass der Auftragnehmer die geheimschutzbedürftigen Teile des Auftrags entsprechend der Geheimschutzklausel als Verschlusssache des eigenen Staates nach dem jeweiligen Verschlusssachengrad der ihm zugeleiteten Verschlusssacheneinstufungsliste behandelt.

(4) Soweit die Vergabe von VS-Unteraufträgen von der zuständigen Behörde zugelassen ist, gelten Absätze 1 und 3 entsprechend.

(5) Die Vertragsparteien sorgen dafür, dass ein Verschlusssachenauftrag erst dann vergeben beziehungsweise dass an den geheimschutzbedürftigen Teilen mit den Arbeiten erst dann begonnen wird, wenn die erforderlichen Geheimschutzvorkehrungen beim Auftragnehmer getroffen worden sind oder rechtzeitig getroffen werden können.

Artikel 5

Kennzeichnung

(1) Die übermittelten Verschlusssachen werden von der für ihren Empfänger zuständigen Behörde oder auf ihre Veranlassung mit dem vergleichbaren nationalen Verschlusssachengrad gekennzeichnet.

(2) Die Kennzeichnungspflicht gilt auch für Verschlusssachen, die im Empfängerstaat im Zusammenhang mit Verschlusssachenaufträgen entstehen oder die vervielfältigt werden.

(3) Stopnje zaupnosti podatkov spremeni ali odpravi za prejemnika zaupnih podatkov pristojni organ na zahtevo pristojnega organa države izvora podatkov. Pristojni organ države izvora podatkov šest tednov vnaprej sporoči pristojnemu organu druge pogodbenice, da namerava spremeniti ali odpraviti stopnje zaupnosti podatkov.

6. člen

Posredovanje zaupnih podatkov

(1) Zaupni podatki se načeloma pošiljajo iz ene države v drugo po diplomatski ali vojaški kurirski službi. Pristojni organ potrdi prejem zaupnih podatkov in jih v skladu z notranjepravnimi varnostnimi določbami pošlje naprej prejemniku.

(2) Pristojni organi se lahko za točno določeni primer dogovorijo - na splošno ali z določenimi omejitvami - da se smejo zaupni podatki pod pogoji tretjega odstavka smejo prenesti ne le po diplomatski ali vojaški kurirski poti, ampak tudi drugače, če bi vztrajanje pri kurirski poti lahko neprimerno otežilo prenos ali izvedbo.

(3) V primerih iz drugega odstavka:

– mora prenašalec imeti pooblastilo za dostop do zaupnih podatkov primerljive stopnje zaupnosti;

– mora odpošiljatelj hraniti seznam odposlanih zaupnih podatkov; en izvod tega seznama je treba izročiti prejemniku, da ga preda pristojnemu organu;

– morajo biti zaupni podatki zapakirani po predpisih, ki veljajo za notranji promet;

– mora biti ob predaji zaupnih podatkov podpisano potrdilo o prejemu;

– mora prenašalec imeti pri sebi kurirsko izkaznico, ki jo je izdal varnostni organ, pristojen za službo, ki podatke pošilja ali prejema.

(4) Za prenos zaupnih podatkov večjega obsega pristojni organi določijo prevoz, prevozno pot in varnostno spremstvo za vsak primer posebej.

(5) Zaupni podatki stopnje zaupnosti VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH/INTERNO se prejemniku z ozemlja druge pogodbenice lahko pošljejo po pošti.

7. člen

Obiski

(1) Obiskovalcem z ozemlja ene pogodbenice se samo s predhodnim dovoljenjem pristojnega organa druge pogodbenice omogoči dostop do zaupnih podatkov in ustanov, v katerih poteka delo z zaupnimi podatki, na ozemlju druge pogodbenice.

Dovoljenje se izda samo osebam, ki so bile po zahtevanem varnostnem preverjanju pooblaščenec za dostop do zaupnih podatkov.

(2) Obiskovalce je treba prijaviti pri pristojnem organu pogodbenice, na katere ozemlje potujejo, po tam veljavnih predpisih. Pristojni organi obeh strani sporočijo drug drugemu podrobnosti o prijavi in zagotovijo varovanje osebnih podatkov.

(3) Verschlussachengrade werden von der für den Empfänger einer Verschlussache zuständigen Behörde auf Ersuchen der zuständigen Behörde des Ursprungsstaats geändert oder aufgehoben. Die zuständige Behörde des Ursprungsstaats teilt der zuständigen Behörde der anderen Vertragspartei ihre Absicht, einen Verschlussachengrad zu ändern oder aufzuheben, sechs Wochen im Voraus mit.

Artikel 6

Übermittlung von Verschlussachen

(1) Verschlussachen werden von einem Staat in den anderen grundsätzlich durch den diplomatischen oder militärischen Kurierdienst befördert. Die zuständige Behörde bestätigt den Empfang der Verschlussache und leitet sie gemäß den nationalen Sicherheitsbestimmungen an den Empfänger weiter.

(2) Die zuständigen Behörden können für ein genau bezeichnetes Vorhaben - allgemein oder unter Festlegung von Beschränkungen - vereinbaren, dass Verschlussachen unter den Bedingungen des Absatzes 3 auf einem anderen als dem diplomatischen oder militärischen Kurierweg befördert werden dürfen, sofern die Einhaltung des Kurierwegs den Transport oder die Ausführung unangemessen erschweren könnte.

(3) In den in Absatz 2 genannten Fällen muss

– der Befördernde zum Zugang zu Verschlussachen des vergleichbaren Verschlussachengrads ermächtigt sein;

– bei der absendenden Stelle ein Verzeichnis der beförderten Verschlussachen verbleiben; ein Exemplar dieses Verzeichnisses ist dem Empfänger zur Weiterleitung an die zuständige Behörde zu übergeben;

– die Verschlussache nach den für die Inlandsbeförderung geltenden Bestimmungen verpackt sein;

– die Übergabe der Verschlussachen gegen Empfangsbescheinigung erfolgen;

– der Befördernde einen von der für die versendende oder die empfangende Stelle zuständigen Sicherheitsbehörde ausgestellten Kurierausweis mit sich führen.

(4) Für die Beförderung von Verschlussachen von erheblichem Umfang werden Transport, Transportweg und Begleitschutz im Einzelfall durch die zuständigen Behörden festgelegt.

(5) Verschlussachen der Einstufung VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH/INTERNO können an Empfänger im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei mit der Post versandt werden.

Artikel 7

Besuche

(1) Besuchern aus dem Hoheitsgebiet einer Vertragspartei wird im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei Zugang zu Verschlussachen sowie zu Einrichtungen, in denen an Verschlussachen gearbeitet wird, nur mit vorhergehender Erlaubnis der zuständigen Behörde der zu besuchenden Vertragspartei gewährt. Sie wird nur Personen erteilt, die nach der erforderlichen Sicherheitsüberprüfung zum Zugang zu Verschlussachen ermächtigt sind.

(2) Besucher sind bei der zuständigen Behörde der Vertragspartei, in deren Hoheitsgebiet sie einreisen, nach den in diesem Hoheitsgebiet geltenden Bestimmungen anzumelden. Die auf beiden Seiten zuständigen Behörden teilen einander die Einzelheiten der Anmeldung mit und stellen sicher, dass der Schutz personenbezogener Daten eingehalten wird.

8. člen

Kršitve varnostnih določb

(1) Kršitve varnostnih določb, pri katerih ni mogoče izključiti izdaje zaupnih podatkov ali pa se ta domneva ali ugotovi, je treba nemudoma sporočiti drugi pogodbenici.

(2) Kršitve varnostnih določb preiskujejo in spremljajo pristojni organi in sodišča pogodbenice, ki je za to pristojna, po pravu te pogodbenice. Na zahtevo mora druga pogodbenica pomagati pri poizvedovanjih in jo je treba obveščati o rezultatih.

9. člen

Stroški izvajanja varnostnih ukrepov

Stroškov, ki jih imajo pristojni organi ene pogodbenice pri izvajanju varnostnih ukrepov, druga pogodbenica ne povrne.

10. člen

Pristojni organi

Pogodbenici se obvestita, kateri organi so pristojni za izvajanje tega sporazuma.

11. člen

Odnos do drugih dogovorov

Obstoječi področni dogovori med pogodbenicama, s katerimi je urejeno varovanje zaupnih podatkov, veljajo še naprej, če njihove določbe niso v nasprotju s tem sporazumom.

12. člen

Posvetovanja

(1) Pristojni organi pogodbenic se seznanijo z varnostnimi predpisi, ki veljajo na ozemlju druge pogodbenice.

(2) Da bi zagotovili tesno sodelovanje pri izvajanju tega sporazuma, se pristojni organi na zahtevo enega od njih medsebojno posvetujejo.

(3) Vsaka pogodbenica dovoli državnemu varnostnemu organu druge pogodbenice ali vsakemu drugemu sporazumno določenemu organu obiskati svoje ozemlje z namenom, da z njenimi varnostnimi organi razpravlja o postopkih in napravah za varovanje zaupnih podatkov, ki ji jih je dala na razpolago druga pogodbenica. Vsaka pogodbenica pomaga temu organu pri ugotavljanju, ali so informacije, ki ji jih je dala na razpolago druga pogodbenica, dovolj zaščitene. Podrobnosti določijo pristojni organi.

13. člen

Začetek veljavnosti, trajanje, sprememba, odpoved

(1) Ta sporazum začne veljati na dan, ko Vlada Republike Slovenije uradno obvesti Vlado Zvezne republike Nemčije, da so izpolnjeni notranjepravni pogoji za začetek njegove veljavnosti. Odločilen je dan prejema uradnega obvestila.

(2) Ta sporazum je sklenjen za nedoločen čas.

(3) Vsaka pogodbenica lahko kadar koli pisno predlaga spremembo tega sporazuma. Če ena pogodbenica da ustrezen predlog, začneta pogodbenici pogajanja za spremembo sporazuma.

Artikel 8

Sicherheitsverstöße

(1) Sicherheitsverstöße, bei denen eine Preisgabe von Verschlussachen nicht auszuschließen ist, vermutet oder festgestellt wird, sind der anderen Vertragspartei unverzüglich mitzuteilen.

(2) Sicherheitsverstöße werden von den zuständigen Behörden und Gerichten der Vertragspartei, deren Zuständigkeit gegeben ist, nach dem Recht dieser Vertragspartei untersucht und verfolgt. Die andere Vertragspartei soll auf Anforderung diese Ermittlungen unterstützen und ist über das Ergebnis zu unterrichten.

Artikel 9

Kosten der Durchführung von Sicherheitsmaßnahmen

Die den Behörden einer Vertragspartei bei der Durchführung von Sicherheitsmaßnahmen entstandenen Kosten werden von der anderen Vertragspartei nicht erstattet.

Artikel 10

Zuständige Behörden

Die Vertragsparteien unterrichten einander darüber, welche Behörden für die Durchführung dieser Vereinbarung zuständig sind.

Artikel 11

Verhältnis zu anderen Übereinkünften

Zwischen den beiden Vertragsparteien bestehende bereichsbezogene Übereinkünfte, mit denen der Schutz von Verschlussachen geregelt wird, gelten fort, soweit ihre Bestimmungen nicht im Widerspruch zu diesem Abkommen stehen.

Artikel 12

Konsultationen

(1) Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien nehmen von den im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei geltenden Sicherheitsbestimmungen Kenntnis.

(2) Um eine enge Zusammenarbeit bei der Durchführung dieses Abkommens zu gewährleisten, konsultieren die zuständigen Behörden einander auf Antrag einer dieser Behörden.

(3) Jede Vertragspartei erlaubt der nationalen Sicherheitsbehörde der anderen Vertragspartei oder jeder im gegenseitigen Einvernehmen bezeichneten anderen Behörde Besuche in ihrem Hoheitsgebiet zu machen, um mit ihren Sicherheitsbehörden ihre Verfahren und Einrichtungen zum Schutz von Verschlussachen, die ihr von der anderen Vertragspartei zur Verfügung gestellt wurden, zu erörtern. Jede Vertragspartei unterstützt diese Behörde bei der Feststellung, ob solche Informationen, die ihr von der anderen Vertragspartei zur Verfügung gestellt worden sind, ausreichend geschützt werden. Die Einzelheiten werden von den zuständigen Behörden festgelegt.

Artikel 13

Inkrafttreten, Geltungsdauer, Änderung, Kündigung

(1) Dieses Abkommen tritt an dem Tag in Kraft, an dem die Regierung der Republik Slowenien die Regierung der Bundesrepublik Deutschland notifiziert hat, dass die innerstaatlichen Voraussetzungen für das Inkrafttreten erfüllt sind. Maßgebend ist der Tag des Eingangs der Notifikation.

(2) Dieses Abkommen wird auf unbestimmte Zeit geschlossen.

(3) Jede Vertragspartei kann jederzeit schriftlich eine Änderung dieses Abkommens beantragen. Wird von einer Vertragspartei ein entsprechender Antrag gestellt, so werden von den Vertragsparteien Verhandlungen über die Änderung der Abkommens aufgenommen.

(4) Vsaka pogodbenica lahko ta sporazum ob upoštevanju šestmesečnega roka pisno odpove po diplomatski poti. Ob odpovedi je treba po tem sporazumu predane ali pri izvajalcu nastale zaupne podatke še naprej obravnavati po določbah prvega odstavka 2. člena, dokler to zahteva razvrstitev v stopnjo zaupnosti.

(5) Po začetku veljavnosti tega sporazuma se v skladu s 102. členom Ustanovne listine Združenih narodov opravi registracija pri Sekretariatu Združenih narodov.

Sestavljeno v Ljubljani dne 12. 6. 2001 v dveh izvornikih, od katerih je vsak v slovenskem in nemškem jeziku, pri čemer je vsako besedilo enako zavezujoče.

Za Vlado
Republike Slovenije
dr. Iztok Podbregar l. r.

Za Vlado
Zvezne republike Nemčije
Heike Zenker l. r.

(4) Jede Vertragspartei kann dieses Abkommen unter Einhaltung einer Frist von sechs Monaten schriftlich auf diplomatischem Wege kündigen. Im Fall der Kündigung sind die aufgrund dieser Vereinbarung übermittelten oder beim Auftragnehmer entstandenen Verschlussachen weiterhin nach den Bestimmungen des Artikels 2 Absatz 1 zu behandeln, solange das Bestehen der Einstufung dies erfordert.

(5) Nach Inkrafttreten dieses Abkommens erfolgt nach Artikel 102 der Charta der Vereinten Nationen die Registrierung beim Sekretariat der Vereinten Nationen.

Geschehen zu Ljubljana am 12. Juni 2001 in zwei Urschriften, jede in slowenischer und deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Für die Regierung der
Republik Slowenien
Dr. Iztok Podbregar e.h.

Für die Regierung der
Bundesrepublik Deutschland
Heike Zenker e.h.

3. člen

Za izvajanje sporazuma skrbi Ministrstvo za obrambo v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije - Mednarodne pogodbe.

Št. 040-05/03-4/1
Ljubljana, dne 19. decembra 2003
EPA 1047-III

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

5. Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o obrambnem sodelovanju (BHROS)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z**O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE O OBRAMBNEM SODELOVANJU (BHROS)**

Razglašam Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o obrambnem sodelovanju (BHROS), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. decembra 2003.

Št. 001-22-136/03

Ljubljana, dne 29. decembra 2003

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N**O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE O OBRAMBNEM SODELOVANJU (BHROS)**

1. člen

Ratificira se Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o obrambnem sodelovanju, ki je bil podpisan 14. marca 2003 v Ljubljani.

2. člen

Sporazum se v izvorniku v slovenskem in hrvaškem jeziku glasi:

**S P O R A Z U M
MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE
O OBRAMBNEM SODELOVANJU**

Vlada Republike Slovenije in Vlada Republike Hrvaške (v nadaljevanju pogodbenici)

sta se

v skladu s III. členom preambule Dunajske listine o pogojih za urejanje medsebojnega zaupanja in varnosti iz leta 1999,

ponovno potrjujoč cilje in temeljna načela Ustanovne listine Združenih narodov in obvezujoče resolucije Organizacije združenih narodov ter temeljna načela Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi, še posebej o nedotakljivosti meja, ozemeljski celovitosti, nevmešavanju v notranje zadeve in mirnemu reševanju sporov,

da bi okrepili in razvijali prijateljske odnose med svojima državama na področju obrambe,

zavedajoč se pomembnosti izmenjave informacij in dialoga o vzpostavitvi sistema mednarodne varnosti, načelih nacionalne varnosti, obrambni strategiji in politiki ter razvojnih obrambnih programih za razvijanje medsebojnega zaupanja, partnerstva in stabilnosti,

v prepričanju, da bo njuno sodelovanje na obrambnem področju prispevalo h krepitvi miru in varnosti v srednji in jugovzhodni Evropi ter Sredozemlju,

z izražanjem želje po vzpostavitvi trajnega medsebojnega sodelovanja

sporazumeli, kot sledi:

1. ČLEN

Temeljna načela sodelovanja

Pogodbenici ob spoštovanju svojih zakonov in drugih predpisov ter mednarodnih obveznosti, ki sta jih sprejeli njuni državi, sodelujeta pri spodbujanju, omogočanju in razvijanju obrambnega sodelovanja v duhu prijateljstva in medsebojnega razumevanja.

**S P O R A Z U M
IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
O SURADNJI NA PODRUČJU OBRANE**

Vlada Republike Slovenije i Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: ugovorne stranke),

U skladu s člankom III. Preambule Bečkog dokumenta iz 1999 o uvjetima za reguliranje međusobnog povjerenja i sigurnosti,

Ponovno potvrđujući ciljeve i temeljna načela Povelje Ujedinjenih naroda, i obvezujuće resolucije Ujedinjenih naroda kao i temeljna načela Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, posebice ona o nepovredivosti granica, teritorijalnoj cjelovitosti, nemiješanju u unutarnja pitanja i mirnom rješavanju sporova,

Težeći jačanju i razvijanju prijateljskih odnosa između svojih dviju država na području obrane,

Prepoznavajući važnost razmjene informacija i razgovora o uspostavi sustava međunarodne sigurnosti, načelima nacionalne sigurnosti, obrambenoj strategiji i politici te programima razvoja obrane za razvijanje međusobnog povjerenja, partnerstva i stabilnosti,

Uvjereni da će njihova suradnja na području obrane pridonijeti jačanju mira i sigurnosti u srednjoj i jugoistočnoj Europi, te na Sredozemlju,

Izražavajući želju za uspostavom trajne međusobne suradnje,

sporazumjele su se o sljedećem:

ČLANAK 1.

Osnovna načela suradnje

Poštujući vlastite zakone i druge propise kao i međunarodne obveze koje su njihove države prihvatile, ugovorne stranke će surađivati na promicanju, omogućavanju i razvijanju suradnje na području obrane u duhu prijateljstva i međusobnog razumijevanja.

2. ČLEN

Področja sodelovanja

Obrambno sodelovanje med pogodbenicama vključuje:

- sodelovanje pri izvajanju odločitev Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi ter sodelovanje pri misijah Organizacije združenih narodov za ohranjanje miru,
- pripravo in izvajanje programa za usposabljanje na podlagi medsebojnega dogovora,
- izmenjavo vojaškega osebja za udeležbo na tečajih in seminarjih,
- skupne vaje in druge oblike vojaških srečanj,
- izmenjavo opazovalcev pri izvedbi vaj na podlagi vabil,
- vzpostavljanje trajnega sodelovanja in usklajevanja med oboroženimi silami,
- izmenjavo obveščevalnih informacij,
- izmenjavo informacij o organizaciji, predpisih, delovanju in vodenju oboroženih sil ter vojaških sistemov,
- izmenjavo informacij o usposabljanju,
- izmenjavo informacij s področja vojaške zgodovine in geografije ter kartografije,
- zagotavljanje sredstev, opreme in storitev za izvedbo načrtovanega usposabljanja in tečajev,
- sodelovanje na kulturnem in športnem področju,
- sodelovanje vojaških zdravstvenih služb,
- izmenjavo informacij in pogovore o obrambni politiki in vojaški doktrini,
- založniško dejavnost v smislu izmenjave vojaških strokovnih publikacij,
- vzpostavljanje sodelovanja pri civilno-vojaškem načrtovanju ob naravnih in civilizacijskih nesrečah.

3. ČLEN

Oblike sodelovanja

Sodelovanje obsega tudi:

- izmenjavo informacij za izdelavo ocen strateškega okolja in njegovega vpliva na obrambo vsake pogodbenice,
- sodelovanje pri namenski obrambni proizvodnji,
- uradne in delovne obiske delegacij, ki jih vodijo visoki predstavniki pogodbenic,
- stike med sorodnimi vojaškimi ustanovami.

4. ČLEN

Skupna komisija

Za izvajanje tega sporazuma se pogodbenici dogovorita, da ustanovita skupno komisijo (v nadaljevanju komisija).

Za izvajanje tega sporazuma komisija sestavi letni načrt sodelovanja za naslednje leto, ki ga podpišeta predstavnika, ki ju pooblastita ministra za obrambo do 15. septembra tekočega leta.

Pogodbenici izmenjata predloge letnega načrta sodelovanja do 15. julija, razen v letu podpisa tega sporazuma.

Letni načrt sodelovanja vsebuje podrobnosti o dejavnostih in nalogah, kraju in času srečanj, številu udeležencev na teh srečanjih, načinu izvajanja in drugih pomembnih vprašanjih.

Vojaško-tehnično sodelovanje na operativnem področju in pri usposabljanju vodita in usklajujeta generalštaba, informacije pa se izmenjujejo prek vojaških atašejev. Po potrebi se lahko občasno organizirajo razgovori o posebnih vprašanjih na ravni generalštabov. Delegaciji generalštabov se izmenično sestajata v obeh državah in skupaj določita datume sestankov.

ČLANAK 2.

Področja suradnje

Suradnja na področju obrane medu ugovornim strankama obuhvača sljedeće:

- suradnju u cilju provedbe odluka Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, te suradnju u misijama Ujedinjenih naroda za očuvanje mira,
- pripremu i provedbu programa obuke na temelju obostranog dogovora,
- razmjenu vojnog osoblja radi sudjelovanja na tečajevima i seminarima,
- održavanje zajedničkih vježbi i ostalih oblika vojnih susreta,
- razmjenu promatrača prilikom održavanja nacionalnih vježbi na temelju poziva,
- uspostavu trajne suradnje i koordinacije između oružanih snaga,
- razmjenu obavještajnih informacija,
- razmjenu obavijesti o organizaciji, propisima, djelovanju i upravljanju oružanim snagama, te vojnim sustavima,
- razmjenu informacija iz područja obuke,
- razmjenu informacija s područja vojne povijesti, zemljopisa i kartografije,
- osiguranje sredstava, opreme i usluga potrebnih za održavanje planiranog osposobljavanja i tečajeva,
- razmjenu na području kulturnih i sportskih događanja,
- suradnju na području vojne zdravstvene službe,
- razmjenu informacija, odnosno razgovore o obrambenoj politici i vojnoj doktrini,
- izdavačku djelatnost u smislu razmjene vojno-stručnih publikacija,
- uspostavu suradnje u dijelu civilno-vojnog planiranja za slučaj prirodnih i drugih katastrofa.

ČLANAK 3.

Oblici suradnje

Suradnja će se sastojati i od sljedećeg:

- razmjene informacija za izradu prosudbi strategijskog okruženja i njegova utjecaja na obranu svake od ugovornih stranaka,
- suradnje na području namjenske vojne industrije,
- službenih i radnih posjeta izaslanstava na čelu s visokim predstavnicima ugovornih stranaka,
- kontakata među srodnim vojnim ustanovama.

ČLANAK 4.

Zajedničko povjerenstvo

U svrhu provedbe ovoga Sporazuma ugovorne stranke su se dogovorile da će osnovati Zajedničko povjerenstvo (u daljem tekstu: Povjerenstvo).

U svrhu provedbe ovoga Sporazuma, Povjerenstvo će izraditi godišnji plan suradnje za sljedeću godinu, koji će potpisati predstavnici koje ovlaste ministri obrane do 15. rujna tekuće godine.

Ugovorne stranke će razmjenjivati prijedloge godišnjeg plana suradnje svake godine do 15. srpnja, osim u godini potpisivanja ovoga Sporazuma.

Godišnji plan suradnje sadržavat će potankosti o aktivnostima i zadaćama, mjestu i vremenu susreta, broju sudionika na tim susretima, načinu provedbe i ostala bitna pitanja.

Vojno-tehničke aktivnosti u vezi sa suradnjom na operativnom području i području obuke vodit će i koordinirati glavni stožeri, a informacije će se razmjenjivati preko vojnih izaslanika. Ako bude potrebno, na razini glavnih stožera mogu se povremeno organizirati razgovori o specifičnim pitanjima. Izaslanstva obaju stožera sastajat će se naizmjenično u objema zemljama, a o datumu sastanka međusobno će se dogovoriti.

5. ČLEN

Finančna vprašanja

Pogodbenici krijeta stroške izvajanja tega sporazuma in letnega načrta sodelovanja na podlagi vzajemnosti.

Pri načrtovanih obiskih:

– pogodbenica pošiljateljica krije potne stroške svojega osebja in stroške nezgodnega zavarovanja, zagotovi vse potrebne dokumente za vstop in bivanje na državnem ozemlju pogodbenice gostiteljice ter krije stroške prevoza obolelih v svojo državo;

– pogodbenica gostiteljica krije stroške prevoza na svojem območju, stroške nastanitve in prehrane ter zagotovi nujno zdravstveno in zobozdravstveno oskrbo.

Pri nenačrtovanih obiskih:

– pogodbenica pošiljateljica krije vse stroške za svoje osebje, če ni drugače določeno s posebnim dogovorom.

Pri dejavnostih samo ene pogodbenice, ki potrebuje logistično podporo druge pogodbenice, se finančna vprašanja rešujejo ločeno s posebnim sporazumom.

Vprašanje nadomestila škode, nastale med izvajanjem tega sporazuma, se rešuje skladno z določbami Sporazuma med državami pogodbenicami Severnoatlantskega pakta in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil (PzM SOFA).

6. ČLEN

Upoštevanje predpisov

Že poslano osebje, ki krši zakone pogodbenice gostiteljice, se ne more udeležiti niti tečajev niti načrtovanega usposabljanja.

Pristojni organi pogodbenice gostiteljice zagotovijo potrebno pomoč za vse administrativne postopke.

Vojaško osebje vabljene pogodbenice je med bivanjem na ozemlju pogodbenice gostiteljice glede disciplinskih ukrepov še naprej podrejeno svojim vojaškim organom prek:

– vojaškega atašeja Republike Slovenije, če gre za slovensko vojaško osebje,

– vojaškega atašeja Republike Hrvaške, če gre za hrvaško vojaško osebje.

Osebje, ki obiskuje načrtovane tečaje, upošteva navodila organov šole, ki organizira tečaj.

Pogodbenica pošiljateljica se obvesti o vsakem resnem kršenju teh navodil.

7. ČLEN

Varstvo tajnih podatkov

Tajni podatki, dokumenti in gradivo, izmenjani po tem sporazumu, se varujejo v skladu z notranjo zakonodajo pogodbenice prejemnice.

Pogodbenici tajnim podatkom, dokumentom in gradivu, ki jih prejmeta po tem sporazumu, dodelita stopnjo tajnosti, ki ni nižja od tiste, ki jo je določila pogodbenica pošiljateljica.

Vsi potrebni ukrepi zaščite in varovanja tajnosti se uporabljajo za celotno obdobje, ki ga določi pogodbenica pošiljateljica.

Pod pojmom tajno se razumejo vse gradivo, tehnologija in informacije, ki so v skladu z državno zakonodajo določeni kot tajni.

Za izmenjavo tajnih podatkov, dokumentov in gradiva sta pogodbenici sprejeli te oznake:

za Republiko Slovenijo
STROGO TAJNO
TAJNO
ZAUPNO
INTERNO

za Republiko Hrvaško
VOJNA TAJNA – VRLO TAJNO
VOJNA TAJNA – TAJNO
VOJNA TAJNA – POVERLJIVO
OBRANA – SLUŽBENA TAJNA
– POVJERLJIVO

ČLANAK 5.

Financijska pitanja

Ugovorne stranke će snositi troškove provedbe ovoga Sporazuma i godišnjega plana suradnje po načelu reciprociteta.

U slučaju planiranih posjeta:

– ugovorna stranka šiljateljica snosit će putne troškove svoga osoblja kao i troškove osiguranja od posljedica nesreće, osigurat će isprave potrebne za ulazak i boravak na državnom teritoriju ugovorne stranke primateljice te snositi troškove prijevoza u svoju zemlju za osoblje koje se razboli,

– ugovorna stranka primateljica snosit će troškove prijevoza unutar svog područja, troškove smještaja i prehrane i osigurati hitnu zdravstvenu i stomatološku njegu.

U slučaju izvanplanskih posjeta:

– ugovorna stranka šiljateljica snosit će sve troškove za svoje osoblje, ako ne bude drukčije utvrđeno posebnim dogovorom.

U slučaju aktivnosti samo jedne ugovorne stranke, za koju je potrebna logistička potpora druge ugovorne stranke, financijska će se pitanja rješavati za svaki slučaj posebnim sporazumom.

Pitanja naknade štete nastale tijekom provedbe ovog sporazuma rješavat će se sukladno odredbama Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga (PfP SOFA).

ČLANAK 6.

Poštivanje propisa

Već upućeno osoblje koje prekrši zakone ugovorne stranke primateljice, neće moći sudjelovati na tečajevima niti u planiranoj obuci.

Nadležne vlasti ugovorne stranke primateljice pružat će potrebnu pomoć za sve administrativne postupke.

Tijekom boravka na području ugovorne stranke primateljice vojno osoblje pozvane ugovorne stranke i dalje je podređeno svojim vojnim vlastima u vezi s pitanjima stege i to preko:

– vojnog izaslanika Republike Slovenije, ako je riječ o slovenskom vojnom osoblju,

– vojnog izaslanika Republike Hrvatske, ako je riječ o hrvatskom vojnom osoblju.

Osooblje koje pohađa planirane tečajeve držat će se uputa škole koja organizira tečaj.

O bilo kakvom ozbiljnom kršenju tih uputa obavijestit će se ugovorna stranka šiljateljica.

ČLANAK 7.

Zaštita tajnih podataka

Povjerljivi podaci, dokumenti i materijali koji budu razmijenjeni u sklopu ovog Sporazuma bit će zaštićeni u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ugovorne stranke primateljice.

Ugovorne stranke će tajnim podacima, dokumentima i materijalima koje prime u skladu s ovim Sporazumom dodeliti stupanj zaštite koji ne smije biti niži od onoga što ga je odredila ugovorna stranka šiljateljica.

Sve potrebne mjere zaštite i čuvanja tajnosti primjenjivat će se tijekom cijeloga razdoblja koje utvrdi ugovorna stranka šiljateljica.

Pod pojmom tajnog podrazumijevaju se svi oni materijali, tehnologije i informacije koji su određeni kao tajni, sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

Pri razmjeni tajnih podataka, dokumenata i materijala ugovorne stranke prihvaćaju sljedeće oznake:

za Republiku Sloveniju
STROGO TAJNO
TAJNO
ZAUPNO
INTERNO

za Republiku Hrvatsku
VOJNA TAJNA – VRLO TAJNO
VOJNA TAJNA – TAJNO
VOJNA TAJNA – POVJERLJIVO
OBRANA – SLUŽBENA TAJNA
– POVJERLJIVO

Pogodbenici zagotovita, da se vsi dokumenti, gradivo in tehnologija, ki se izmenjajo po tem sporazumu, uporabijo izključno za namene, ki sta jih predhodno določili.

Pogoj za prenos podatkov, dokumentov, tehničnih podatkov in vojaškega materiala in opreme, pridobljenih po tem sporazumu, tretji strani ali tretjim osebam, če imajo oznako tajnosti ali ne, je predhodno pisno soglasje pogodbenice pošiljateljice.

8. ČLEN

Izvajanje sporazuma

Organa, odgovorna za izvajanje določb tega sporazuma, sta:

- za Republiko Slovenijo: Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije,
- za Republiko Hrvaško: Ministrstvo za obrambo Republike Hrvaške.

Za izvajanje določb tega sporazuma pogodbenici skleneta ustrezne izvedbene dogovore.

9. ČLEN

Reševanje sporov

Vsi spori v zvezi z izvajanjem sporazuma se rešijo s posvetovanji med pogodbenicama.

10. ČLEN

Spremembe in dopolnitve

Vsaka pogodbenica lahko kadar koli predlaga spremembe in dopolnitve k temu sporazumu.

Spremembe in dopolnitve začnejo veljati v skladu s prvim odstavkom 11. člena sporazuma.

11. ČLEN

Začetek veljavnosti, trajanje in prenehanje sporazuma

Ta sporazum začne veljati na dan prejema zadnjega pisnega obvestila, poslanega po diplomatski poti, s katerima se pogodbenici obvestita o dokončanju postopkov, ki jih predvideva njuna notranja zakonodaja za začetek veljavnosti tega sporazuma.

Ta sporazum se sklene za nedoločen čas. Vsaka pogodbenica ga lahko odpove z uradnim pisnim obvestilom, poslanem po diplomatski poti drugi pogodbenici. V tem primeru sporazum preneha veljati 6 mesecev po prejemu tega obvestila.

Pri odpovedi sporazuma bosta pogodbenici dokončali vse dejavnosti, začete do prejema obvestila o odpovedi, in začeli s posvetovanji o rešitvi nerešenih vprašanj.

Podpisano v Ljubljani dne 14. marca 2003 v dveh izvirnikih, vsak v slovenskem in hrvaškem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni.

Za vlado
Republike Slovenije
dr. Anton Grizold l. r.

Za vlado
Republike Hrvaške
Željka Antunović l. r.

Ugovorne stranke će osigurati da se svi dokumenti, materijali i tehnologije razmijenjeni u okviru ovoga Sporazuma koriste isključivo u svrhu koju su prethodno dogovorile.

Prijenos informacija, dokumenata, tehničkih podataka i vojnog materijala i opreme trećoj strani ili trećim osobama, bili oni s oznakom tajnosti ili bez nje, koji se pribave u okviru ovoga Sporazuma, uvjetovan je prethodnim pisanim odobrenjem ugovorne stranke šiljateljice.

ČLANAK 8.

Provedba Sporazuma

Tijela odgovorna za provedbu odredbi ovog Sporazuma su:

- za Republiku Sloveniju: Ministarstvo obrane Republike Slovenije,
- za Republiku Hrvatsku: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske.

U svrhu provedbe odredbi ovog Sporazuma ugovorne stranke će sklopiti odgovarajuće provedbene sporazume.

ČLANAK 9.

Rješavanje sporova

Svi sporovi glede provedbe ovog Sporazuma rješavat će se dogovorom ugovornih stranaka.

ČLANAK 10.

Izmjene i dopune

Svaka ugovorna stranka može u svako doba predložiti izmjene i dopune ovome Sporazumu.

Izmjene i dopune stupit će na snagu u skladu s člankom 11. stavkom 1. Sporazuma.

ČLANAK 11.

Stupanje na snagu, važenje i prestanak Sporazuma

Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan primitka zadnje pisane obavijesti upućene diplomatskim putem kojom ugovorne stranke izvješćuju jedna drugu da su dovršeni postupci predviđeni njihovim unutarnjim zakonodavstvom za stupanje ovog Sporazuma na snagu.

Ovaj Sporazum sklapa se na neodređeno vrijeme. Svaka ugovorna stranka može otkazati ovaj Sporazum službenom pisanom obaviješću upućenom drugoj ugovornoj stranci diplomatskim putem. U tom slučaju Sporazum prestaje 6 mjeseci nakon primitka te obavijesti.

U slučaju otkaza Sporazuma ugovorne stranke će dovršiti sve aktivnosti započete do primitka obavijesti o otkazu, te će započeti s konzultacijama radi rješavanja neriješenih pitanja.

Potpisano u Ljubljani dana 14. ožujka 2003. godine u dva izvornika, svaki na slovenskom i hrvatskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

Za vlado
Republike Slovenije
dr. Anton Grizold v.r.

Za vlado
Republike Hrvatske
Željka Antunović v.r.

3. člen

Za izvajanje sporazuma skrbi Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 200-10/03-30/1
Ljubljana, dne 19. decembra 2003
EPA 1055-III

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

6. Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Estonije o sodelovanju v boju proti organiziranemu kriminalu, nezakoniti trgovini s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami in terorizmu (BEEBOK)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE ESTONIJE O SODELOVANJU V BOJU PROTI ORGANIZIRANEMU KRIMINALU, NEZAKONITI TRGOVINI S PREPOVEDANIMI DROGAMI, PSIHOTROPNIMI SNOVMI IN PREDHODNIMI SESTAVINAMI IN TERORIZMU (BEEBOK)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Estonije o sodelovanju v boju proti organiziranemu kriminalu, nezakoniti trgovini s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami in terorizmu (BEEBOK), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. decembra 2003.

Št. 001-22-134/03

Ljubljana, dne 29. decembra 2003

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE ESTONIJE O SODELOVANJU V BOJU PROTI ORGANIZIRANEMU KRIMINALU, NEZAKONITI TRGOVINI S PREPOVEDANIMI DROGAMI, PSIHOTROPNIMI SNOVMI IN PREDHODNIMI SESTAVINAMI IN TERORIZMU (BEEBOK)

1. člen

Ratificira se Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Estonije o sodelovanju v boju proti organiziranemu kriminalu, nezakoniti trgovini s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami in terorizmu, podpisan v Talinu 29. junija 2002.

2. člen

Sporazum se v izvorniku v slovenskem in angleškem jeziku glasi:*

S P O R A Z U M

**MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN VLADO REPUBLIKE ESTONIJE
O SODELOVANJU V BOJU PROTI
ORGANIZIRANEMU KRIMINALU, NEZAKONITI
TRGOVINI S PREPOVEDANIMI DROGAMI,
PSIHOTROPNIMI SNOVMI IN PREDHODNIMI
SESTAVINAMI IN TERORIZMU**

Vlada Republike Slovenije in Vlada Republike Estonije
(v nadaljevanju pogodbenici)

sta se v želji, da prispevata k razvoju dvostranskih stikov,

sodelujeta v boju proti kriminalu, še posebno organiziranemu kriminalu, nezakoniti trgovini s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami in terorizmu,

okrepita skupna prizadevanja v boju proti terorizmu in zlorabi prepovedanih drog,

uskladita svoje ukrepe proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu,

sporazumeli:

A G R E E M E N T

**BETWEEN THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF SLOVENIA
AND THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF ESTONIA
ON CO-OPERATION IN THE FIGHT AGAINST
ORGANISED CRIME, ILLICIT DRUGS, PSYCHO-
TROPIC SUBSTANCES AND PRECURSORS
TRAFFICKING AND TERRORISM**

The Government of the Republic of Slovenia and the Government of the Republic of Estonia (hereinafter referred to as the Contracting Parties)

with the desire to contribute to the development of bilateral contacts,

to co-operate in the fight against crime, especially organised crime, against illicit drugs, psychotropic substances and precursors trafficking and against terrorism,

to increase their joint efforts in the fight against terrorism and drug abuse,

to harmonise their actions against international organised crime,

have agreed as follows:

* Besedilo sporazuma v estonskem jeziku je na vpogled v Sektorju za mednarodnopravne zadeve Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije.

1. člen

(1) Pogodbenici v skladu s svojim notranjim pravom sodelujeta pri preprečevanju terorizma, nezakonite trgovine s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami in organiziranega kriminala, odkrivanju, zatiranju in kazensko-sodnem pregonu teh oblik kriminala kot tudi pri preprečevanju, odkrivanju, zatiranju in kazensko-sodnem pregonu drugih oblik kriminala.

(2) Pogodbenici sodelujeta posebej v primerih, ko so kazniva dejanja storjena ali potekajo priprave nanje na ozemlju ene od pogodbenic, podatki pa kažejo, da obstaja verjetnost, da potekajo priprave ali storitev kaznivih dejanj na ozemlju druge pogodbenice.

2. člen

Pogodbenici sodelujeta pri odkrivanju in zatiranju kriminala, zlasti organiziranega kriminala, in pri tem:

a) sporočata druga drugi podatke o osebah, vpletenih v organizirani kriminal, podatke o povezanosti storilcev, informacije o organizacijah in skupinah kriminalcev, značilnem vedenju storilcev in skupin, dejstva, posebej čas, kraj in način storitve kaznivih dejanj, informacije o objektih napada, posebnih okoliščinah, kazenskih predpisih, ki so bili kršeni, in ukrepih, ki so bili izvedeni;

b) na zaprosilo izvajata policijske ukrepe, ki so v skladu z notranjim pravom zaprosjene pogodbenice;

c) v skladu s tem sporazumom in notranjim pravom pogodbenic sodelujeta v preiskavah z usklajenimi policijskimi ukrepi, vključno z vzajemno pomočjo v osebju, tehnični opremitvi in organizaciji;

d) izmenjavata podatke in izkušnje o metodah in novih oblikah, ki jih uporabljajo storilci kaznivih dejanj v mednarodnem kriminalu;

e) izmenjavata izsledke forenzičnih in kriminalističnih preiskav ter strokovno znanje, izsledke kriminalističnih in drugih študij na področju kriminalitete, se medsebojno obveščata o praksi preiskovanja dejanj in uporabi metod in sredstev dela;

f) na zaprosilo izmenjavata pisno gradivo, vzorce uradnih dokumentov in predmetov, ki so bili uporabljeni pri storitvi ali izvirajo iz kaznivega dejanja;

g) izmenjavata strokovnjake za skupno ali vzajemno izboljšanje kakovosti dela kot del boja proti organiziranemu kriminalu, zagotavljata študijske možnosti svojim strokovnjakom za pridobitev višje stopnje strokovnega znanja, za vzajemno spoznavanje sredstev in metod boja proti kriminalu in sodobnih dosežkov policijske tehnike;

h) po potrebi in pri določenih preiskavah organizirata delovna srečanja v zvezi s pripravami in izvajanjem usklajenih ukrepov.

3. člen

Za preprečevanje nezakonitega gojenja, proizvodnje, izvoza, uvoza in tranzita prepovedanih drog, psihotropnih snovi in predhodnih sestavin (v nadaljevanju prepovedanih drog) kakor tudi nezakonite trgovine s temi snovmi si pogodbenici v skladu s svojim notranjim pravom:

a) vzajemno sporočata vse informacije o osebah, vpletenih v proizvodnjo prepovedanih drog in trgovino z njimi, skrivališčih prepovedanih drog, načinih transporta in storitve kaznivih dejanj, krajih izvora prepovedanih drog in kam so namenjene, vključno z vsemi drugimi posebnostmi o teh kaznivih dejanjih;

Article 1

(1) The Contracting Parties shall, subject to their national law, co-operate in the prevention of terrorism, illicit drugs, psychotropic substances and precursors trafficking and organised crime in the detection, oppression and persecution of such forms of crime as well as in the prevention, detection, oppression and prosecution of other forms of crime.

(2) The Contracting Parties shall co-operate particularly in cases where criminal offences or preparations thereof are committed in the territory of one of the Contracting Parties and the information indicates a possibility of preparing or committing the same on the territory of the other Contracting Party.

Article 2

The Contracting Parties shall co-operate in the detection and suppression of crime, especially organised crime and shall:

a) notify each other about all the data on persons involved in organised crime, data on connections between criminals, information about organisations and groups of criminals, of typical behaviour of perpetrators and groups, of facts, with special attention to the time, place and *modus operandi* of criminal deeds, of objects of criminal attack, of special circumstances, of the provisions of the penal codes which were thus violated and of the measures taken;

b) perform certain police activities upon request and in accordance with the national law of the requested Contracting Party;

c) co-operate in investigations in accordance with the present Agreement and the national law of the Contracting Parties, with co-ordinated police measures, including mutual assistance in personnel, technical equipment and organisation;

d) exchange the information and experience concerning methods and new forms used by criminals in international crime;

e) exchange the results of forensic and criminalistic investigations and expertise, criminological and other studies of crime, inform each other of their own investigative practice, as well as of the methods and means of their work;

f) exchange, upon request, written materials, samples of official documents and objects used in the perpetration of or deriving from criminal offences;

g) exchange the experts for common or mutual improving of the quality of work as a part of the fight against organised crime, to enable the possibilities for further education of their experts in order to obtain a higher degree of professional knowledge, for a mutual comprehension of means and methods of the fight against crime and of modern results of the police techniques;

h) if necessary and in certain investigations, organise working meetings concerning the preparations and execution of already harmonised measures.

Article 3

For the prevention of the illicit cultivation, production, export, import and transit of drugs, psychotropic substances and precursors (hereinafter referred to as drugs), as well as illegal trafficking of such substances, the Contracting Parties, in accordance with their national law, shall:

a) communicate to each other any information relating to persons involved in drug production and trafficking, to drug hideouts, to transportation means and *modus operandi*, to places of origin and destination of drugs including any other particular details of such criminal offences;

b) izmenjavata informacije o običajnih in novih načinih nezakonite mednarodne trgovine s prepovedanimi drogami in vse druge informacije v zvezi s tem;

c) izmenjavata izsledke forenzičnih in kriminalističnih preiskav na področju nezakonite trgovine s prepovedanimi drogami in zlorabe prepovedanih drog;

d) izmenjavata vzorce novih prepovedanih drog;

e) izmenjavata izkušnje v zvezi z nadzorom nad zakonitim prometom z dovoljenimi drogami glede na možnosti nezakonite trgovine s temi snovmi;

f) uskladiata policijske ukrepe v skladu z notranjim pravom pogodbenic.

4. člen

Zaradi preprečevanja terorizma in boja proti njemu si pogodbenici v skladu z notranjim pravom in s tem sporazumom:

a) izmenjavata spoznanja in podatke načrtovanih ali storjenih terorističnih dejanjih, vpletenih osebah in skupinah, načinih izvedbe in tehničnih sredstvih, uporabljenih za taka dejanja;

b) izmenjavata spoznanja in podatke o terorističnih skupinah, njihovih članih, ki načrtujejo, izvajajo oziroma so izvedli svoja dejanja na ozemlju ene od pogodbenic na njeno škodo, proti njenim interesom, če so potrebni za preprečevanje terorizma ali hudih kaznivih dejanj in boj proti njim, kot je opredeljeno v Evropski konvenciji o zatiranju terorizma (Strasbourg, 27. januar 1977).

5. člen

Sodelovanje med pogodbenicama zajema tudi:

a) izmenjavo informacij o pravni ureditvi v zvezi s kaznivimi dejanji, ki so predmet sodelovanja po tem sporazumu;

b) izmenjavo informacij o koristih, ki si jih je kdo pridobil s kriminalno dejavnostjo;

c) izmenjavo informacij, pomembnih za eno od pogodbenic v boju proti trgovini z ljudmi, kakor tudi izmenjavo predpisov, informacij in izkušenj v zvezi s tujci in migracijami.

6. člen

(1) Za izvajanje določb tega sporazuma pogodbenici določita svoje pristojne organe, ki bodo natančno opredeljeni po diplomatski poti, in jih pravilno pooblastita za neposredno in operativno sodelovanje v skladu z njihovimi pristojnostmi.

(2) Informacije med predstavniki pristojnih organov se izmenjavajo v angleškem jeziku, če ni drugače dogovorjeno.

7. člen

(1) Za varovanje osebnih podatkov, izmenjanih pri sodelovanju, pristojni organi pogodbenic uporabljajo svoje notranje pravo, Konvencijo o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo podatkov (Strasbourg, 28. januar 1981) in Priporočilo št. 87-(15) Ministrskega sveta Sveta Evrope državam članicam, ki ureja varovanje osebnih podatkov v policiji (Strasbourg, 17. september 1987).

(2) Pogodbenici si izmenjata predpise o varovanju osebnih podatkov po diplomatski poti.

8. člen

(1) Pogodbenici jamčita za zaupnost vseh sporočenih podatkov, ki jih je ena od pogodbenic v skladu s svojim notranjim pravom določila kot zaupne.

b) exchange information concerning usual and new ways of illicit international drug trafficking and all other relevant information;

c) exchange the results of forensic and criminalistic investigations of illicit drug trafficking and drug abuse;

d) exchange samples of new drugs;

e) exchange their experience relating to the supervision of legal trading in drugs with regard to possibilities of illegal trafficking in such substances;

f) co-ordinate their police activities in accordance with their national law.

Article 4

In order to prevent and counter terrorism, the Contracting Parties shall in accordance with their national law and subject to the present Agreement:

a) exchange their knowledge and information relating to planned or committed terrorist actions, persons and groups involved, ways of performance and of technical means used in such acts;

b) exchange their knowledge and information about the terrorist groups, their members who plan, execute or have executed their deeds on the territory of one of the Contracting Parties to its detriment, against its interest, if such information is useful for preventing and countering of terrorism and violent criminal offences, as defined by the European Convention on the Suppression of Terrorism (Strasbourg, 27 January 1977).

Article 5

The co-operation between the Contracting Parties shall also include:

a) exchange of information regarding the legislation dealing with the fight against criminal offences, subject of co-operation under this Agreement;

b) exchange of information concerning benefits obtained by criminal activity;

c) exchange of any information important to one of the Contracting Parties in the fight against trade and trafficking in human beings, as well as exchange of legislation, information and experience relating to aliens or migration.

Article 6

(1) For the purpose of implementing the provisions of the present Agreement the Contracting Parties shall assign their competent authorities, that shall be specified through diplomatic channels, and duly authorise them to co-operate directly and operatively in accordance with their competencies.

(2) The exchange of information between the competent authorities shall be performed in English, unless otherwise agreed.

Article 7

(1) For the protection of personal data exchanged within their co-operation the competent authorities of the Contracting Parties shall apply their national law, the Convention for the Protection of Persons with regard to the Automatic Processing of Personal Data (Strasbourg, 28 January 1981) and the Recommendation No. 87- (15) of the Council of Ministers of the Council of Europe to the Member States regulating the protection of personal data in the police sector (Strasbourg, 17 September 1987).

(2) The Contracting Parties shall exchange their national laws on the protection of personal data through diplomatic channels.

Article 8

(1) The Contracting Parties shall guarantee the confidentiality of all delivered data determined as confidential by any of the Contracting Parties in accordance with their national law.

(2) Gradivo, podatke in tehnično opremo, prejeto v skladu s tem sporazumom, je mogoče izročiti tretji državi le ob pisnem pristanku pristojnega organa pogodbenice, ki jih pošilja.

9. člen

(1) Za izvajanje in vrednotenje sodelovanja po tem sporazumu pogodbenici ustanovita mešano komisijo. O sestavi mešane komisije se pogodbenici vzajemno obvestita po diplomatski poti.

(2) Mešana komisija se sestane po potrebi in na predhodno določen datum izmenično v Republiki Sloveniji, Republiki Estoniji ali v tretji državi.

10. člen

Vsaka pogodbenica lahko v celoti ali delno odkloni svoje sodelovanje in podporo ali postavi določene pogoje zanj, če njeno notranje pravo to sodelovanje ali podporo omejuje ali če je s tem ogrožena njena varnost ali drugi temeljni interesi.

11. člen

Vsaka pogodbenica določi svojo osebo za zvezo, ki bo imela stike s pristojnimi organi druge pogodbenice.

12. člen

Določbe tega sporazuma ne vplivajo na druge dvostranske ali večstranske sporazume, ki zavezujejo pogodbenici.

13. člen

(1) Ta sporazum začne veljati na dan prejema zadnjega od uradnih obvestil, s katerima se pogodbenici obvestita, da so izpolnjene vse notranjepravne zahteve za začetek njegove veljavnosti.

(2) Sporazum je sklenjen za nedoločen čas. Vsaka pogodbenica ga lahko odpove po diplomatski poti. Odpoved začne veljati po šestih mesecih od dneva prejema uradnega obvestila o odpovedi.

Sestavljeno v Talinu dne 29. 6. 2002 v dveh izvornikih v slovenskem, estonskem in angleškem jeziku, pri čemer so vsa besedila enako verodostojna. Ob razlikah pri razlagi tega sporazuma prevlada angleško besedilo.

Za Vlado
Republike Slovenije
dr. Rado Bohinc l. r.

Za Vlado
Republike Estonije
Ain Seppik l. r.

For the Government of
the Republic of Slovenia
dr. Rado Bohinc, (s)

For the Government of
the Republic of Estonia
Ain Seppik, (s)

3. člen

Za izvajanje sporazuma skrbi Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 212-05/03-31/1
Ljubljana, dne 19. decembra 2003
EPA 1038-III

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

(2) The forwarding of materials, data and technical equipment delivered in accordance with the present Agreement to a Third State is possible only upon a written consent of the competent authority of the delivering Contracting Party.

Article 9

(1) The Contracting Parties shall form a Joint Commission for the implementation and evaluation of the co-operation under this Agreement. The Contracting Parties shall inform each other through diplomatic channels of the composition of Joint Commission.

(2) The Joint Commission shall meet when necessary and at predetermined date alternately in the Republic of Slovenia, the Republic of Estonia or in a Third State.

Article 10

Either Contracting Party may deny, in whole or in part, its co-operation and its support or may set certain conditions therefor, if this co-operation or support is restricted by its national law or endangers the security or other essential interests of the Contracting Party.

Article 11

Contracting Parties shall each appoint one person who will keep the contacts with the competent authorities of the other Contracting Party.

Article 12

The provisions of this Agreement shall not affect any bilateral or multilateral agreement binding the Contracting Parties.

Article 13

(1) This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last notification by which Contracting Parties inform each other of the fulfilment of the internal legal requirements necessary for its entry into force.

(2) This Agreement is concluded for indefinite period of time. Either Contracting Party may terminate the Agreement through diplomatic channels. The termination shall become effective six months following the day the notification of termination was received.

Done in Tallinn on the 29th day of June 2002 in two originals in Slovenian, Estonian and English language, each text being equally authentic. In the case of any divergence of interpretation of the present Agreement, the English text shall prevail.

7. Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Poljske o pomorskem prometu (BPLPP)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

O RAZGLASITVI ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE POLJSKE O POMORSKEM PROMETU (BPLPP)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Poljske o pomorskem prometu (BPLPP), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 19. decembra 2003.

Št. 001-22-140/03
Ljubljana, dne 29. decembra 2003

Predsednik
Republike Slovenije
dr. Janez Drnovšek l. r.

Z A K O N

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE POLJSKE O POMORSKEM PROMETU (BPLPP)

1. člen

Ratificira se Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Poljske o pomorskem prometu, podpisan v Ljubljani 30. januarja 2003.

2. člen

Sporazum se v izvorniku v slovenskem in angleškem jeziku glasi:*

S P O R A Z U M

**MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN VLADO REPUBLIKE POLJSKE
O POMORSKEM PROMETU**

Vlada Republike Slovenije in Vlada Republike Poljske, v nadaljevanju "pogodbenici", sta se

- v želji, da bi razvijali prijateljske odnose med državama,
- ob upoštevanju širitve sodelovanja v pomorskem prometu na podlagi načel enakosti pravic, vzajemnih koristi, svobodne plovbe in nediskriminacije,
- v skladu z mednarodnimi sporazumi, ki zavezujejo pogodbenici v pomorskem prometu,

sporazumeli, kot sledi:

1. člen

Pomen izrazov

V tem sporazumu uporabljeni izrazi pomenijo:

1. "pristojni organi pogodbenic":

a) za Republiko Slovenijo: Ministrstvo za promet,

b) za Republiko Poljsko: ministra za infrastrukturo in druge pristojne organe;

2. "ladja pogodbenice" – trgovsko čezoceansko ladjo, ki je vpisana v ladijski vpisnik v skladu z zakoni in predpisi, ki veljajo na območju države pogodbenice, in plove pod njeno zastavo. Ta izraz se ne nanaša na vojne ladje, obalno stražo in policijske ladje, ribiške ladje in ladje, ki opravljajo javne naloge, in ne vključuje šolskih ladij;

A G R E E M E N T

**BETWEEN THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF SLOVENIA
AND THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF POLAND
ON MARITIME TRANSPORT**

The Government of the Republic of Slovenia and the Government of the Republic of Poland hereinafter referred to as the "Contracting Parties":

- Desiring to develop the friendly relations between the two States;
- Bearing in mind the extension of the co-operation in maritime transport on the basis of principles of equality of rights, mutual benefits, freedom of navigation and non-discrimination;
- In compliance with the international agreements, binding both Contracting Parties in the field of maritime transport;

have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purpose of the present Agreement the applied terms shall mean:

1. The "competent authorities of the Contracting Parties":

a) for the Republic of Slovenia: the Ministry of Transport;

b) for the Republic of Poland: the Minister of Infrastructure and other relevant organs.

2. The "vessel of the Contracting Party" – any merchant sea-going vessel registered in the ship register in accordance with the laws and regulations in force in the territory of the State of the Contracting Party and flying its flag. This term shall not apply to warships, coast guard and police vessels, fishing vessels and vessels performing public functions, excluding training vessels.

* Besedilo sporazuma v poljskem jeziku je na vpogled v Sektorju za mednarodnopravne zadeve Ministrstva za zunanje zadeve.

3. "ladjarsko podjetje pogodbenice" – pravno ali fizično osebo, ki v svojem imenu upravlja lastne ali zakupljene ladje v mednarodni plovbi, in je registrirano na območju države pogodbenice;

4. "član posadke" – poveljnika ali katero koli drugo osebo, ki je zaposlena na ladji in je na seznamu posadke;

5. "pristanišče pogodbenice" – pomorsko pristanišče, vključno s sidrišči, na območju države pogodbenice, ki ga je ta pogodbenica razglasila za pristanišče, odprto za mednarodni promet.

2. člen

Razvoj pomorskega prometa

1. Pogodbenici se sporazumeta, da:

a) bosta prispevali k razvoju pomorskega prometa med državama,

b) si bosta prizadevali za večjo udeležbo ladjarskih podjetij pogodbenic pri prevozu blaga, izmenjanega v okviru njune zunanje trgovine ter med državo pogodbenice in tretjimi državami.

2. Ladje pogodbenic imajo pravico pristajati v pristaniščih druge pogodbenice, prevažati potnike in ladijski tovor med državama pogodbenic ter med vsako od njiju in tretjimi državami.

3. Ladjarska podjetja tretjih držav in ladje, ki plovejo pod zastavo tretje države, neomejeno sodelujejo pri prevozu blaga v okviru zunanje trgovine držav pogodbenic.

4. Ladje, ki plovejo pod tujo zastavo in so jih zakupila ladjarska podjetja pogodbenic, uživajo enake pravice in imajo enake dolžnosti, kot če bi plule pod zastavo ene od pogodbenic.

3. člen

Mednarodne obveznosti

1. Določbe tega sporazuma ne vplivajo na pravice in obveznosti pogodbenic, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov, ki ju zavezujejo, ali njunega članstva v mednarodnih organizacijah.

2. Pogodbenici si prizadevata, da postaneta pogodbenici ustreznih mednarodnih sporazumov o varnosti na morju, o socialnih razmerah pomorščakov in o varstvu morskega okolja.

4. člen

Podružnice in predstavništva

Ladjarska podjetja ene pogodbenice na območju države druge pogodbenice ustanovijo predstavništva ali podružnice v skladu z zakonskimi določbami, ki veljajo na območju države, na katerem se ustanovi predstavništvo ali podružnica.

5. člen

Obravnavanje ladij

Pogodbenica zagotavlja v svojih pristaniščih, teritorialnem morju in drugih vodah, ki so pod njeno jurisdikcijo, ladjam druge pogodbenice enako obravnavo kot svojim lastnim ladjam. To velja tudi za dostop do pristanišč, obravnavo med postankom v pristaniščih, odhod iz njih, uporabo pristaniških naprav za nakladanje in razkladanje tovora in storitve za potnike ter dostop do vseh storitev in druge pristaniške infrastrukture.

6. člen

Stiki z ladjo in posadko

Pogodbenica v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi na območju svoje države dovoljuje pooblaščenim predstavnikom vlade, diplomatskih predstavništev in konzularnih uradov države druge pogodbenice kot tudi predstavnikom ladjarskih podjetij druge pogodbenice dostop do pristanišč

3. The "shipping company of the Contracting Party" – a legal or natural person, which in its own name operates owned or chartered vessel in international shipping and is registered in the territory of the State of the Contracting Party.

4. The "crew member" – the master and any other person employed on board of a vessel and included in the crew list.

5. The "port of the Contracting Party" – any sea-port, including roadsteads, in the territory of the State of the Contracting Party, which is declared open to international shipping by that Contracting Party.

Article 2

Development of maritime transport

1. The Contracting Parties agree:

a) to contribute to the development of maritime transport between their States;

b) to make efforts aiming to the development of share of shipping companies of the both Contracting Parties in the carriage of goods exchanged within the framework of their foreign trade and between the State of a Contracting Party and third states as well.

2. Vessels of the Contracting Parties have the right to call at the seaports of the other Contracting Party, carry passengers and cargo between the States of the Contracting Parties and between each of them and third states.

3. Shipping companies of third states and vessels flying the flag of a third state, shall enjoy unrestricted participation in transportation of goods within foreign trade of the States of the Contracting Parties.

4. Vessels flying foreign flags, chartered by shipping companies of the Contracting Parties, shall enjoy the same rights and have the same duties as if they were flying one of the Contracting Party's flag.

Article 3

International obligations

1. The provisions of this Agreement shall not affect rights and obligations of the Contracting Parties arising from the international agreements binding them, or from their membership in international organisations.

2. The Contracting Parties shall make efforts to become a party to respective international agreements on maritime safety, on social conditions of seafarers and on the protection of marine environment.

Article 4

Branch and representative offices

Shipping enterprises of one Contracting Party shall establish on territory of State of the other Contracting Party representative offices or branch offices, in accordance to the provisions of law being in force on the territory of State, where representative office or branch office are established.

Article 5

Treatment of vessels

Each of the Contracting Parties shall give the vessels of the other Contracting Party the same treatment as is given to its own vessels in its own ports, on the territorial sea and other sea areas under its sovereign jurisdiction. It also concern the access to the ports, treatment during staying in the ports, departure from the ports, using cargo loading and unloading facilities and services for passengers and access to the every services and other port facilities.

Article 6

Contact with vessel and crew

Each of the Contracting Parties, in accordance with the laws and regulations in force in the territory of its State, shall allow the authorised representatives of the government, diplomatic missions and consulate offices of the State of the other Contracting Party, as well as the representatives of the

in ladij, ki so jih zakupila ladjarska podjetja pogodbenice, ali ladij, ki plovejo pod njeno zastavo, da lahko izpolnijo dolžnosti v zvezi s temi ladjami in njihovimi posadkami.

7. člen

Prosti prenos

Pogodbenica ladjarskim podjetjem druge pogodbenice prizna pravico do uporabe dohodka od ladjarske dejavnosti, prejetega na območju države pogodbenice, za plačilo vseh dajatev in pristojbin, ki izhajajo iz te dejavnosti, ali zagotovi prosti prenos tega dohodka v zamenljivi valuti.

8. člen

Področja, izključena iz sporazuma

Ta sporazum ne vključuje:

a) privilegijev za izvajanje obalne plovbe pod lastno zastavo, poglobljanja, vleke in pilotskih storitev, pridržanih za ladjarska podjetja ali druga podjetja in državljanke države te pogodbenice. To pa se ne bo nanašalo na obalno plovbo, če ladja ene pogodbenice plove med pristanišči druge pogodbenice, da bi raztovorila tovor ali izkrcala potnike, pripeljane iz tretje države, ali da bi naložila tovor ali vkrcala potnike za prevoz v tretjo državo;

b) raziskovanja morja.

9. člen

Upoštevanje zakonov in predpisov

1. Za ladje ene pogodbenice kot tudi njihove posadke, potnike in tovor na območju države druge pogodbenice veljajo ustrezni zakoni in predpisi države gostiteljice, zlasti predpisi o varnosti pomorskega prometa, vstopu, bivanju in odhodu posadk in potnikov ter uvozu, izvozu in skladiščenju tovora kot tudi predpisi o odhodu na kopno, priseljevanju, carini, davkih in karanteni.

2. Na območju države ene pogodbenice veljajo za ladje druge pogodbenice predpisi o opremi, napravah, ladijskih varnostnih napravah, izmeritvah in sposobnosti ladje za plovbo, ki se uporabljajo na podlagi ustreznih mednarodnih sporazumov države pripadnosti.

10. člen

Olajševanje pomorskega prometa

Pogodbenici v okviru pravnih predpisov, ki so zavezujoči na območjih njenih držav, storita vse, da olajšata in podpirata pomorski in multimodalni prevoz, da preprečita neželeno zadrževanje ter pospešita in olajšata carinjenje in druge pristaniške postopke ter uporabo naprav za sprejemanje ladijskih odpadkov.

11. člen

Medsebojno priznavanje ladijskih listin

1. Ladijske listine, vključno z listinami, ki se nanašajo na posadko in jih izdajo ali priznajo pristojni organi ene pogodbenice v skladu z mednarodnimi sporazumi, priznajo tudi pristojni organi druge pogodbenice.

2. Ladje z veljavnimi izmeritvenimi spričevali, ki jih izdajo ali priznajo pristojni organi ene pogodbenice na podlagi mednarodnih predpisov, so oproščene ponovne izmeritve tonaže v pristaniščih druge pogodbenice.

12. člen

Osebnih dokumenti pomorščakov

1. Pogodbenica prizna osebne dokumente članov posadke, ki so državljani držav pogodbenic, ki dajejo pravico do prehoda državne meje in jih izdajo pristojni organi druge po-

shipping companies of the other Contracting Parties, access to the ports of another Contracting Party and to the chartered vessels by the shipping companies of the Contracting Party or flying its flag in order to fulfil the duties connected with these vessels and their crews.

Article 7

Free transfer

One Contracting Party shall grant to shipping companies of the other Contracting Party the right to use the incomes from maritime shipping services received in the territory of the State of the Contracting Party to pay any charges and dues arising from these services or shall ensure the free transfer of such incomes in convertible currency.

Article 8

Spheres excluded from the Agreement

This Agreement shall not cover the following spheres:

a) privileges to carry out coastal shipping under own flag, dredging, towage and pilot services reserved for shipping companies or other companies and nationals of the State of this Contracting Party. This will not concern however to coastal shipping if a vessel of one Contracting Party sails between ports of the other Contracting Party to unload cargo or disembark passengers carried from any third country, or to load cargo or embark passengers carried to any third country;

b) sea research.

Article 9

Observation of the laws and regulations

1. The vessels of one Contracting Party as well as their crews, passengers and cargo, whilst in the territory of the State of the other Contracting Party, shall be subject to the relevant laws and regulations in the host State, especially to the regulations concerning safety of maritime transport, entry, stay and departure of the crews and passengers and importation, exportation and storage of cargo, as well as regulations concerning going ashore, immigration, customs, taxes and quarantine.

2. Whilst in the territory of the State of the one Contracting Party, vessels of the other Contracting Party shall be subject to the regulations relating to equipment, facilities, vessel's safety appliances, measurement and seaworthiness, applied on the basis of relevant international agreements of the flag State.

Article 10

Facilitation of maritime transport

The Contracting Parties shall undertake, within the legal regulations binding in the territories of their States, all necessary measures in order to facilitate and support maritime and multimodal transport, to avoid undesired demurrages as well as to accelerate and facilitate the customs clearance and other port formalities, and the use of ship waste reception facilities.

Article 11

Mutual recognition of vessel's documents

1. Vessel's documents on board, including documents concerning the crew, issued or recognised by the competent authorities of one Contracting Party consistent with international agreements, shall be recognised by the competent authorities of the other Contracting Party.

2. Vessels holding the valid tonnage certificates issued or recognised by the competent authorities of one Contracting Party on the basis of international regulations, shall be exempted from remeasurement in the ports of the other Contracting Party.

Article 12

Identity documents of seafarers

1. Each of the Contracting Parties shall recognise identity documents of crew members, who are nationals of States of Contracting Parties, entitling to cross the state border is-

godbenice ter zagotavljajo imetnikom teh dokumentov pravice, omenjene v 13. členu tega sporazuma. Ti dokumenti so:

- za državljane Republike Slovenije: potni list ali pomorska knjižica,
- za državljane Republike Poljske: potni list ali pomorska knjižica.

2. Pogodbenici si po diplomatski poti izmenjata vzorce dokumentov, omenjenih v prvem odstavku, najpozneje trideset (30) dni od datuma uveljavitve tega sporazuma. Spremembe v teh dokumentih ali uveljavitev novih vzorcev se sporočijo najpozneje trideset (30) dni pred spremembo ali uveljavitvijo.

3. Člani posadke ladje ene pogodbenice, ki so državljani tretjih držav, morajo imeti veljavne osebne dokumente, ki jim dajejo pravico do prehoda državne meje in jih izdajo pristojni organi pogodbenic ali tretjih držav.

13. člen

Vstop, tranzit, bivanje in odhod članov posadke

1. Pogodbenica dovoli članom posadke ladje druge pogodbenice, ki imajo enega od dokumentov iz prvega in tretjega odstavka 12. člena tega sporazuma in vizum, če je potreben, da gredo na kopno in ostanejo na območju pristaniškega mesta med postankom ladje v pristanišču države pogodbenice v skladu z zakonodajo te države.

2. Vsak član posadke, ki ima enega od dokumentov iz 12. člena tega sporazuma in vizum, če je potreben, je upravičen do tranzita čez območje države druge pogodbenice v primeru:

- a) vrnitve na območje svoje države,
- b) odhoda na svojo ali drugo ladjo,
- c) drugega namena, ki ga pristojni organi druge pogodbenice štejejo za utemeljenega.

3. Pristojni organi pogodbenic izdajo dovoljenje za bivanje vsakemu članu posadke, ki je sprejet v bolnišnico na območju njihove države, za tako dolgo, kot je potrebno za bolnišnično zdravljenje.

4. Pogodbenici si pridržujeta pravico, da nezaželenim osebam odklonita vstop na območje njunih držav tudi, kadar imajo te osebe enega od dokumentov iz 12. člena tega sporazuma in vizum, če je potreben.

5. Določbe od prvega do četrtega odstavka tega člena ne vplivajo na zakone in predpise držav pogodbenic o vstopu, tranzitu, bivanju in odhodu tujcev.

14. člen

Plovnne nezgode

1. Če ladja pogodbenice doživi nezgodo ali ji grozi kakšna druga nevarnost v notranjih morskimi vodah ali v teritorialnem morju države druge pogodbenice, pristojni organi druge pogodbenice kadar koli zagotovijo pomoč v enakem obsegu, kot če bi šlo za ladjo, ki plove pod zastavo te pogodbenice, in njeno posadko, potnike in tovor. Pri obravnavanju plovbnih nezgod se pogodbenici ravnata po načelih, določenih v določbah Mednarodne pomorske organizacije, ki sta jih sprejeli pogodbenici.

2. Pristojni organi pogodbenice, na območju katere je ladja druge pogodbenice doživela nezgodo ali ji je grozila kakšna druga nevarnost iz prvega odstavka tega člena, o tem čim prej uradno obvestijo najbližji konzularni urad države druge pogodbenice.

3. Če ladja pogodbenice doživi nezgodo ali ji grozi kakršna koli druga nevarnost v notranjih morskimi vodah ali v teritorialnem morju države druge pogodbenice, druga pogodbenica oprosti tovor, opremo in drugo premoženje uvoznih carin, vključno z davkom na dodano vrednost in drugimi davki na porabo, če niso namenjeni prodaji na območju njene države.

sued by competent authorities of the other Contracting Party and gives holders of such documents the rights as mentioned in Article 13 of this Agreement.

These documents are:

- for nationals of the Republic of Slovenia – Passport or Seaman's Book,
- for nationals of the Republic of Poland – Passport or Seaman's Book.

2. The Contracting Parties shall exchange by the diplomatic channels samples of documents mentioned in paragraph 1, not later than thirty (30) days from the date of entry into force of this Agreement. Any amendments in these documents or enforcement of new samples will be notified not later than thirty (30) days before its amendment or enforcement.

3. Crew members of vessel one of the Contracting Parties, who are nationals of third states are obliged to possess valid identity documents entitling to cross the State border issued by competent authorities of the Contracting Parties or third states.

Article 13

Entry, transit, stay and departure of crew members

1. Each of the Contracting Parties shall allow crew members of vessel of the other Contracting Party, who possess one of the documents mentioned in Article 12 paragraph 1 and 3 of this Agreement and visa, if it is required, to go ashore and stay in the port town area during vessel stay in the port of State of the Contracting Party in accordance to the law of this State.

2. Every member of crew, who possess one of the document mentioned in Article 12 of this Agreement and visa, if required, is entitled to transit through State territory of the other Contracting Party in the cases as follows:

- a) return to the territory of his State,
- b) proceed on his or other vessel,
- c) in other cases recognised as justified by the competent authorities of the other Contracting Party.

3. Competent authorities of the Contracting Parties shall issue permission to stay for every crew member, who has been taken to the hospital in the territories of their States, for the period of time required for hospital treatment.

4. The Contracting Parties shall stipulate the right to refuse enter on the territory of their State of persons regarded as undesirable even if these persons are possessors one of the documents mentioned in article 12 this Agreement and visa, if required.

5. The provisions in paragraph 1 – 4 of this Article do not affect laws and regulations of State of the Contracting Parties concerning enter, transit, stay and departure of foreigners.

Article 14

Maritime accidents

1. If a vessel of one Contracting Party suffers from an accident or encounters any other emergency situation in the area of internal waters or in the territorial sea of the State of the other Contracting Party, the relevant authorities of the other Contracting Party shall render at any time help and assistance to the same extent as in the case of a vessel flying that Party's flag and her crew, passengers and cargo. Whilst dealing with the maritime accidents, the Contracting Parties shall comply with the principles stipulated in provisions of International Maritime Organisation, accepted by both Contracting Parties.

2. The relevant authorities of one Contracting Party, in whose State territory a vessel of the other Contracting Party has suffered from an accident or encountered any other emergency situation mentioned in paragraph 1 of this Article, shall notify the event to the nearest consular office of the State of the other Contracting Party, as soon as possible.

3. If a vessel of one Contracting Party suffers from an accident or encounters any other emergency situation in the area of internal waters or in the territorial sea of the State of the other Contracting Party, the other Contracting Party shall exempt from import dues, including VAT and other consumption taxes, the cargo, equipment and other properties, insofar as they are not delivered for commercial turnover in the territory of its State.

4. Pristojni organi ene pogodbenice o nezgodi ali o nevarnosti takoj uradno obvestijo pristojne organe druge pogodbenice, da se dogovorijo o pogojih začasnega skladiščenja blaga brez uvoznih carin.

5. Določbe tega člena ne vplivajo na pravice do katerega koli zahtevka v zvezi s povračilom za reševanje ladje in tovora v zvezi s pomočjo, ki jo dobijo ladja, potniki, posadka in tovor.

15. člen

Sodelovanje pri storitvah, povezanih s pomorskim prometom

Pogodbenici spodbujata ladjarska podjetja in druge organizacije, povezane s pomorskim prometom, v svojih državah, da razvijajo vse možne oblike sodelovanja in še zlasti na področju klasifikacije ladij, pomorskega izobraževanja, pomorske uprave, obalne plovbe, varstva morskega okolja in reševanja ladij.

16. člen

Posvetovanja

1. Za učinkovito uresničevanje tega sporazuma se lahko skliče sestanek predstavnikov pristojnih organov pogodbenic in strokovnjakov, ki jih imenujeta pogodbenici.

2. Na prošnjo ene od pogodbenic je tak sestanek v treh (3) mesecih od datuma prejema prošnje.

17. člen

Reševanje sporov

1. Vse spore v zvezi z uporabo ali razlago tega sporazuma obravnavajo in rešujejo pristojni organi pogodbenic.

2. Če dogovor ni dosežen na način, kot je omenjen v prvem odstavku tega člena, se spori rešujejo po diplomatski poti.

18. člen

Začetek veljavnosti sporazuma

Ta sporazum začne veljati trideset (30) dni po datumu, ko druga pogodbenica po diplomatski poti prejme zadnje pisno obvestilo o izpolnitvi vseh potrebnih pravnih zahtev pogodbenic za začetek veljavnosti tega sporazuma.

19. člen

Trajanje sporazuma

Ta sporazum je sklenjen za nedoločen čas. Pogodbenica ga lahko odpove z uradnim obvestilom; v tem primeru preneha veljati šest (6) mesecev od datuma prejema odpovedi.

Sestavljeno v Ljubljani dne 30. januarja 2003 v dveh izvornikih v slovenskem, poljskem in angleškem jeziku, pri čemer so vsa besedila enako verodostojna. Pri razlikah v razlagi prevlada angleško besedilo.

Za Vlado
Republike Slovenije
Jakob Presečnik l. r.

Za Vlado
Republike Poljske
Marek Pol l. r.

3. člen

Za izvajanje sporazuma skrbi Ministrstvo za promet.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 326-04/03-19/1
Ljubljana, dne 19. decembra 2003
EPA 1061-III

4. The accident or emergency situation should be promptly notified by the competent authorities of one of the Contracting Party to the competent authorities of the other Contracting Party in order to agree the conditions of temporary storage of goods without import duties.

5. Provisions of this Article do not affect the rights to any claim for maritime salvage in respect of any assistance and help given to a vessel, its passengers, crew and cargo.

Article 15

Co-operation in services related to maritime transport

The Contracting Parties shall encourage shipping companies and other institutions related to the maritime transport in their States to develop all possible forms of co-operation, and in particular in vessels classification, maritime education, maritime administration, short-sea shipping, marine environment protection and ship salvage.

Article 16

Consultations

1. A meeting of representatives of competent authorities of the Contracting Parties, and experts named by the Contracting Parties, can be called to ensure the efficient implementation of this Agreement.

2. Such a meeting shall be held on the request of one of the Contracting Parties within three (3) months from the date of receiving the request.

Article 17

Settlement of disputes

1. Any disputes regarding the application or interpretation of the present Agreement shall be discussed and solved by the competent authorities of the Contracting Parties.

2. In the event an agreement is not reached in a way mentioned in paragraph 1 of this Article, the disputes shall be settled through diplomatic channels.

Article 18

Entry into force of the Agreement

The present Agreement shall enter into force thirty (30) days after the date when the latest written note on fulfilment of all necessary legal requirements of the Contracting Parties for the present Agreement to enter into force is received through the diplomatic channels by the other Contracting Party.

Article 19

Duration of the Agreement

The present Agreement is concluded for indefinite time. It can be terminated by way of notification by any Contracting Party; in such case the Agreement shall be terminated six (6) months after the date of receiving such denunciation.

Done at Ljubljana on this 30th day of January 2003, in two original copies, each in the Slovene, Polish and English languages, all texts being equally authentic. In the case of divergences in their interpretation, the English text shall prevail.

For the Government
of the Republic of Slovenia
Jakob Presečnik (s)

For the Government
of the Republic of Poland
Marek Pol (s)

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l. r.

– **Obvestilo o začetku veljavnosti mednarodnih pogodb**

OBVESTILO
o začetku veljavnosti mednarodnih pogodb

Dne 18. oktobra 2003 je začela veljati Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti, sklenjena v Madridu 21. maja 1980 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 8/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 35/03).

Dne 25. oktobra 2003 je začela veljati Konvencija o zatiranju terorističnih bombnih napadov, sklenjena v New Yorku 15. decembra 1997 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 1/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 2/03).

Dne 9. novembra 2003 je začel veljati Kartagenski protokol o biološki varnosti, sklenjen v Montrealu 29. januarja 2000 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 23/02 (Uradni list Republike Slovenije, št. 89/02).

Dne 2. decembra 2003 je začel veljati Dogovor med Republiko Slovenijo in Evropskim policijskim uradom o dopolnitvi Priloge 1 Sporazuma med Republiko Slovenijo in Evropskim policijskim uradom, sklenjen z izmenjavo pisem z dne 2. januarja 2002 in 28. marca 2002 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 25/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 111/03).

Dne 23. decembra 2003 je začela veljati Konvencija med Republiko Slovenijo in Republiko Turčijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka s pro-

tokolom, podpisana v Ljubljani 19. aprila 2001 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 8/02 (Uradni list Republike Slovenije, št. 30/02).

Dne 28. decembra 2003 je začel veljati Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Bolgarije o sodelovanju v kombiniranem prevozu, sklenjen v Ljubljani 5. novembra 2001 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 22/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 102/03).

Dne 1. januarja 2004 je začel veljati Sporazum o socialni varnosti med vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije, podpisan na Dunaju 19. decembra 2002 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 9/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 36/03). Hkrati začne veljati tudi Dogovor o izvajanju Sporazuma o socialni varnosti med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije, podpisan v Ljubljani 4. julija 2003 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 28/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 123/03).

Dne 4. januarja 2004 je začel veljati Sporazum o varstvu netopirjev v Evropi, sestavljen 4. decembra 1991 v Londonu, kakor je bil spremenjen s spremembo, sprejeto na sestanku pogodbenic tega sporazuma v Bristolu od 18. do 20. julija 1995, in spremembo, sprejeto na tretjem sestanku pogodbenic tega sporazuma v Bristolu od 24. do 26. julija 2000, ter objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 22/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 102/03).

Ministrstvo za zunanje zadeve
Republike Slovenije

VSEBINA

1.	Zakon o ratifikaciji Protokola o sodelovanju pri preprečevanju onesnaževanja z ladij in ob izrednih dogodkih v boju proti onesnaževanju Sredozemskega morja (MPPOL)	1	ke Nemčije o vzajemnem varovanju zaupnih podatkov (BDEVZV)	45	
2.	Zakon o ratifikaciji Protokola o težkih kovinah h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja (MPTK)	10	5.	Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o obrambnem sodelovanju (BHROS)	51
3.	Zakon o ratifikaciji Nadaljnega dodatnega protokola k Sporazumu med državami pogodbenicami Severnoatlantske pogodbe in drugimi državami, ki sodelujejo v Partnerstvu za mir, glede statusa njihovih sil (MNDNATO)	42	6.	Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Estonije o sodelovanju v boju proti organiziranemu kriminalu, nezakoniti trgovini s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami in terorizmu (BEEB)	55
4.	Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Zvezne republi-		7.	Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Poljske o pomorskem prometu (BPLPP)	59
			–	Obvestilo o začetku veljavnosti mednarodnih pogodb	64

